nû Roj

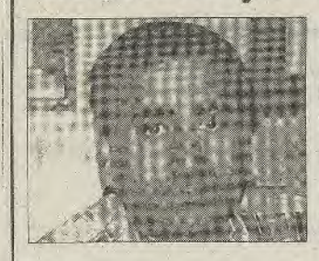
Yıl: 1 Sayı: 7 21 - 27 Eylül 1996

Haber yorum gazetesi / Rojnameya nûçeyî û şiroveyî

100.000.TL 3 DM (KDV. Dahil)

DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜ ARAYIŞI

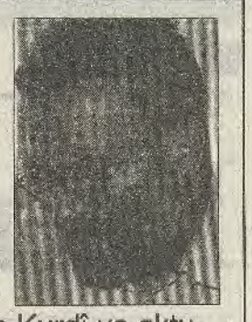
İskandinav yazarların destek ziyareti



Aralarında Mehmet Uzun'unda bulunduğu İsveç ve Norveç Yazarlar Birliği Heyeti meslektaşlarıyla dayanışmak için Türkiye'ye geldi. S.9'da

AHMET ZEKİ OKÇUOGLU

Kurd, divê bi kurdî weşanê bikin



Weşanxaneya Dozê, weşanxaneyeke welatparêz e, ku bi sala ye gelek pirtûk li ser ziman, dîrok, çand û pirsa Kurdî ya aktuwel bi kurdî û bi tirkî belav kirine. R. 8



Çiller'in Barzani'den "PKK'yi dıştalama" ve "Türkmenleri yönetime katma" talebinde bulunduğu öğrenildi.

Mesut Barzani'nin Ankara ziyaretinde taraflar kozlarını sergilediler

Kartlar açılıyor

✓ KOZLAR KARŞILIKLI MASAYA KONULDU

KDP lideri Mesut Barzani'nin geçtiğimiz hafta Ankara'da Türk ve Amerikan yetkilileriyle yaptığı görüşmede taraflar, karşılıklı olarak kozlarını birbirlerine hatırlattılar. Barzani'nin özerklik yerine federasyon için tarafları iknaya çalıştığı öğrenildi. Konuyla ilgili ABD-Türk gerilimi yeniden gündeme geldi.

✓ HEPSİ DİĞERİNDEN YARDIM İSTEDİ

"Güney Kürdistan benim kontrolümde; bölgenin akibetini benimle konuşmak zorundasınız; yardımınızı istiyorum" mesajını veren Barzani'ye Tansu Çiller "PKK'nin önünü kes" dayatmasını koşarken, ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı, "Saddam'la ittifakını ileri götürme" telkininde bulundu.

✓ TC, TÜRKMEN OYUNU SEVDASINDA

Görüşmeler esnasında KDP'yi PKK ile karşı karşıya getirme amacını gizlemeyen Türk yetkililer, "Türkmen faktörü"nü de koz olarak Barzani'nin önüne koydular. İran'ın da Barzani ile temas kurmak amacında olduğu bildirildi. Bu durumda, bölgede dengelerin her an değişebileceği yorumları yapılıyor. S.5'te

'İkaros' uçamadı; ya Barzani?..

Güney Kürdistan'da Eylül başından bu yana başdöndürücü bir hızla gelişen ve bölgedeki güçler dengesini alt üst eden olaylar mitolojide geçen İkaros'un öyküsünü anımsatıyor. Mesut Barzani'nin, Saddam'la işbirliği de bir uçma denemesi değil midir? S.5'te

DIŞ BASINDA KÜRDİSTAN S.6'da

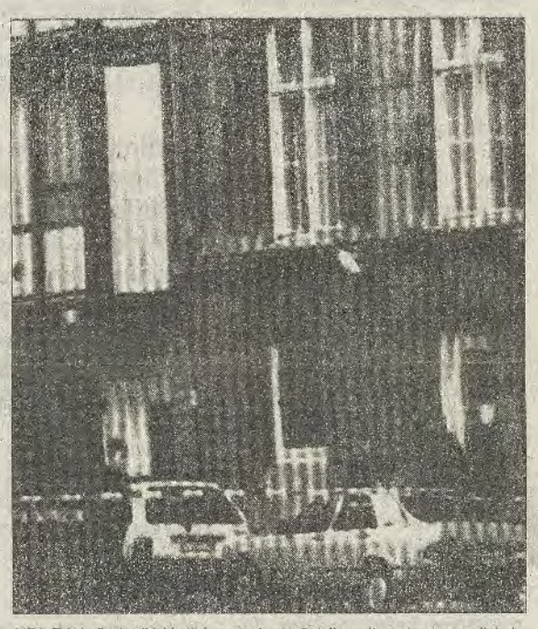
İstanbul'da 'Bölge' tartışılacak

GAP Belediyeler Birliği, Marmara Boğazlar Belediyeler Birliği ile birlikte, Kürt bölgesinde yaşanan sorunları tartışmak üzere ortak bir sempozyum düzenleyeceğini açıkladı. 26-28 Eylül tarihlerinde İstanbul'da Polat Rönesans Oteli'nde düzenlenecek olan toplantıda bölge sorunlarının "doğudan ve batıdan temsilcilerle" masaya yatırılmasının amaçlandığı bildirildi. S.3'te

Avrupa hem nalına hem mıhına vuruyor

Belçika ile İngiltere'nin geçtiğimiz hafta MED-TV üzerinde yoğunlaşan anti-Kürt saldırıları, "Avrupa Parlamentosu toplantısı öncesi Avrupa hükümetlerinin Türkiye'ye taviz vermesi" şeklinde yorumlandı.

Saldırıların Avrupa Parlamentosu'nun Türk yönetiminin Kürt sorunu, Kıbrıs, Güney Kürdistan ve insan hakları politikalarını mahkum eden karar tasarılarını görüşmesinden bir gün önceye rastladığına dikkat çekildi. S.5'te



MED-TV'nin Brüksel'deki stüdyosunu basan Belçika polis ve jandarma güçleri, bina etrafında geniş önlemler aldı.

Dirayetli olmak

Güney'deki eğemenliğinden sonra Barzani, Güney Kürdistan sorununun çözümü konusunda artık tek muhatap konumunda. Saddam'ın Barzani'yle sorunu çözmek üzere görüşmeye hazır olduğunu çoktandır biliyoruz. Şimdi, başta ABD olmak üzere, Türkiye ve İran'ın da Barzani'yle sorunu görüşmek üzere sıraya girdiklerini görüyoruz.

"Tek muhatap olma " avantajını kullanarak Barzani, ilk ziyaretini Türkiye'ye yaptı. Türkiye'de hem Dışişleri Bakanı Tansu Çiller'le hem de ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Robert Pelletreau ile görüştü. Bu görüşmelerden rahatsız olan İran, Güney'in geleceği üzerindeki etkisini bütünüyle yitirmemek için, tez elden bir elçisini devreye sokarak Barzani'yle görüşmeler yapmak arzusunda olduğunu bildirdi.

Bu gelişmelere bakarak şu yorumu yapmak mümkün: " Olumsuz ve üzücü bir iç kavganın ardından da olsa, çoktandır dondurulan ve kendi haline bırakılan Güney sorununun yeniden gündeme gelmesi olumlu bir durumdur."

Bu yorum bütünüyle yanlış olmasa da önemli eksiklikler taşımaktadır. Çünkü sorunun yeniden gündeme gelmesi ve konuşulması, ulusal hareketin zorlamasıyla değil, tam tersine, ABD ve sömürgeci devletlerin ulusal bütünlüğü parçalamasıyla mümkün olabilmiştir. Bunun anlamı şudur: Güney'in gündeme alınmasını başlatan süreçte insiyatifi elden bırakmayan eğemen güçler, sorunun çözüm biçimi konusunda da insiyatifi elden bırakmayacak, kendilerine uygun bir çözümü dayatmaya çalışacaklardır. Daha önce bir tarafı tatmin etmek durumunda olan Barzani, şimdi, hem ABD'yi hem de sömürgeci devletlerin tümünü tatmin etmek zorundadır.

Hemen belirtmek gerekir ki, bu sadece, sorunun, devletler düzeyindeki boyutudur. Eğer Barzani, Güney sorununun çözümünde Kürtlerin de desteğini almak istiyorsa, o zaman, genel olarak Kürt halkını, özel olarak, bölgedeki güç dengeleri nedeniyle Talabani ve PKK'yı da ikna etmek zorundadır.

Görüldüğü gibi Barzani'nin işi kolaylaşmamış, zorlaşmıştır. Bu ilişki ve çelişkiler içinden nasıl ve hangi çözümle çıkacağını zaman gösterecektir fakat Barzani, Kürt halkının yararına olan bir çözümü gerçekleştirmek istiyorsa, bunun birinci koşulu, iç barışı sağlayacak süreci başlatmak ve diğer Kürt partileriyle işbirliği içinde çalışmaktır. Güney'de tek muhatap durumuna gelmiş de olsa, yalnızca kendi gücüne dayanarak sömürgeci devletlerle başa çıkamayacağı açıktır.

Barzani'den beklenen, Türk İstihbarat elemanlarıyla görüşmeyi reddetmede ortaya koyduğu dirayeti eğemen güçler karşısında da sergilemek ve bir an önce bütün Kürt halkının arzuladığı çözüm doğrultusunda adımlar atmaktır.

Nuroj olarak son iki sayımızı Güney'deki gelişmelere ayırdık. Güney'de taşlar henüz yerli yerine oturmadı. Süreci halkımızın lehine döndürmek, halkımızı ve onun kaderini etkilemekte olan Kürt siyasal kuruluşlarını gelişmelerden haberdar etmek başlıca gvrevimizidir. Nuroj her zaman halkımızın yanında ve ona zarar verenlerin karşısında olmaya devam edecektir.

PKK'nin eyleminden sonra ilçe devlet güçlerince tarandı

Varto'da öç saldırısı



İLÇE ÖNCE TARANDI, SONRA GİRİŞLERİ TUTULDU

Varto'da geçtiğimiz çarşamba günü devlet güçlerinin giriştiği intikam saldırısı sonrası ilçeye girişler yasaklandı. İlçeye girmek isteyenler yolda bekletilirken (yukarda) Vartolular yaşam güvencelerinin kalmadığını dile getirdiler.

Varto'da PKK'lilerin Emniyet Müdürlüğü binasına eylem düzenlemelerinden hemen sonra devlet güçleri, intikamı ilçe halkından almaya girişti.

Bir çok ev ve işyerinin asker ve polislerce tarandığı ilçede sokağa çıkma yasağı ilan edilirken, tarama sonucunda bir kadın öldü, çok sayıda sivil de yaralandı. Ev baskınları sonucunda ise 100'e yakın kişi gözaltına alındı. Sabaha kadar süren tarama sonrası ilçeye giriş-çıkışlar da yasaklandı. S.3'te

● YEŞİLYURT'TAN KELEKÇİ'YE HUKUK SAVAŞI S.4'te

EĞİTİM-SEN GENEL SEKRETERİ SAVUMLU:

Eğitimde gericileşme hızlandı

■ Yeni eğitim döneminin başlaması nedeniyle bir açıklama yapan Eğitim-Sen, çarpık eğitim sisteminin öğrencilerin yanı sıra eğitim emekçilerini de mağdur ettiğini vurguladı.

■ Eğitim-Sen Genel Sekreteri Erol Savumlu imzasıyla yapılan açıklamada eğitim sorunlarının içinde bulunulan sorunlardan bağımsız ele alınamayacağı belirtildi. S.11'de

'Anadilde eğitim zorunlu'

Bu öğretim yılına da ana dilde eğitim hakkının gasbıyla girildiğini belirten Eğitim-Sen Diyarbakır Şubesi yöneticileri, savaş sürdükçe bölgedeki eğitimin sağlıklı yapılmasının mümkün olmadığını söylediler. Şube yöneticileri, KÜRT-KAV'ın Kürtçe okul başvurusunu olumladıklarını da ifade ettiler. S.11'de

IRA silahlara veda mı diyecek?

Önümüzdeki ay kongresini yapacak olan IRA'nın bu kongrede silah bırakma kararı alabileceği ileri sürüyor. S. 6

'Demokrasinin beşiği' çürüdü!

İngiltere'nin 40 ayrı olayda imzaladığı uluslararası insan hakları anlaşmalarına uymadığı ortaya çıktı. S. 6

Dövizzedeler de eylemde

Döviz kredisiyle emlak alan, fakat 5 Nisan kararları sonrası ödeme sıkıntısı yaşayan "Dövizzedeler"in açlık grevi sürüyor. S. 11

Göç yollarından tezgah başlarına

Tekstil atölyelerinde çalışan Kürt gençlerinin çoğunun sendikadan, sigortadan, sosyal haklardan haberleri bile yok. S. 4

Cezaevlerine saldırılar sürüyor

Verilen sözlere rağmen cezaevlerinde hak gaspları yaşanırken, tutsaklar Cezaevi İzleme Komitesi'ni göreve çağırdı. S. 3

Barış istemenin temel politikası

Mehmet MÜFİT

Türk sivil hükümetleri ve siyasi partileri gerçekten barış istiyorlar mı? bir kere, Türkiye'de "milli mutabakat"ı kabullenmiş, onun inisiyatifine ve hükmüne boyun eğmiş bütün siyasi partiler, zaman zaman bünyelerinden çatlak sesler gelse bile MGK ve onun etrafında oluşmuş "milli mutabakat"a rağmen "Kürt sorunu"nda başka bir politika geliştiremezler. Hem buna çıkarları müsade etmiyor, hem de siyasi kapasiteleri buna elvermiyor, yetenek ve cesaretleri bu yönlü bir icraata izin vermiyor.

Zaten eğer, günü gelirse Türk burjuvazisi gerekli yeteneği ve cesareti kendisinde toplayan siyasi bir ekibi çıkarır. Şayet bugün ortada henüz bu nitelikte bir ekip yoksa, bu "Kürt sorunu"nun barışçı çözümü için henüz şartların yeterince olgunlaşmadığındandır. Bir bakıma, bazen ortaya çıkan bir takım çıkışları yorumlamak gerekirse, bizce şunlar söylenebilir: Rejim çok yönlü bir savaşım içindedir, askeri stratejisini zayıflatmadan Kürtleri ve ulusal kurtuluş hareketini aynı zamanda bir beklenti içine sokarak yumuşatma ve oyalama oyununa başvurmaktadır. Çünkü, Türk hakim sınıfları, 'soğuk savaş' sonrası ortaya çıkan yeni uluslararası ve bölgesel koşullara uygun olarak, kendisini dayatan reformlar ve yumuşatma yoluyla "Kürt sorunu"nu çözmeden, Kürt halkının ulusal haklarını tanımadan bu dönemi kapatmak politikasını izlemektedir. Şayet Türk politik sistemi iyi kavranmışsa bu daha rahat görülebilir. Niyetler ne olursa olsun, halk güçleri dışında kimin tarafından geliştirilmeye çalışılırsa çalışılsın ortaya atılan "barış" söylevleri -söylev diyoruz zira bir icraat henüz ortada görülmüyor- Türk savaş stratejisine hizmet etmiyor mu? Acaba söylendiği gibi, bir nebzecikte olsa iyi niyet gösterisiyle sadece oy toplama amacı mı güdülüyor? Yoksa sadece olayı bütünüyle bilince çıkarmamış(!) olan sivillerin, iktidar olduktan sonra ordu ve savaş realitesine kafayı toslama durumu mu söz konusu olan? Ya da çok bilinçlice ve ustaca sahnelenen bir oyunla mı karşı karşıya bulunuluyor?

İşin bu yanını da düşünmek, savaş içinde olan bir halk için her halde normal olsa gerek. Çünkü, Türk devletine ve onun etrafında kenetlenen "milli mutabakat"a dahil olan güçlere inanmak için hiç bir neden yoktur.

Bu sorunda fikir yürüten bir çok ulusalcı güç ve aydın, sorunun bu yanını görmedikleri anlaşılıyor. "Milli mutabakat"a dahil olanlar, esas olarak onun çerçevesinde politika yapmayı kabul etmiş olanlardır. Dolayısıyla, savaşata karşı tarafı yumuşatacak, beklenti içine sokacak, kısa bir süre için de olsa onu şaşırtacak taktiklere başvurulması doğaldır. Bizce, Türk karşı-devrim paktı böylesine bir taktiği uygun zamanlarda devreye sokmaktadır. Sadece figüranlar değişmektedir, yoksa taktik politika aynıdır. Bunun için özel olarak önceden hazırlanmış bir plan yada dikte ettirme söz konusu olmayabilir; pakta dahil olanlar kendiliğinden de böylesi bir icraata kalkışabilirler.

Üzerine parmak basmak istediğimiz bu durumu göz önüne almadan Refah Partisine yaklaşım göstermek de yanlış olacaktır. Bazı aydınlarımız ve örgütlerimiz, Refah'ı ikna etmeye ve ona akıl verme çaresizliğinde ve cahilliğinde bulunuyorlar. Türk islami hareketini ve Refah'ı tanımamaktır, anlamamaktır bu. Öylesine ileri gidenler var ki, Refah Partisi'nin " Kürt sorunu"nu çözeceğine kendilerini ikna bile etmişler. Tabii, böylesine yanlış tespitler ulusal saflarda beklenti içine girilmesine yol açar ki, bu, mücadeleye zarar verir. Oysa Refah Partisi, barışa ilişkin son çıkışıyla, Kürtlerin saflarında hem oy oranını yükseltmeyi düşünüyor, hem de "milli mutabakat" çerçevesinde MGK'nun siyasi taktiğini hayata geçirmeye çalışıyor.

Unutmamak lazım ki, bunu kabul etmeyen zaten hükümet olamaz. Söz konusu olayda , devletin has adamlarından olan ve DYP gibi bir partinin yöneticilerinden eski savunma bakanı dahil bir takım MGK'nin sivil kullarından bazıları bile Refah'ı son çıkışından dolayı desteklemişlerdir! Bu nasıl oluyor pekala? Sağcı-faşist kuklalar, PKK ile bile masaya oturulabilir diyorlar!?! Bunda kuşkulu bir durum yok mudur? Eğer bir takım siviller, hakikaten de barış sorununda adım atmak istiyorlarsa, önce Kürt halkına ve mücadelesine karşı kurulmuş bulunan "milli mutabakat"la olan bağlarını koparmalıdırlar, İşte o zaman inanırlıkları sözkonusu olabilir.

Savaş içinde olan rejimin, silahlı ulusal kurtuluş hareketini yanıltma taktiğine dönüşen barışa ilişkin çıkışların, birtakım yurtsever kesimlerin iddia ettiklerinin aksine, güçler dengesinde sonuçları itibarıyle her hangi bir değişikliğe yol açmamıştır. Kısa dönemli tartışmaları provoke eden bir durum yaratma dışında, hakim Türk politikasında güçler dengesini belirgin düzeyde etkileyecek herhangi bir değişiklikten sözetmek, mevcut durumu iyi görmemektir, ezbere konuşmaktır. Hele islamcı barış insiyatifini, rejimin savaş cephesinde çözülmelere yol açacakmış gibi göstermeye kalkışmak gerçekçi olmadığı gibi siyasi yanıltmalara yol açar, Türk karşı-devrim paktını yanlış değerlendirmelere hizmet eder.

Barışa ilişkin tartışmalar iyidir, ilerisi için bu yönlü bir zeminin yaratılmasına hizmet eder. Ne var ki, abartılı sonuçlarla öznel tespitlere girişmek, sadece rejimin savaş taktiğinin bütünleyici halkası olan yumuşatma, dikkatleri dağıtma manevralarının görülmesini engeller.

Şunun altını çizmek yerinde olacaktır: İster bizzat rejim tarafından örgütlensin, isterse ondan bağımsız insiyatifler şeklinde ortaya çıksın, son tahlilde, her hükümet olan "masaya oturma" ve "barış yapma" istemleri rejimin savaş taktiğine hizmet etmektedir. Bu durumu, tabandan yükselen demokratik barış hareketinin ve ulusal kurtuluş hareketinin görmesi ve politikasında hesaba katılması gerekir..

Barışa ilişkin tartışmalar iyidir, ilerisi için bu yönlü bir zeminin yaratılmasına hizmet eder. Ne var ki, abartılı sonuçlarla öznel tespitlere girişmek, sadece rejimin savaş taktiğinin bütünleyici halkası olan yumuşatma, dikkatleri dağıtma manevralarının görülmesini engeller.

Bu bakıma, ortaya çıkabilecek her barış insiyatifini iyi değerlendirmek, Türk "milli mutabakat"ının zayıflatılması, sistemde küçük de olsa bir gediğin açılması için geliştirmeye çalışmak, ulusalcı güçler açısından ulusal kurtuluş hareketinin sürdürülmesinin bir gereği olarak değerlendirilmelidir. Ama mücadeleyi zayıflatan, abartılı ve yanlış tespitlerde bulunmakla barış girişimleri rejime karşı bir düzleme çekilemez. Rejim ve kalemşörlerinin sözü edilen insiyatif ve girişimlere karşı kükremelerine aldanmamak gerekiyor. Savaşı sürdüren güçler, kendi paylarına ulusal mücadeleyi zayıflatmanın hesaplarını iyi yapmaktadırlar. Oysa Kürt cephesinde, bir çok ulusalcı güç ve çevre kendisini barış insiyatifine kaptırmış gidiyor. Devletin savaş politikasındaki taktikler hesaba katılmıyor.

Bütünüyle karşı-devrimci temellere dayanarak varlığını sürdürmeye çalışan devlet politikasında, hiç bir zaman güven ve samimiyet beklenemez. Ancak politik gereklilikten söz edilebilir. O açıdan, sağına-soluna bakmadan kendisini barış sorununa kaptırmış olanların, rejiminden ve onun sürdürücü unsurlarından samimiyet ve güven beklemeleri tam anlamıyla saflıktır.

Bütünüyle karşı-devrimci temellere dayanarak varlığını sürdürmeye çalışan devlet politikasınnda, hiç bir zaman güven ve samimiyet beklenemez. Ancak politik gereklilikten söz edilebilir. O açıdan, sağına-soluna bakmadan kendisini barış sorununa kaptırmış olanların, rejiminden ve onun sürdürücü unsurlarından samimiyet ve güven beklemeleri tam anlamıyla saflıktır.

Eğer diyalog ve barış siyasi bir gereklilik olarak kendisini dayatmışsa, devlet buna ilişkin kendi politikasıyla ortaya çıkmıştır, politikalar, ki bu gereklilikten çıkmıştır. Önemli olan, devrimci mücadele sonucu barışı kaçınılmaz olarak gereklilik haline getirmetir. Böylesi bir aşamaya varmadan beklenti içine girmek ve devleti ikna etmeye (!) kalkışmak beyhude bir çabadır. Devlet ikna olmaz, ona geri adım attırılarak, barıştan başka bir seçenek bırakmamak esas alınmalıdır.

Barış hareketine devrimci bir içerik kazandırarak ve onu geliştirmek için, üç cephede toparlanmak ve bunları bir tek cephede birleştirmek gerekiyor.

1- Kürdistan ulusal kurtuluş hareketini bir tek cephede birleştirerek ulusal birliği gerçekleştirmek,

2- Türkiye demokratik hareketini ve sistem dışı devrimci örgütleri bir blokta biraraya getirmek,

3- 'Kürdistan'daki savaşın bitmesini isteyen ve Türkiye'nin mevcut gidişatından şikayetçi olup da değişiklik için tepkilerini şu ya da bu tarzda dile getiren herkesi barış hareketine kazanmanın araçlarını yaratmak.

Bütün bu unsurları, bir araya getirmek ve birleşik barış cephesini yaratmak esas olmalıdır. Barış hareketi, ancak bu şekilde adım-adım dikkate alınır bir güç haline gelebilir.

Barış istemini ve hareketini zayıflatan en önemli etken, Türk devletinin karşısına bağımsızlık talebiyle çıkılmamasıdır. Bağımsızlık hedefinden vazgeçilerek devletin ikna edileceği sanılmaktadır. Oysa ki, üzerinde derinlemesine düşünüldüğü vakit ve diğer parçaların tarihinden dersler çıkarıldığı taktirde, bunun, ulusal kurtuluş hareketinin temel yanılgısı olduğu görülecektir. Kürdistan halkının tarihsel bağımsızlık talebini, sağlam ve kalıcı biçimde stratejik hedef olarak belirlemeden Türk devletinin karşısına çıkmak, peşinen zayıflığı kabullenmektir. Siyasi talepler ne kadar aşağıya çekilirse o kadar ikna edici ve kabul edilir bir taraf olunur hesabı yapılmaktadır. Bu siyasi yanılgının zamanla, güney ve doğu Kürdistan'da olduğu gibi, sorunu uzun zaman sürümcemede bırakırtığı ve gittikçe ulusal kurtuluş hareketini yozlaştırdığı açıktır. Kuzey, daha şimdiden aynı akibete doğru yuvarlanmaktadır.

Bir bakıma, söylenildiğinin aksine , en sıradan "mütevazi" talepler öne sürülerek hiç bir hakkın elde edilemeyeceği konusunda Kürtlerin kendilerini ikna etmeleri şarttır. Aksi taktirde, devlete karşı politikada ve faaliyette iflah olmaz bir bocalama geçirilecektir.

Dünyanın en güçlü devletlerinden birisi olan Fransa'ya karşı mücadele eden Korsika ulusal kurtuluş hareketinin önderlerinden birisiyle yapılan bir mülakatta, bağımsızlığı savunmakla Fransa ile nasıl masaya oturulabilir, Korsika halkının asgari ulusal haklarını bu yolla elde etmenin mümkünatı varmıdır? diye sorulan soruya Korsikalı seçkin politikacı şu cevabı verir: Siyasette şunu öğrendik; her zaman en fazlasını istemek lazım ki, azını koparabilesin. İşte bu, söylemek istediklerimizi kısaca özetliyor.

Bağımsızlık stratejisiyle ortaya çıkma ile asgari talepler için geçici çözümler arama arasında bir paradoks varmış gibi görülebilir, ama tam da aksine, bağımsızlık hedefi ile geçici çözümler arasında (bağımsızlık savunulduğu müddetçe) bir uyumluluk vardır. Başka bir deyişle, geçici çözümler bağımsızlığın tamamlayıcı parçalarını oluşturmaktadır. Sorunun böyle ortaya konulmasını, PYSK dışında kalan güçlerde görmek mümkün değildir. Bunlar kendilerini öylesine federasyon vb. çözümlere kaptırmışlar ki, işin bu yönünü düşünmüyorlar bile. Öyleki, sömürgeci sistemin bel kemiğini oluşturan Türk ordusunun, Kürdistan'dan çekilmesini bile istemeyen bir ulusalcılıkla geçici çözümler mümkün görülmektedir(!) Türk militarizminin gölgesinde demokratik taleplerin gerçekleşebileceğinden söz ediliyor.

Türk politikasında güçler dengesini belirgin düzeyde etkileyecek herhangi bir değişiklikten sözetmek, mevcut durumu iyi görmemektir, ezbere konuşmaktır. Hele islamcı barış insiyatifini, rejimin savaş cephesinde çözülmelere yol açacakmış gibi göstermeye kalkışmak gerçekçi olmadığı gibi siyasi yanıltmalara yol açar.

Bilindiği gibi, umutsuzluk ve çaresizlik içinde siyasi stratejide taviz üstüne taviz vermenin sonu yoktur. Böylesi bir icraatla, hiç bir yere gidilemeyeceğini Kürt halkı ağır bedeller ödeyerek görmüştür. Yaşanılan süreçte, onu bir daha yeniden, daha önce yaşadığı hatalara sürüklemek büyük bir tarihi hata olacaktır. Kürt halkı, bunca bedeller ödedikten sonra yeni bir yenilgiyi uzun dönem kaldıramayacaktır.

Biz şunu söylüyoruz; rejim tarafından kabul edilebilir "mütevazi" taleplerle ortaya çıkmak, kendini onunla sınırlamak babında yapılan ulusalcılık, yani düşmanın kabullendiği ulusalcılık, boyun eğmeyi kabul eden bir ulusalcılıktır. Ne var ki, Kürt halkı ve Marksist bağımsızlıkçı hareket böylesi bir ulusalcılığı kabul etmeyecektir.

Barış Nasıl Sağlanır?

Cemal ÖZÇELİK

"Zorla dayatılmamış demokratik bir barış elde etmek mümkün değildir" (Lenin)

Barış, "barış istiyoruz" demekle sağlanmaz

Barış, "savaş istemiyoruz" demekle sağlanmaz

Barış, "akan kan dursun" demekle sağlanmaz

Barış, "insanlar ölmesin" demekle sağlanmaz

Barış, "analar ağlamasın" demekle sağlanmaz

Barış, "köyler yakılmasın" demekle sağlanmaz

Barış, "insanlar sürülmesin" demekle sağlanmaz

Barış, "cinayetler durdurulsun" demekle sağlanmaz

Barış, "zindanlar boşalsın" demekle sağlanmaz

Barış, "zulüm bitsin" demekle sağlanmaz

Kuşkusuz barış için yukarıdaki belgileri yükseltmek gerek...

ama yetmez...

Çünkü barış birilerinin çıkarlarına ters düşüyor.

Barışı kimler istemez?

Barışı, silah ve uyuşturucu tüccarları istemez

Barışı, ırkçı-faşistler istemez

Barışı, gerici odaklar istemez

Barışı, işgalci-"tampon bögeciler" istemez

Barışı, emperyalizmin işbirlikçileri istemez

Barışı, sömürgeciler istemez

Barışı, halk düşmanları istemez

Barışı, kana susamış caniler istemez

Barışı, savaştan geçinenler istemez

Barışı, insanlık onurunu yitirenler istemez

Peki barış kimlerin yararınadır?

Barış, emeğiyle geçinenlerin yararınadır.

Barış, adalet isteyenlerin yararınadır.

Barış, demokrasi isteyenlerin yararınadır.

Barış, refah isteyenlerin yararınadır.

Barış, şerefiyle yaşamak isteyenlerin yararınadır.

Barış, özgürlük isteyenlerin yararınadır.

Barış, sömürü ve zulümden bıkanlar yararınadır.

Barış, çocuklarını savaşta yitirmek istemeyenlerin yararınadır.

Barış, kan ve gözyaşı istemeyenlerin yararınadır.

Barış, değerlerine yabancılaşmak istemeyenlerin yararınadır.

Barış, tek taraflı ve teslim olunarak sağlanamayacağına göre...

Barış, halkların kardeşliği ve dayanışmasıyla sağlanır

Barış, direnişle sağlanır

Barış, bilinçle sağlanır

Barış, kararlılıkla sağlanır

Barış, örgütlü mücadeleyle sağlanır

Barış, insan haklarına sahip çıkmakla sağlanır

Barış, çift taraflı ateşkesi dayatmakla sağlanır

Barış, asimilasyonu durdurmakla sağlanır

Barış, şoven zihniyetleri kırmakla sağlanır

Barış, yığınların zoruyla sağlanır

Öyleyse...

Savaşa karşı barıştan yana olanlar!

Emeğiyle geçinen insanlar!

Özgürlük, adalet ve refah isteyenler!

Onurlu, adil ve demokratik bir barış için...

Hep birlikte ....

Bilinçli, örgütlü ve kararlı bir şekilde

Devrimci-demokratik mücadeleyi omuzlayalım!

'Sömürgecilerin Avcı kekliği'

Ramazan AYDEMİR

Yıllardan beridir Kürt insanı sömürgeci güçlerin direk ve endirek askeri güçlerini oluşturmuştur. Sömürgeci güçler Kürdistan topraklarını kendi topraklarına katma, petrol, su, yeraltı ve yerüstü kaynaklarını paylaşmada anlaşamamışlardır. Kendi aralarındaki bu çelişkilerdendir ki, diğer sömürgeci gücün denetiminde bulunan Kürdü "sevmişler, desteklemişler" göründüler. Kürtler ciddi bir güç haline geldikleri anda "desteklerini" çekip karşı tarafla beraber saldırıya geçmişlerdir. Bunun sonucu Kürtler açısından yine kan, ölüm ve sürgündür. Kürt insanı adeta bunu kendisine kader gibi görmüştür. Kısa vadeli kişisel çıkarlar yüzünden, uzun vadeli hiç düşünmemişlerdir. Kürtlerin ciddi bir önderlikten yoksun olduğu gibi mert bir düşmanada sahip değildirler.

Kürt hareketine önderlik edenlerde "denize düşen yılana sarılır" gibi düşmanına sarılıp kendilerini zehirlediler. Düşmanlar arasındaki çelişkiden yararlanamadılar. Tersine düşman istediği gibi onları karşı karşıya getirmiştir. Düşmanın "avcı kekliği" rolünü çok iyi oynamışlar ve oynamaktadırlar. Bu ne zamana kadar sürer! Bu liderlerle daha çok süreceğe benziyor. Düşmana bağlı politika yapmanın faturası Kürt halkına çıkıyor.

Türkiye, İran ve Irak'ı kendi denetimindeki topraklarına çağıracak ve kendini boğduracak kadar alçalan bu liderler sonra da sömürgeci güçler ülkemden çıksın diye bas bas bağırıyorlar. Bunun ciddiyeti nerededir. Bu liderler körfez savaşı döneminde Saddam katliamının ardından, bütün dünyanın yüzü Kürdistan üzerinde iken gidip Saddam'la öpüştüler. Kendi gerçek kimliklerini dünyanın gözleri önüne serdiler.

Kişisel çıkarlar ulus çıkarının önüne konulduğu müddetçe bu tür sorunları hep yaşayacağız. Türkiye, Suriye, İran ve Irak'a bağlı politika yapmanın sonuçlarıdır bütün bunlar. İnanıyorum bu yaşanan olaylar ne Talabani ne Barzani nede diğerlerinin düşüncesi olsun. Sömürgeci güçlerin istemi ve talepleri doğrultusunda yapılmaktadır. Sömürgeci güçlere yaklaşımları halkın çıkarı için değil, sadece bu hareketlerin liderlerinin kendi şahsi yaşamlarını garantilemek içindir. Liderler istedikleri zaman halkı hedefte yalnız bırakabiliyorlar. Bu tür liderleri sömürgeci güçlerde ortadan kaldırmak istemiyor. Çünkü bunlar birer kukladırlar. Bunlardan sonra gelecek olanlar farklı bir tarz geliştireceklerinden korktukları için bunların yaşamalarını istiyorlar. Bu liderler bunun hesabını ciddi bir şekilde vereceklerdir. Tarih bunları yargılayacaktır.

TC'nin gündeme getirdiği Tampon bölge, yeni bir olay değildir. TC'nin yayılmacı emellerinin hayata geçirilmesidir. Ecevit'in yıllarca gündeme getirdiği fakat ABD onaylamadığından bu günlere kadar sarkmıştır. ABD'nin onayıyla TC. Güney Kürdistan'a girecektir. İran'ın da bu yönlü bir çalışması vardır. ABD'yi ikna ederse Güney Kürdistan tekrar bölünecektir. Bölgede olacak bütün gelişmeler ABD'nin çıkarlarıyla çakışmadığı sürece hiç bir sorun çıkmayacaktır. ABD'nin çıkarlarıyla çakıştığı anda söz konusu ülkeye müdahaleyi gündeme getirip, bunun meşru zeminini hazırlayacaktır. Emperyalist güçler kendi aralarında anlaşırlarsa Güney'in parçalanması gerçekleşecektir.

Yukarıda feodal ve geleneksel liderlerin konumlarına değinmiştik. Kürdistan'ı bu liderlerle bağımsızlığa götüremezler. İstemleri olsa dahi sömürgecilere bağlı politikaları gereği başaramazlar. Kürtlerin savaşkan gücünü birbirlerini kırdırarak heba ettiler, ediyorlar.

Kürdistan'da gerçek kurtuluş, bağımsız, kişilikli ve öz güce dayalı bir politikayla olacağına inanıyorum. Bunuda ancak Kürdistan'daki sosyalist güçler yapabilirler. Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluşunun tek teminatı sosyalist güçlerdir. Sosyalist güçlerin önderliğindeki ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi ancak "Bırakuji..Xwekuji"ye son verecektir. Mutlu sona sosyalistlerin önderliğiyle ulaşılacaktır.

OKUR MEKTUBU...OKUR MEKTUBU...

Demokratik kamuoyuna

TC, Irak, İran ve Suriye sömürgecileri Kürdistan'dan defolun.

Kahrolsun kardeş kıyımı

Hali hazırdaki güçlü Kürdistan'lı siyasiler ve partilerin izlediği yanlış ve tahribkar politikalar sonucu halkımızın milyonlarca evladının kanıyla kazanılmış ülkemizin güneyinin yeniden tarihsel düşmanlarımızca ortadan kaldırılmasına ortak olunmaktadır. Sergilenen bu tutumla sömürgecilerin katliamlarına çanak tutulmaktadır. Bu bencil, parçacı ve gerici tutuma her Kürdistan'lı yurtsever tüm alanlarda karşı durmalıdır. Diyoruz ki bu güçler hala yurtsever oldukları, iddiasında iseler; her şeyden önce sömürgeci İran, TC, Suriye ve Irak cellatları ile değişik düzeydeki ilişkilerine son versinler. Halkımızın ve milyonları aşan şehitlerimizin onurları ile oynamayın. Halkımızdan özür dileyin.

Kahrolsun sömürgecilik ve emperyalizm

Sömürgeci devletler Kürdistan'dan deffolun.

Kahrolsun kardeş kıyımı, yaşasın birlik ve bağımsızlık mücadelemiz.

Schwerin ve çevresindeki Kürdistanlılar adına

Haydar Alkaş, Seher Alkaş ve Metin Dağ.

Aktiviteyi yakalamak

Yeni oluşumun ve ülkemiz tüm devrimci demokratların önünde zorlu ve çok ağır görev ve sorumluluklar var olduğunu hepimiz bilmekteyiz. Ülkemiz de son 12 yıldır çok daha yoğun yaşanan kirli savaş ve beraberinde getirdiği toplu imha ve faili belli Meçhuller, köy boşaltma ve yıkımlar zorunlu göçe zorlama vb. Ağır baskılar özellikle ülkemiz'in şehir merkezlerinde çok dağınık bir yapı sergilenmekte ve burada yaşayan özünde ulusallığı çok ağır basan ama bir türlü hareket alanı bulamayan yurtsever ve demokrat insanlarımız malesef ulusal mücadelenin günümüzde artık çok boyutlandığı bu süreçte daha önce sözünü ettiğimiz baskı ve psikolojik nedenlerden ötürü bir suskunluk ve tabiri yerindeyse geçici bir teslimiyet yaşanmaktadır. Bugün bu kitleleri ulusal kurtuluş mücadelesi saflarına katmak ve bu kitleleri yanlız yerel ve genel seçimlerde değil daha aktif demokratik taleplere için örgütleyip daha yoğun sosyal ve siyasal etkinliklere katmak bence tüm devrimci, demokrat ve sosyalistlerin ivedi görevi olmalı ve bunu hayata geçirebilecek aktif elemanları hem ülkede hemde ülke dışında tespit edip acilen savaşımın alanına göndermeliyiz. TC. sömürgeciliğinin tüm kurumları ve iletişim araçları yoğun bir psikolojik savaşım vermekte ve malesef bazen geçicide olsa başarılı olmaktaktadır. Bu alanı kırabilmek ve kitlelerimizi bu savaşımda daha duyarlı ve daha mücadeleci kılabilmek için tüm iletişim alanlarını zorlama ve yararlanma ayrıca özelliklede insan iletişimine yoğun destek sunmalıyız ve boş sayabileceğimiz alanı doldurmalıyız.

Nasıl becerebiliriz ve nasıl yapmalı sorusu beynimizi kurcalamalı çünkü, halkımızın yaklaşık yüzde 70-80'ni zaten varolan sömürgeci baskıları fiili yaşamakta ve TC'nin gerçek kimliğini en az bizim kadar iyi tahlil edebilmektedir. Eksik olan diyaloğun devrimci yaklaşımı ve sosyal etkinliklerle beraber siyasal örgütlülüğü yerine doğru yere oturtabilme tekniğini kavratabilmektir. Bunu becerebilmekte ancak devrimci sanatı konuşturmaktan geçer.

Böyle kadroların var olması, oluşması için hem ülkemiz Kürdistan hemde zorunlu göç dayatılan Avrupanın değişik yerlerindeki Kürdistan'lı halkımızla yoğun diyalog ve sağlam temellere oturtulmuş siyasi eğitimle yeni bir insan tipi yaratmak acil görevlerin başında bulunmalıdır. Sonuç olarak ülkemizde ve Avrupada bulunan tüm sosyalist devrimcilerin, devrimciliğin gerekliliği olan güncelliği yakalama ve bunu yaşamın tüm alanlarına, devrimci bir yaklaşımla sergileme sanatını konuşturup kitleleri daha duyarlı ve daha aktif olarak siyasi alana çekebilmeliyiz. Gün durmak ve seyretmek günü değil gün yaşamın her alanında ulusal kurtuluş mücadelemizin bayrağını göklere çıkarma günüdür. Gün düşmana karşı birlik olma ve mücadele günüdür. Haydi herkes görev başına.

Almanya Heidelberg'den Resul İNSEL

ANMA

MEHMET ÜRÜN (1955), MEHMET LEVENT(1961), ÖMER ÜRÜN, SALİH ÜRÜN, ÖMER KAÇAN, KADİR ÜRÜN ve SALİH adındaki yoldaşlarımız. 8 AĞUSTOS 1990 (yani 6 yıl önce) tarihinde Parçalanıp bölüştürülmüş VATANIMIZ KÜRDİSTAN'ın Kalbi diyeceğimiz YÜKSEKOVA'nın SIPİREZ DAĞI, TILORA mıntıkasında Sömürgeci-faşist TC'nin güçleriyle. Bağımsız bir ,Vatan, Özgür bir Toplum için savaşarak şahadet mertebesine ulaştılar. Halkımız Onları Unutmuyacak! Anıları mücadele yolumuzu aydınlatacak sürekli bir meşaledir!

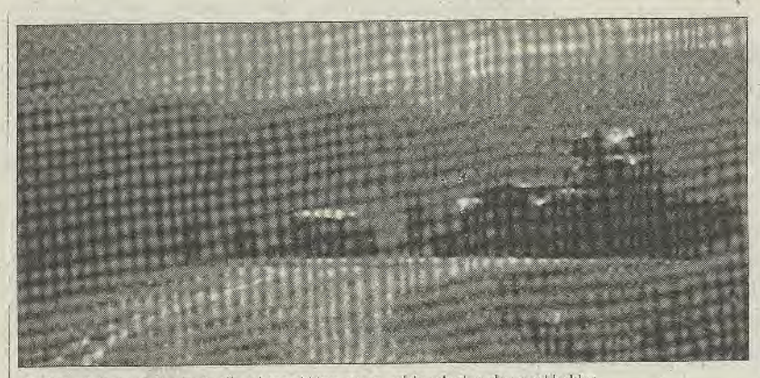
PYSK
(Partiya Yekitiya Sosyalist a Kurdıstane)
Kuzey-Rhein Westfalen Örgütü.

Düzeltme

Geçen haftaki ilanda Almanya Temsilcimiz K. Aras'ın adı yanlışlıkla ilanı veren kişi olarak çıkmıştır. İlanı düzelterek tekrar yayınlıyoruz. Yanlışlıktan dolayı okuyucularımızdan özür dileriz.

PKK'nin Emiyet Müdürlüğü'nü hedef alan saldırısından sonra ilçe devlet güçlerince tarandı

Varto'da devletin öç saldırısı


Devlet güçleri sabaha kadar ilçeyi taradıktan sonra, giriş çıkışları da yasakladılar.

Devletin intikamına maruz kalan ilçelerin arasına Varto da girdi. PKK'nin eylemi sonrası ev ve iş yerlerinin tarayan asker-polis güçleri, bir kadının ölümüne de neden oldular.

Muş'un Varto ilçesinde PKK'lilerin Emniyet Müdürlüğü'ne eylem düzenlemelerinden hemen sonra devlet güçleri, intikamı ilçe halkından almaya girişti. Varto'da geçtiğimiz hafta bir çok ev ve işyeri asker ve polislerce tarandı. İlçede sokağa çıkma yasağı ilan edilirken, tarama sonucunda bir kadın öldü, çok sayıda sivil de yaralandı. Ev baskınları sonucunda ise 100'e yakın kişi gözaltına alındı.

Geçtiğimiz Çarşamba günü İlçe Emniyet Müdürlüğü ile özel harekat tim elemanlarına ait bir araca önceki gece saat 23.00 sıralarında PKK'lilerce silahlı saldırı düzenlendi. Üç özel tim elemanı ve bir polisin öldüğü ifade edilen saldırıdan sonra asker ve polisler çok sayıda ev ve işyerine ağır silahlarla ateş açtı. Bunun sonucunda bir kadır ölürken, çok sayıda kişi de yaralandı. Resmi güçlerin intikam taramasını takip eden sabah saatlerinde ilçede sokağa çıkma yasağı ilan edildi ve giriş çıkışlar yasaklandı.

Varto'lular, gece geç saatlerde silah sesleri duyduklarını, bu seslerin hemen ardından asker ve polis araçlarından ev ve işyerlerine rastgele ateş açıldığını söylediler.

Bu arada, intikam taramasının ağırlıklı olarak Batı Varto Mahallesi'nde sürdürüldüğü öğrenildi. Taramanın sabah saatlerine kadar devam ettiği ve sabah saatlerinde evlerinden çıkan Vartolular'ın "okağa çıkma yasağı" gerekçesiyle gözaltına alındıkları da edinilen bilgiler arasında. Ayrıca evlere baskın düzenleyen devlet güçlerinin çoğu ev sakinlerini dövdüğü ve 100 civarında kişiyi gözaltına aldığı bildirildi.

Kimi Vartolular, yaralananların içinde çok sayıda çocuk olduğunu ifade ederken, gözaltına alınanların öldürüldükten sonra PKK'li olarak edilmesinden endişe duyduklarını dile getirdi.

Konuyla ilgili olarak resmi yetkililer tarafından yapılan açıklamada ise, ilçe merkezinde çatışma çıktığı öne sürüldü. Açıklamada, çatışma sırasında Serdar Ulusoy adlı bir polis ile 5 PKK'linin öldüğü, iki polis ile iki sivilin de yaralandığı belirtildi.

Muş Valisi Selahattin Hatipoğlu da yaptığı açıklamada, PKK'lilerin bazı ev ve işyerlerinden asker ve polislere ateş açtığını öne sürdü. Öte yandan Vartolular, resmi yetkililerin iddiaları ve medyanın olayı duyuruşu ile gerçekler arasında korkunç bir uçurum olduğunu ısrarla dile getiriyor.

(HABER MERKEZİ)

Amaç Üzümü Yemekse...

Osman AYTAR

Güney Kürdistan'daki son gelişmeler, ülkenin bu parçasını yeniden tartışmaların odağı haline getirdi. Dünya barış gününün hemen arifesinde Hewlêr'e yönelik olarak başlatılan ve birbirini izleyen gelişmelerle YNK'nin elindeki tüm yerleşim birimlerinin PDK'nin eline geçmesiyle sonuçlanan hareketin, Bağdat yönetimiyle ilişkisi ve bunun muhtemel perde arkası bağlantıları da doğal olarak değişik açılardan irdelendi ve halen deirdeleniyor.

Gelişmeler, hiç kuşkusuz soruna soğukkanlı yaklaşan ve ulusal çıkarları dar grup çıkarlarına feda etmeyen her Kürdü üzüyor. Kürdistan'ı baz alırsak, bu duruma ilişkin tepkiler kişiden kişiye, gruptan gruba, örgütten örgüte değişebiliyor. Yazılıp çizilenler ortada. Ülkelerin tepkilerine damgasını vuran ise, ister dolaylı ister dolaysız olsun, nihayetinde devlet çıkarlarıdır, en azından yönelenlerin politikalarına göre böyledir. Konuyu Kürt kişi ve çevrelerinin değerlendirmeleriyle sınırlarsak, bir gerçek apaçık ortada. NuRoj'un geçmiş sayılarında yayınlanan bazı yazılar da dahil, Kürt basın-yayın organlarında çıkan kimi değerlendirmeler, son olarak PDK'nin Bağdat ile geliştirdiği ilişkiler somutunda, eleştiri sınırını çok aşarak birk nevi "küfürname"ler haline dönüştüler. Yazıların başlıklarını tek tek vermek istemiyorum, ama rahatlıkla söyleyebilirim ki günyüzü görmemiş senaryo ve bağlantılar, ayakları yere basmaktan çok uzak sonuçlar bir birsarılanıyor. Son gelişmelerin vehametini, dışarıdan adeta gazel okuyarak ya da istismar ederek, ulusal birlik ve uyanışa hiç bir katkı sunmayacak tutumlarla varolan ayrılıkları körükleyerek değerlendirme mantığı, ne dün ne de bugün Kürtlerin kendi iç sorunlarını çözmelerine yardımcı oldu.

Böylesi değerlendirmelere bakıldığında, kimi yazılardaki amacın adeta üzümü yemek olmadığı, esas amacınbu vesileyle bağcıyı dövmek olduğu ortaya çıkıyor. Hele böylesi tutumlar, kolaycı yorumlardan kaçınılarak geçmişte ve bugün yaptıklarından ya da takındıkları bazı tutumlardan öğretici dersler çıkarması gerekenler tarafından savunuluyorsa, işin ciddiyeti daha bir artıyor. Açıkça belirtmeliyim ki, kulusal birlik ve uyanış sürecine ne yazık ki başka açılardan zarar veren böylesi tutumlar, Güney Kürdistan'daki son gelişmeler karşısında duyduğum acı ve öfkeye yeni unsurlar katıyor.

Halbuki gelişmeleri kimi kalıplara uydurma anlayışını dışlayarak, tüm boyutlarıyla değerlendirme başa alınmalıdır. Bu açıdan yaklaşıldığında, denilebilir ki Güney Kürdistan'daki gelişmelerin vehameti zaten ortada ve bu somut gelişmeyle bağlantısı olmayan kalıplara ihtiyaç yok.

Yaklaşık ikibuçuk yıldır süren ve adeta intihara dönüşen kardeş kavgası, zaten bu parçadaki kazanımlara büyük zararlar veriyordu ve Kürdistani güçlerin bütün çabalarına rağmen PDK-YNK arasındaki çatışmalar durmuyordu. Burada şu noktaya dikkat çekmek gerekir ki, hem YNK hem PDK, her iki güç de hiç bir zaman diğer Kürdistani güçlerin girişim ve çağrılarına kulak vermediler, ama Kürdistan'ı egemenlikleri altına bulunduranların veya bölgede hesabı olan diğer devletlerin girişimlerine sıcak baktılar ve birbirlerine karşı bu devletlerle değişik kombinezyonlar yaratmaya çalıştılar. Defalarca eleştirilen bu durum, çatışmaların olası kimi bölgesel ve uluslararası boyutlarının da olabileceğini gösteriyordu.

YNK'nın İran ile ilişkilerini gerekçe göstererek Saddam yönetimiyle birlikte PDK'nın, YNK'ya karşı başlattığı son saldırılar ile yeni bir boyut kazanan çatışmalar ve şimdiye kadarki sonuçları konusunda öncelikle söylenmesi gereken, böylesi bir "ittifak"ın hiç bir gerekçeyle haklı gösterilemeyeceğidir. Şunu da belirtmek gerekir ki, YNK'nın İran ile ilişkileri de özünde aynı mantığın bir sonucudur ve bunun bir parçası olarak da geçtiğimiz aylarda İran'ın PDK-İran'a yönelik saldırılarında YNK yanlış bir tutum içine girdi.

Açıktır ki, yanlışı diğer bir yanlışla savunma anlayışıyla "bir yere" varılabilir; ama bu, Kürt halkının uzun vadeli çıkarlarına hizmet etmediği gibi büyük zararlar verebilir. Ayrıca sorunun temel muhataplarından birini ortadan kaldırmaya çalışarak sorunları çözmenin yanlışlığı da defalarca kanıtlandı. Kanımca sorun, PDK ve YNK gibi iki temel gücün, Kürdistan'ı boyunduruğu altında tutan ve adil ve kalıcı bir çözümden öcü gibi korkan devletleri, günümüz koşullarında Kürtlerin iç sorunlarına "müttefik"ler olarak karıştırma anlayışından kaynaklanıyor. PDK, YNK veya başka bir Kürt partisi, kim yaparsa yapsın temel yanlışlık burada. Kapalı kapılar ardında yapılan anlaşmalar veya bunların kendileriyle getirebilecekleri çözümler ne olursa olsun, sonu yeni yenilgi ve hayal kırıklıklarına yolaçabilecek yanlış hesap burada.

Soruna böylesi bir perspektifle yaklaşılmazsa, sapla samanı birbirinden ayırmak mümkün değil. Geçmişte yapılanları sıralayarak birileri mahkum etmek veya temize çıkarmak, öğretici dersler çıkarma bazında bir anlam ifade edebilir, ama son olayın niteliği bazında bir anlam ifade etmiyor. Kimi yönleriyle birbirlerine benzeseler de, olayları kendi somutlarında değerlendirme daha gerçekçidir ve bu yolla kimi yanlış genellemelerin de önü alınabilir.

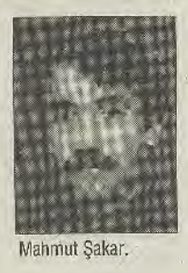
Mevcut durumdan bir çıkış yolunun olup olmadığına gelince. PDK'nın bazı yetkilileri, Bağdat rejimiyle gizli-kapaklı bir anlaşmaya girmediklerini ve son durumun sıradan bir "taktik" işbirliği olduğunu belirtiyorlar.

Güvenilir verilere sahip olmamakla birlikte, en az şimdilik kişisel kanaatım, işbirliğinin görünenden daha kapsamlı olduğu yönündedir. Yok eğer PDK'nın söylediği gibiyse, bunu kanıtlamasının yegane yolu, 1992 seçimlerinin ürünü olan parlamento ve hükümetin iradesine saygılı davranarak ve herkesten de bunlara saygılı olmalarını isteyerek, Mayıs 1994'te başlayan çatışmalarla kesintiye uğrayan ulusal kazanımlar sürecini kaldığı yerden, özgür ve eşit koşullarda YNK ve diğer Kürdistani güçlerin de adil bir biçimde temsil edildikleri bir bileşimle sürdürmenin koşullarını hemen yaratmasından geçer.

Böylesi bir yaklaşım, Güney Kürdistan'daki ulusal kazanımların yaşatılması ve yenileriyle desteklenmesinin görünen en gerçekçi ve kısa vadede sancılı da olsa, uzun vadede en az sancılı yoludur. Gelişmeleri izlediğim kadarıyla söyleyebilirim ki, böylesi bir çözüm yolu için pek iyimser değilim. Fakat tüm içtenliğimle, keşke diyorum, aksi kanıtlansa ve Güney Kürdistan'da ulusal çıkarlar temelinde yeni bir süreç başlatılsa ve ben ve benim gibi düşünenler yanılmış olsunlar...

DİYARBAKIR İHD KONGRESİ

Şakar yeniden seçildi


Mahmut Şakar.

DİYARBAKIR- İnsan Hakları Derneği (İHD) Diyarbakır Şubesi'nin 5. Olağan Genel Kurul toplantısı yapıldı. Geçen cumartesi günü Dağkapı'daki Nilgün Düğün Salonu'nda gerçekleştirilen kongreye çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri ile çok sayıda vatandaş katıldı. Demokratikleşme, Kürt sorunu ve insan hakları ihlalleri hakkında konuşmaların yapıldığı kongrede tek listeyle gidilen seçimde, Mahmut Şakar, yeniden şube başkanlığına getirildi.

'Baskılara rağmen ayaktayız'

İHD Diyarbakır Şube Başkanı Mahmut Şakar, kongrede yaptığı konuşmada insan hakları ihlallerinin yoğun yaşandığı bu coğrafyada mücadelelerinin ayrı bir anlamı olduğunu belirtti, İHD'nin açılışından bu yana baskı gören insanlara destek sunarak acılarını insanlığın gündemine sokmaya çalıştıklarını söyledi.

Bugüne kadar bu mücadeleden ötürü bölgede 12 arkadaşlarının şehit düştüğünü aktaran Şakar, "onlarca arkadaşımız baskıya, cezaevlerine, gözaltılara, işkencelere maruz kalmış, derneğimiz zaman zaman yasal takibe uğramış, hatta kapatılmıştır" dedi.

Şakar konuşmasını şöyle sürdürdü: "Tüm bu baskılara rağmen bizler ve sizler hala ayaktayız ve insan hakları mücadelemizi sürdürüyoruz. Sürdürme konusunda da kararlıyız. Ülkenin demokratik bir yönetime ulaşması, özgür ve onurlu bir yaşamın oluşması için bizler de kendi ölçülerimizde bu sürece katkı sunmaya çalışıyoruz."

Türkiye'nin en temel sorununun Kürt sorunu olduğunu; bu sorunla ilgili şiddete dayalı çözüm tarzlarının ise iflas ettiğini anlatan Şakar, Türkiye'nin bu sorunu çözememesinden dolayı, ekonomik ve siyasal açılardan bir bunalıma girdiğini vurguladı.

İnsan hakları savunucuları olarak, Türkiye'nin en temel sorunu olan Kürt sorununun, Kürt halkının isteği paralelinde eşit ve onurlu bir şekilde çözümlenmesinden yana olduklarını dile getiren Şakar, konuşmasını şöyle noktaladı:

"Bu mücadelemizde Kürt halkının onurlu bir şekilde yaşama mücadelesinin bir parçasıdır; aksi halde halklarımızın yararına olmayan çözümsüzlükler sürecektir. Yönetime gelecek olan arkadaşlarımızın da bu inanç temelinde, bu görüş temelinde çalışacaklarına ve şu ana kadar geliştirilen mücadeleye katkı sunacağına olan inancımı belirtmek istiyorum."

'Mücadelemiz kutsaldır'

Daha sonra söz alan İHD İstanbul Şube Başkanı Ercan Kanar ise yaptığı konuşmada, insan hakları mücadelesinin baskılara karşı oluşturulan en önemil bir mücadele olduğunu söyledi. Mücadelelerinin en kutsal mücadele olduğunu ifade eden Kanar, Tunceli'de yapmış oldukları gezi hakkında bilgiler de verdi. Kanar şunları söyledi: "İlde gıda ambargosu uygulanıyor. İnsanlar, şehir merkezinde bir mahalleden diğer bir mahalleye giderken kimlik kontrolü uygulamasından geçiriliyor. Akşam üzeri bir akrabasının evine gitmek isteyenlere, nereye gittikleri; gidilen evde telefon olup olmadığı araştırılıyor. Tüm bunlar bizlere de soruldu. Şehrin yöneticileriyle konuştuk, gıda ambargosu uygulamasını savundular."

Kanar, Ovacık'ta çok sayıda hayvanın beklatildiğini; köylülerden bu hayvanların arabalarla götürülmesinin istendiğini söyledi. Köylülerin bu masrafları karşılayacak durumda olmadığını vurgulayan Kanar, söz konusu uygulamaların, Olağanüstü Hal uygulamasının bulunduğu birçok yerde yapıldığını da aktardı.

'İHD objektif olmalıdır'

Konuşmasında, insan hakları mücadelesini yürüten insanların çoğu zaman kendi haklarından fedakarlık yaptığını dile getiren Kanar, İHD'lilerin objektif olmaları gerektiğini savundu. "İHD'liler, herhangi bir partiye endekslenmiş gibi bir görünüm yaratmamak durumunda olmamalıdır" diye konuşan Kanar sözlerini şöyle noktaladı:

"Onun içindir ki 95 seçimlerine kadar birçok seçimlerde gündeme gelen konularda derneğimiz üst organları, 'derneği temsil edenlerin hiçbir yerden aday olmaması gerekir' kararı aldı. Ama ne varki 95 seçimlerinde programımızda yer alan bu ilke kararları yaşama geçirilmedi."

GAP Belediyeler Birliği ile Marmara Belediyeler Birliği'nden ortak sempozyum

'Bölge' sorunları için İstanbul'da sempozyum

GAP Belediyeler Birliği, Marmara Boğazlar Belediyeler Birliği ile birlikte, Kürt bölgesinde yaşanan sorunları tartışmak üzere ortak bir sempozyum düzenleyeceğini açıkladı. 26-28 Eylül tarihlerinde İstanbul'da Polat Rönesans Oteli'nde düzenlenecek olan toplantıda bölge sorunlarının "doğudan ve batıdan temsilcilerle" masaya yatırılmasının amaçlandığı bildirildi.

Konuyla ilgili olarak GAP Belediyeler Birliği Genel Sekreteri Dr. Ahmet ÖZER tarafından geçtiğimiz hafta yapılan yazılı açıklamada "Türkiye'de ilk defa bu kadar kapsamlı, doğu ve batıdan insanın katıldığı bir sempozyum düzenlenmektedir" denildi. Toplantının amaıyla ilgili olarak ise şu görüşlere yer verildi: "Amaçlanan, başta bölgemizde olmak üzere, yaşanan temel sorunlardan en çok etkilenen yerel yöneticileri (doğudan-batıdan) bir araya getirerek sorunları tartışmak, çözümler üretmek ve bu yolla toplumsal barış ve uzlaşmaya katkı sağlamak için bir adım atmaktır."

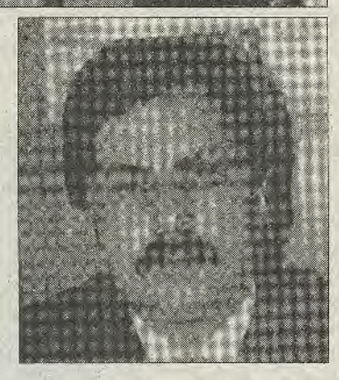
Açıklamasında yerel yöneticilerin dışında, çeşitli kurum ve kuruluşların temsilcilerinin de bulunduğu bir ortamda bunu gerçekleştirmenin anlamlı ve önemli olduğunu ifade eden Özer, toplantıyı sorunların muhatapları olan hükümet ve devlet yetkililerinin de bulunduğu bir platformda gerçekleştirerek basın ve yayın organları yoluyla kamuoyu yaratmak, duyarlı kılmak, diyalog noktaları ve mekanizmaları geliştirmek istediklerini de belirtti.

Özer, açıklamasında şöyle dedi: "Susmakla bir yere varılamaz. Sorunları çözmek için bilmek gerekir. Bilmek için de konuşmak gerekir, tartışmak gerekir. İnanıyoruz ki bunu gerçekleştirdiğimiz takdirde diğer adımlar arkadan gelecektir. Onun için adım atmak gerekir. Çok büyük laflar edip hiç birşey yapmamak yerine mütevazi davranıp yapabileceklerimizle yola çıkmak daha değerli bir yöntemdir. Bu nedenle yıllardır bölgemizde hüküm süren sorunları (göçten gecekondulaşmaya, hayat pahalılığından, siyasi istikrarsızlığa kadar) bir dizi sorunu konuşmak ve tartışmak istiyoruz. Bütün bu sorunları İstanbul'un Silivrisinden, Urfa'nın Sivereğine, Bursa'dan, Diyarbakır'a; İzmit'ten, Hakkari'ye kadar birçok insanın katıldığı bir platformda tartışacağız.

Çünkü biliyoruz ki (ve bilinmelidir ki) eğer Diyarbakır'ın, Van'ın, Batman'ın sorunları çözülmezse İstanbul'un, İzmir'in, Ankara'nın sorunları çözülemez. Ve yine bilinmelidir ki bölge insanı huzur içinde olmazsa batıdaki de asla huzur bulamaz. O halde ortak sorunlara ortak çözüm bulma çağdaş anlayışından hareketle; birlikte, sorunları düşünmek, tartışmak ve çözmek durumundayız. İstanbul toplantısı bu anlamda atılmış bir adımdır. "

Öte yandan toplantıya Kürt illerinden ve batıdan çok sayıda belediye başkanı; konuyla ilgili bazı bilim adamları, yazarlar ve aydınlar; işadamları dernekleri ve sendika yöneticileri; siyasi parti il başkanları; basın ve televizyon mensupları; bölge milletvekilleri ve siyasi parti genel başkanları ile hükümet ve devlet yetkililerinin davet edildiği açıklandı.(DİYARBAKIR)




GÜNDEME SAVAŞ GERÇEĞİ DE GELECEK
GAP Belediyeler Birliği Genel Sekreteri Dr. Ahmet Özer (sağda), İstanbul'da düzenleyecekleri sempozyumla ilgili olarak yaptığı açıklamada "bölge insanı huzur içinde olmazsa batıdaki de asla huzur bulamaz" diyerek, toplantının ağırlıklı gündeminin savaşa son verilmesinin yolları olacağını ima etti.

HAK GASBI ARTIYOR

Cezaevlerinde baskılar artarak devam ediyor

HABER MERKEZİ- Cezaevlerindeki tutsaklara yönelik baskılar, verilen sözlere ve anlaşmaya rağmen sürüyor. Hak gasbı ve salıdırıların yeniden boyutlanması haberleri çoğalıyor. Diyarbakır'da bir tutuklu, baskıları protesto etmek için kendini yakmak istedi.
Artan hak gasbı örneklerinin geçen haftaki bilançosu şöyleydi.

DİYARBAKIR

Diyarbakır E tipi Cezaevi'nde Savaş Kahraman adlı tutuklu, baskıları protesto etmek amacıyla kendini yakma girişiminde bulundu. Kahraman'ın askerler tarafından engellendiği ve yara almadan kurtulduğu öğrenildi. Bu arada, aynı cezaevinde Bedri Bozkuş, Mehmet Tunç ve Mehmet Çetin adlı tutuklulara da itirafçı dayatması yapıldığı ve bu amaçla işkenceye maruz tutulduğu bildirildi.

ELBİSTAN

Elbistan Cezaevi'nden yargılanmak üzere Malatya DGM'ye götürülen siyasi tutuklulara yolda askerler tarafından işkence yapılırken, Malatya Cezaevi'nde asker ve gardiyanlar tutsaklara ve ailelerine saldırdı.

Elbistan Cezaevi'ndeki PKK'li tutsaklardan Ali Tekboran, Barış Akay, Yılmaz İçli, Serdar Aslan, Medeni Çelik, Hurşit Şahduran, Ali Kılıç ve İlyas Doğan'a 17 Eylül günü Malatya DGM'ye götürülürken gardiyan ve askerlerce işkence yapıldığı öğrenildi. İşkencenin yanı sıra, yol boyunca zaruri ihtiyaçlarının karşılanması da engellenen tutsakların, işkenceleri protesto etmek için mahkemeye yalın ayakla çıktıkları bildirildi.

MALATYA

Malatya Cezaevi'nde tutsaklar ile yakınları geçtiğimiz hafta gardiyan ve askerlerin saldırısına maruz kaldı. Demir çubuk ve zincirlerle gerçekleştirilen saldırıda çok sayıda tutsak ve yakınının yaralandığı bildirildi. Bu arada, saldırıdan sonra cezaevine giden Fatma Bulut, Kemal Bulut ve Seyfi Sönmez adlı tutsak yakınlarının da polisler tarafından gözaltına alındığı öğrenildi. Aynı gün serbest bırakılan sözkonusu tutsak yakınlarına gözlatında işkence yapıldığı bildirildi.

Öte yandan İskenderun Cezaevi'nden 17 Eylül günü Malatya Cezaevi'ne sevk edilen 10 tutukluya da girişte işkence yapıldığı kaydedildi.

BURDUR

Burdur Cezaevi'ndeki PKK'li tutsaklar adına yapılan açıklamada, idarenin hak gasplarını sürdürdüğü belirtilerek, Cezaevleri İzleme Komitesi'nin ve kamuoyunun uygulamalar karşısında duyarlı olması istendi. çağrıldı.

DUYARLILIK ÇAĞRISI

Tutuklu Aileleri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (TAYD-DER) Cezaevi Komisyonu Başkanı Avukat Kemal Bilgiç de yaptığı yazılı açıklamada, cezaevlerinde yeni katliamlar işlenmek istendiğini vurguladı ve Cezaevleri İzleme Komitesi'ni baskı uygulamalarını durdurmaya çağırdı.

Dışkı yedirilen Yeşilyurtlular gibi, köyleri yakılan Kelekçililer de devleti mahkum ettirdi

Yeşilyurt'tan Kelekçi'ye hukuk savaşı

Türkiye'de açtıkları davalarda adaleti bulamayan OHAL'liler için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) yaptıkları başvurular bir uzun yürüyüş. Savaşın birinci dereceden mağdurları olan onlar, devleti Yeşilyurt davası ile tazminat ödemeye mahkum ettirmişti. Kelekçi davasında ise, AİHK 'na başvurularda aranan iç hukuk yollarının tüketilmesi şartını kaldırttılar.

Cizre-Yeşilyurt köylüleri, 1989 yılında kendilerine dışkı yediren Binbaşı Cafer Kaya Çağlayan hakkında Türkiye'de açtıkları davadan sonuç alamayınca Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na (AİHK) başvurmuştu. Komisyon incelemelerinin ardından, Türk mahkemelerinin aksine, suçlu bulduğu deveti, Yeşilyurt köylülerine tazminat ödemeye mahkum etmişti.

Türk mahkemeleri ise dışkı yedirme olayını reddetmiş, Binbaşı hakkında verdiği 3 ay hapis cezasını 375 bir lira para cezasına çevirerek, taksitlere bölmüştü.

1992 yılı Kasım ayı, Diyarbakır'ın Dicle ilçesine bağlı Kelekçi köyünün yakılmasına tanıklık etmişti.16 Eylül 1996'da yedi Kelekçilinin AİHK'na köylerinin askerler tarafından yakılmasıyla ilgili yaptıkları başvuru, iç hukuk yollarının tüketilmesi koşulu aranmaksızın kabul edildi.

Hem Kelekçililer hem de devlet Komisyon'un dostane çözüm önerisini, davanın Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) gönderilmesi için reddetti. Nitekim, AİHK kararları değil AİHM kararlarının hukuk sistemleri üzerinde yaptırım gücü var.

Devletin hesabı ise, OHAL ile ilgili davalarda adli mekanizmalarda yetersiz kaldığı ve insanlık dışı muamelenin idari uygulamalar halinc geldiği 'iddiaları' karışısında aklanmaktı. Evdeki hesap çarşıya uymayınca, Kelekçi davası sonunda suçlu bulundu. Üstelik, bu dava ile, artık OHAL'den yapılan başvurularda iç hukuk yollarının tüketilmesi şartı aranmayacak. Ve Türkiye, İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ihlal ettiği 8., 25. ve Ek 1 Protokol maddelerini ilgilendiren yasalarında iyileştirmeler yapmak durumunda.

Toplumsal Araştırmalar Vakfı Başkanı Av. Talat Tepe de, AİHK'nun bu kararının hukuki açıdan çok ciddi olduğunu belirtirken, kararla Kürt coğrafyasındaki ciddi boyutlardaki hukuk ihlalleri nedeniyle Mahkemenin iç hukuk yollarının tüketilmesi koşulunu artık aranmayacağını gösterildiğini söyledi. Tepe, kararda, Kelekçililerin mülkiyet, konut dokunulmazlığı ve haberleşme özgürlüğünün de devlet tarafından ihlal edildiğinin kabul edildiğine de işaret etti.

Devletin ihlal ettiği maddeler:

8.madde- Her şahıs, hususi ve ailevi hayatına, meskeninc ve muhaberatına hürmet edimesi hakkına sahiptir.

25.madde: Sözleşmeden doğan haklarını kullanarak, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na (AİHK) başvurarak, hükümetlerini şikayet eden kişiler başvurularından dolayı hiçbir şekilde sorgulanamazlar, rahatsız edilemezler ve baskıya maruz bırakılamazlar.

Ek 1.protokol: Her gerçek ve tüzel kişi maliki olduğu şeyleri barışçı yolla kullanma hakkına sahiptir. Kamu yararı gerektirmedikçe ve uluslararası hukukun genel ilkeleriyle hukukun aradığı koşullara uyulmadıkça, hiç kimse mülkiyetinden yoksun bırakılamaz.

(HABER MERKEZİ)

Türkiye hasım gösterilerek yapılan bireysel başvurularda komisyonca verilen kararlar:

	1994	1995
Açılan geçici dosya sayısı:	130	193
Kayda geçirilen dosya sayısı:	187	214
Kabul edilememiştik ya da isteden çıkartma kararı verilen başvurular:	78	55
Kabul edilebilirlik kararı verilen başvurular:	19	57
Görüşünü sunması için Türk hükümetine iletilen başvurular:	73	105
Dostça çözüm raporu hazırlanan başvurular:	1	1
Başvurunun esası hakkında kabul edilen rapor sayısı:	3	3

Ağlarken Bir Eleştiri

Hacı ERDOĞAN

Bugün de yabancı basın organlarını ve televizyon kanallarını tüm dikkatimle izlemeye devam ettim. Tasvir edilemiyecek kırgın bir umutla pür dikkat basını ve görsel yayın organlarını izlerken amaç, güneydeki savaşım bir an önce durduğunu öğrenmekti. Ama nafile(!). Halk kırılıyor, onların umurunda mı?

Orta-Doğu karmakarışık, "allak bullak". Bir yandan Saddam-Barzani, diğer yadan Talabani-Rafsancani ittifakları. Beri yandan ise Türkiye'nin Güneyi işgal hazırlıkları. Uluslararası alanda ise ABD'nin çok ilişkili, karmaşık politik oyunları ile başını Fransa'nın çektiği batı Avrupa ülkelerinin ABD Orta-Doğu politik eksenin dışındaki siyasi dayatmaları. Neyin ne olduğu, kimin ne istediği belli olmayan ve hergün biraz daha istikrarsızlaşıp, Lübnan'laşmaya doğru giden Kürdistan. Tüm bunlarla birlikte YNK ve KDP dışındaki Kuzeyli, Güneyli, Doğulu Kürt parti ve örgütlerin karmaşık, birbirine tezzat veya netleşemiyen, yani "Süya Sabuna" dokunmayan açıklamaları.

Aslında bu yazıda Türklerin Güneyi işgal hazırlıklarına, Kürt cephesinde birliğin şu an ne kadar can alıcı olduğuna ve eğer işgal gerçekleşirse, Kürt'lerin; uluslararası anlaşmaların tanıdığı hukuksal haklardan yararlanarak neler yapabileceklerine değinecektim. Kürt örgüt ve partilerin Orta-Doğu'daki çelişkileri nasıl kendi lehlerine dönüştürebileceklerine yönelik beyin jimnastiği yapacaktım. Fakat yine olmadı. Çünkü halkımın karşı karşıya kaldığı trajedi beni ruhsal ızdırap içerisinde kıvrandırırken, Kürt örgüt ve partilerin Güney savaşı ile ilgili yazılı açıklamalarını gözden geçirirken, girdiğim umutsuz ruh hali beni engelledi. Bu arada değerli ablamız Hatice Yaşar'ı bir iş için telefonla arıyordum. Telefonun karşı tarafında gelen "Alo" sesi çok cılız ve isteksiz çıkıyordu. Bir an ürküyorum ve acaba yanlış numaramı aradım diye kendime soruyorum. Çünkü Hatice Yaşar ablamızı her aramamda canlı, şakacı ve yaşam dolu bir sesle karşılaşmaya alışmıştım. Hatice Yaşar olduğunu öğrendiğimde, hasta olup olmadığını kendisine soruyorum. Hayır hasta değilim diye cevap veriyor. Ama söze ağlayarak devam ediyor. Çocuklarım orada Hacil Kardeşlerim orada. Ne olacak onlara merak ediyorum. Bu ahmakların yaptıkları ah... ah... Hatice'nin yani Xacê'nin uzun dönemler Güney Kürdistan'da yaşadığını bildiğim için, kendisine "saf saf" kaçtane çocuğunun orda olduğunu ve en son kendileri ile ne zaman görüştüğünü sordum. Xacê "algılama biçimime" içerlenerek "ordakiler hepsi benim çocuğum, hepsi kardeşim ve herkesi tanıyorum Haci (!)." Bu son Süleymaniye ile dün telefonla görüşme imkanı buldum ama, bugün o olanakta ortadan kalktı diyor. O an Xacê'nin çocuklarını, kardeşlerini tanıdım ve onun ağlamasına bende katıldım. Utanıyordum bu arsız ve ahmaklardan ve öfkeleniyordum. Ama, artık ağlıyordum da. Çünkü ölen, aç kalan ve tekrar sürgün edilen benim de çocuklarım, kardeşim, anam ve babam, yani halkım, Kürt halkıydı.

Kürt halkının karşı karşıya kaldığı bu trajedi, tarihte ilk kez olmamıştır. Böyle giderse Kürt'lerin ve özellikle sosyalistlerin politikaları netleşmez ise son da olmayacaktır. Her zaman olduğu gibi bildiriler, protestolar ve uyarmalar olacak ama, potansiyel bir dönüşüme kaynaklık edecek politik, kültürel değişim gözardı edilecektir. Şimdiye kadar böyle olmuş ve şimdi de böyle görülüyor.

Sessiz durmak, birilerini suçlayıp diğerlerini korumaya kalkmak; Kürt halkına yapılacak en büyük kötülüktür. Hele hele bunu demokratlık ve Kürt'lük adına yapmak ise en büyük ayıptır. "Sessiz" durmayıp da işi kenarından, köşesinden tutarak açmaya çalışmak ve sosyalist-bağımsızlıkçı siyasi netliği gösterememek ise, eğer değilse oportunistlik; o zaman olsa olsa bir Parti adına konuşanın bilmezliği, düzeysizliğidir. Sosyalist politika; hangi alanda olursa olsun, gördüğü yanlışlığı ve hatta bu yanlışlıktan öte, halkın geleceği sözkonusu ise, net ve gerekirse sert olmalıdır. Sosyalistler kısa ve uzun vadeli politik belirlemeler yaparlar. Salt kısmi geçici çıkarları hesaba katarak, söylenmesi gerekeni söylememezlik yapmazlar. Ama her nedense Bağımsız ve sosyalist çizgi, söylemesi ve yapması gereken politik belirlemeleri, eylemlilikleri şu ana kadar yapmadı. Umarız bu çizgi halkımızın sosyalist tabanının sesine kulak verip ve gereken sosyalist-bağımsızlıkçı politik perspektifleri ve eylemlilikleri en azından basına ve kamuoyuna yansıtma bazında yapar.

İşte değerli okuyucum; bir yandan ağlayan azimli, fedakar ve vicdanın en ulu değerlerine sahip Kürt halkı ve diğer yandan kulaklarını tıkayan, gözlerini kapayan veya bizleri, yani tüm Kürt halkını budala sananlar. Ama artık tüm dünya halkları gibi kendimizi gösterip, budala olmadığımızı ispatlamalıyız. Bu da ancak en başta kendi parti ve örgütlerimize alttan yapacağımız halk baskısıyla olur. Onlar değişmezse, dünya bizlere daha çok gülecek ve bizler hep budala kalacağız!..

Tekstil sektöründe her türlü sosyal güvenceden yoksun olarak çalışan göçer Kürt gençleriyle görüştük

Göç yollarından tezgah başlarına

Makina seslerine çoğunlukla kaset çaların sonuna kadar açılmış sesi karışıyor. Atölye sahibinin Kürt olması onlar için bir avantaj, çünkü bu durumda her zaman olmasa bile Şivan Perwer'i, Ciwan Haco'yu, Koma Amed'i ya da yayınlarında Kürtçe parçalara da yer veren yerel radyoları dinleme şanşları var.

Cengiz DEMİR

Yakılan yıkılan köyler, hergün onlarca, yüzlerce ve hatta binlerce insanın değişik illere veya metropollere göçü... Bütün bunlardan tabi ki Kürt çocukları da nasibini alıyor.

Yeni bir eğitim yılı başladı. Çoğu çocuk okullara gidecek. Ama Kürt çocuklarının büyük çoğunluğu aileye katkı için boyacılık, simitçilik yapacak ya da midye dolma satacak metropol varoşlarında.

Kürt çocuklarının bunlar dışında kalan büyük çoğunluğu ise tesktil piyasalarının can damarı durumundaki İstanbul'un kenar mahallelerinde kurulu küçük ve düşük kapasiteli konfeksiyon atölyelerinde. Reşmeci, overlokçu, ütücü veya ortacı 13-15 yaşlarındaki Kürt çocukları...

Makina seslerine çoğunlukla kaset çaların sonuna kadar açılmış sesi karışıyor. Atölye sahibinin Kürt olması onlar için bir avantaj, çünkü bu durumda her zaman olmasa bile Şivan Perwer'i, Ciwan Haco'yu, Koma Amed'i ya da yayınlarında Kürtçe parçalara da yer veren yerel radyoları dinleme şanşları var. Bu atölyelerde çalışanların büyük bir çoğunluğunun sendikadan, sigortadan, sosyal haklardan haberleri bile yok.



İkitelli'de bulunan atölyelerden bir kaçına girip bu insanları tanımak, sorunlarının ve çalışma koşullarının neler olduğu öğrenmek istedik.

● Kendinizi ve yaptığınız işi anlatır mısınız?

○ Adım Erol. Onaltı yaşındayım. Köyümüz özel tim ve korucular tarafından yakıldığı için 1994 yılında ailemle birlikte İstanbul'a gelmek zorunda kaldık. Ekonomik koşulardan ötürü okulu bırakmak zorunda kaldım. Mahalledeki komşumuzun yardımıyla bu atölyede çalışmaya başladım. Bir dönem ortacılık yaptıktan sonra makinaya geçtim. Şimdi de usta makinacıyım.

● Çalışma koşulları nasıl?

○ İşlerimiz çok yoğun. Sendikalı ve sigortalı değilim. Bu işi yapanların da durumları benimkinden farklı değil. Çalışmamıza göre aldığımız ücret çok düşük. Günde mesailerle birlikte yaklaşık 15 saat çalışıyoruz. Cumartesi günü çalışmalar da dahil, aldığım ücret ayda oniki milyon.

-Tekstil sektörü sizin için bir tercih mi, zorunluluk mu?

○ Bu tabiki bir zorunluluk. Daha önce de söyledim; ben ve ailem isteyerek buraya gelmedik. Köyümüz yakıldı, evimiz yakıldı, buraya gelmek zorunda bırakıldık. İş için de aynı şeyler geçerli. Benim yaşımdaki bir insan nerede çalışabilir veya bu sektör olmasa kim beni çalıştırır?

● Daha çok hangi yörenin insanları bu sektörde çalışıyor?

○ Genelde benim yaşlarımda, evinden köyünden kopartılmış Kürt insanı. Çok az sayıda da yoksul Anadolu çocukları çalışıyor. Buraya ülkemizden göçüp gelenlerin büyük bir çoğunluğu orada tarım ve hayvancılıkla uğraştıklarından, ellerinde yapabilecek herhangi bir meslek yok. Bu iş fazla emek isteyen fakat önceleri pek ustalık istemeyen bir iş; ortacılık ve kalite konrolcülük gibi. İşte bu nedenlerle Kürtler bu alanda yoğunlaşıyor. Çalışmak isteyen çok olunca da ücretler düşüyor.



● Çok genç hatta çocuk denecek yaştaki insanlar bu sektörde çalıştırılıyor. Bundaki amaç nedir?

○ Bundaki amaç en başta ucuz iş gücüdür. Daha ötesi hak alma, kendini savunma mücadelesi veremeyecek ve her isteneni yapacak bir konumda olmalarıdır.

● Geçtiğimiz günlerde 1 Eylül Dünya Barış Günü kutlandı, bir dizi etkinlik yapıldı. Bu etkinliklere katıldınız mı? Bir kürt olarak barışla ilgili düşünceleriniz neler?

○ Ben Yedikule zindanlarında yapılan etkinliklere katıldım. Şunu da söylemek istiyorum ki, sadece1 Eylül günü değil; hergün barış olsun. Ne zaman barışla ilgili bir etkinlik yapılırsa ben katılırım. Bir kürt olarak özlem duyduğum tek şey barış ve özgürlüktür. Ben bir barış güvercini olup o dağlara, ülkemiz dağlarına barışı götürmek istiyorum.

(Bir başka çalışana yaklaşıyoruz, onu tanımak istediğimizi söylüyoruz.)

Ben Aşık Demirkan. Bitlis Tatvan'lıyım. 1993 te ailemle birlikte İstanbul'a geldim. Gelmemizin sebebi, köyde bize yapılan baskılardı. Şimdi burada bu atölyede çalışıyorum.

● Bu kadar ağır koşullarına rağmen, niçin bu sektördesin?

○ Evet bu alanda gerçek anlamda bir sömürü var. Ben bunu çok yakından yaşıyor ve görüyorum. Hiç bir makinacı, ortacı veya kalite kontrolcü üç aydan fazla bir atölyede çalışamaz. Bunun nedeni ise işverenin aylıkları gününde ödememesi, mesaiye zorunlu bırakıp mesai ücretini ödememesi. Bu konuda işverenden talepte bulununca da işten çıkartılıyorlar.

● Peki işe girerken işverenle her hangi bir anlaşmanız olmuyor mu?

○ Hayır, işe girerken öyle yazılı bir anlaşmamız yok. Sadece işe girerken saat kaçta gelip gideceğimizi ve işyerinin bazı koşullarını anlatırlar. Sigorta ve sendikayı soruyorsanız, size kesinlikle şunu söyleyebilirim ki konfeksiyon atölyelerinde çalışanların yüzde doksan beşi bile sigortalı veya sendikalı değil, zaten olamazlar da. Çünkü hepsi çocuk yaşta ve genç insanlar.

● Sence niçin küçük yaşlardakiler tercih ediliyor?

○ Bu çok amaçlıdır. Birincisi yetişkin bir elemanın sorunlarıyla uğraşmak istemiyorlar. İkincisi ise yetişkin bir elemana verecekleri bir ücretle en az üç çocuk eleman çalıştıracaklar. Bir de bu çocuklar işverenin her istediğini koşulsuz ve itirazsız yerine getiriyor. Bunlar gibi daha bir çok neden var.



ÜLKEYE DÖNÜŞ ÖZLEMİ- Adı Güle. O da diğer arkadaşları gibi Kürt; devletin baskısından kaçıp gelmişler metropole. Daha onaltı yaşında. Kalite kontrolcü olarak bir buçuk yıldır bir atölyede çalışıyor. Ülkesine döneceği günü büyük bir özlemle beklediğini söylüyor...

● Çalışanlar daha çok nereli; bu konuda senin gözlemin ne?

○ Biz ilk geldiğimiz zaman genelde Kürtlerdi ama değişik yörelerin insanları da vardı. Fakat bugün baktığımızda, en azından bizim çevremiz için söyleyebilirim ki, hepsi Kürt.

● Sen bunu neye bağlıyorsun?

○ Bence bunun nedeni ülkemizde hala sürmekte olan savaştır. Herkesin de bildiği gibi ülkemizde yaklaşık üçbin köy yakıldı, yıkıldı ve boşaltıldı. Bu köylülerin bir bölümü Anadolu'nun değişik şehirlerine göç ettiler, büyük çoğunluğu da metropollere geldi. Bu insanlar kalifiye eleman değil.

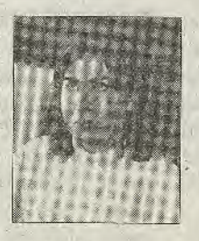
Ne yapabilirlerdi? Bu insanlar okula giden çocuklarını okuldan alıp bu işe gönderdiler. Geçinebilmeleri için çocuklarının gelecekleriyle oynamak zorunda kaldılar. **(İSTANBUL)**

TEKSTİL-İŞ 2 NOLU ŞUBE SEKRETERİ MUMİNE HANCAN:

Onları örgütlü mücadeleye çekemedik

Tekstil sektöründe çalışan genç işçilerin durumlarıyla ilgili olarak, DİSK'e bağlı Tekstil-İş sendikası 2 Nolu Şube Sekreteri Mumine Hancan'la da görüştük.

Bu alanda çalışanların büyük bir çoğunluğunun Kürt illerinden göç etmek zorunda kalanlar olduğunu ve yaşlarının 12 ili 19 arasında değiştiğini belirten Mumine Hancan, Türkiye'de sadece tekstil alanında değil her alanda yaşam koşullarının çok zor olduğunu ve sömürünün işçi sınıfının üzerinde hergeçen gün artığını söyledi. Tekstil sektörünün Türkiye'de seksenli yıllardan sonra geliştiğini ancak tekstil işçilerini sendikalı ve örgütlü bir mücadelenin içine çekemediklerini ifade eden Hancan, tekstil işçilerinin hiç bir sosyal haklarının olmadığını ve büyük çoğunluğunun sigortasız çalıştırıldığını doğruladı.



'Ekmeğimizle oynamayın'

İSTANBUL- Tüm Emekliler Sendikası (Emekli-Sen) Genel Sekreteri Bekir G. Arda, küçüle küçüle sandöviçe dönen 250 gramlık ekmeğe yapılan son zammı protesto ettiğini belirterek, "Bu ülke yalnızca devleti yönetenlerin, parababalarının değil bizim de ülkemiz" dedi.

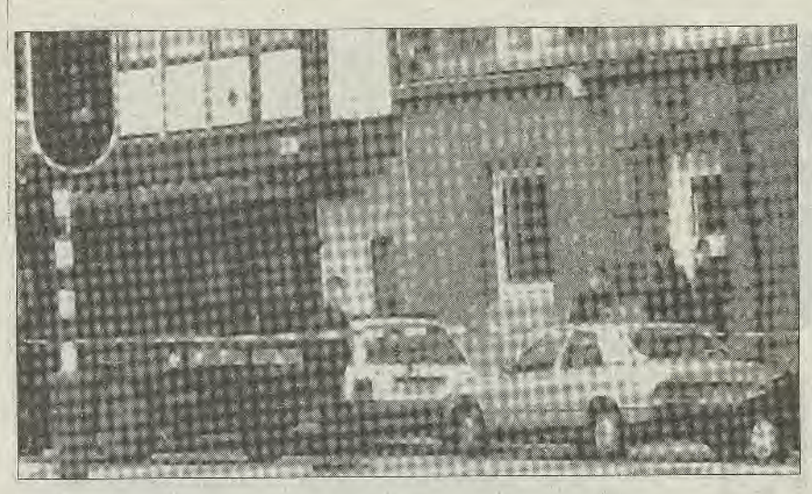
Emekli-Sen Genel Sekreteri Bekir G. Arda bu düzenin tüm emeklilerin, gençliğini ve enerjisini bir vampir gibi emdiğini vurgulayarak, aynı düzenin kendilerini hastane köşelerinde, banka kuyruklarında, ucuz ekmek mücadelesinde hergün biraz daha ölüme götürdüğünü ifade etti. Dünyadaki liberal fırtınalardan da Türkiye'deki "adil düzen" rüzgarlarından da en çok etkilenen kesimlerin başında emeklilerin geldiğine işaret eden Arda, ekmeği 18 bin lira yapanların kendilerine 'Sizi artık ekmek değil, ölüm paklar' mesajı verdiğini belirtti. Emeklilerin ise, insanca bir yaşam istemekte kararlı olduğunu vurgulayan Arda, emeklilerin sendikaları ile birlikte savaşsız, sömürüsüz, barış, özgürlük ve demokrasi içinde bir dünya bırakabilme mücadelesinin onurunu taşıyacaklarını kaydetti.

Kürt basın ve yayın dünyasına saldırı sürüyor

HABER MERKEZİ- DGM'ler Kürt gazete, dergi ve kitaplarını toplatma işini aksatmıyor. 'Yeniden Newroz' dergisinin eki olarak çıkmaya başlayan 'Rêheval' isimli Kürt gençlik dergisini geçtiğimiz hafta daha matbaada iken toplatan DGM, Komal Yayınları'nın çıkardığı 'Yasaklı Yazılar' isimli kitabın da okura ulaşmasını engellemeye çalıştı.

Rêheval dergisinin daha mücellit işlemleri bitmeden toplatıldığı öğrenilirken, dergi yöneticileri "yollarına devam edeceklerini" açıkladı.

Öte yandan, Recep Maraşlı'nın çeşitli dergi ve gazetelerc yazdığı makalelerden oluşan 'Yasaklı Yazılar' isimli kitapta yer alan 5 ayrı yazının "kanunun cürüm neşriyat" olarak nitelendirildiği ve bunları "nakletme suçu" nedeniyle kitabın toplatıldığı öğrenildi. Komal Yayınevi, konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamada kararı protesto etti.



Avrupa'nın 'şirin görünme' baskınları

Belçika ile İngiltere'nin geçtiğimiz hafta MED-TV üzerinde yoğunlaşan anti-Kürt saldırıları, Avrupa Parlamentosu toplantısı öncesi Avrupa hükümetlerinin Türkiye'ye taviz vermesi şeklinde yorumlandı. Saldırıların Avrupa Parlamentosu'nun Türk yönetimi aleyhine karar tasarılarını görüşeceği toplantısından bir gün önceye rastlamasına dikkat çekildi.

Avrupa Parlamentosu geçen hafta girdiği yeni çalışma dönemini Türkiye ile başlattı. Türk yönetiminin Kürt sorunu, Kıbrıs, Güney Kürdistan ve insan hakları politikalarını mahkum eden parlamento kararından bir gün önce, "kriminal" gerekçeler ileri sürülerek imi Avrupa ülkelerindeki Kürt kurumlarına aldırılar düzenlendi.

MED TV'nin Belçika'nın Denderleeuw kasabasındaki merkezi ile İngiltere'nin başkenti Londra'daki stüdyoları ile Sürgünde Kürdistan Parlamentosu bürosu ve Kürdistan Komitesi, geçtiğimiz hafta polis ve jandarma tarafından basıldı. Belçika genelinde gerçekleştirilen operasyonda, 20'ye yakın dernek ve kuruluşta da arama yapıldı. Polis Londra stüdyolarındaki teknik malzemelere el koydu. MED TV Genel Müdürü Hikmet Tabak da saldırı ile MED-TV'nin insan hakları ihlallerini AP gündemine sokmasını ilişkilendirdi.

MED TV, Kürdistan Komitesi ve Sürgünde Kürdistan Parlamentosu bürosu baskınlarına yaklaşık 200 jandarma katıldı. Operasyonlarda ayrıca, ülke çapında 20 yere baskın yapıldığı ve yaklaşık 60 kişinin gözaltına alındığı bildirildi.

Belçika'daki baskınların yapıldığı saatlerde İngiltere siyasi polisi de "anti-terör yasası"nı gerekçe göstererek MED TV'nin Londra'da bulunan stüdyolarına baskın düzenledi. Baskında, polis, haber ve prgram yapımında kullanılan teknik malzemelere el koydu. Baskından sonra gözaltına alınan olmadığı bildirildi.

Baskın sırasında MED TV'nin tüm telefon bağlantıları kesilirken, MED TV'nin yayını da bir süre kesildi. Belçika ve İngiliz yetkilileri, baskınların "PKK'nin "kara para kanallarını kesmeye yönelik olduğunu" ileri sürdüler.

Baskınlardan sonra bir açıklama yapan MED TV Genel Müdürü Hikmet Tabak, MED TV'nin şiddet kullanan herhangi bir kuruluşla ilgisi olmadığını söyledi. Tabak, MED TV'nin, Türkiye'yi insan hakları ihlalleri nedeniyle Avrupa Parlamentosu gündemine getirdiğine dikkat çekerek, "MED TV Almanya'da yapılacak olan 'Barış Festivali'ini de yayınlayacaktı. Yapılanlar bunu engellemeye yöneliktir" dedi. MED TV avukatlarından Stephens Innocent de, haber alma özgürlüğü ve fikir açıklama özgürlüğünün AİHK'nin 10. maddesi ile koruma altına alındığını kaydederek, hemen hukuki girişimlerde bulunacaklarını söyledi.

(HABER MERKEZİ)

Kartlar açılıyor

HABER' MERKEZİ- Kürdistan Demokratik Partisi (KDP) lideri Mesut Barzani, geçen hafta Diyarbakır üzerinden Ankara'ya gelerek, Türk ve Amerikan yetkililerle temaslarda bulundu. Türk yetkililerle görüşmeye gelen ve alt düzeyde istihbaratçılarla görüşmeyi reddederek Dışişleri Bakanı Tansu Çiller'le görüşen Mesut Barzani, bir gün sonrası için planlanan ABD yetkilisiyle görüşmesini de aynı gün gerçekleştirdi. Temasların büyük çoğunluğu basına kapalı olarak gerçekleştirilirken, kulis haberleri dışında resmi kaynaklardan herhangi bir bilgi de alınamadı.

Toplantı, KDP'nin ABD, Türkiye ve İngiltere ile ortak toplantısına dönüştüğü öğrenildi. Mesut Barzani'nin ABD Dışişleri Bakanı Yardımcısı Robert Pelletreau ile görüşmesine İngiliz temsilcinin yanı sıra Türk yetkililer de 'gözlemci' sıfatıyla katıldı.

ABD ve İngiltere'nin 'Dublin görüşmeleri'ni canlandırmak üzere önerilerde bulunduğu öğrenilirken, gerek sözkonusu toplantı ve gerekse Barzani'nin ayrıca yaptığı temaslar, Güney Kürdistan'ın kaderi üzerinde kendisini 'taraf' görenlerin karşılıklı olarak kozlarını dile getirme etaplarına dönüştü.

Barzani: Güç bende

Ankara'daki temasları esnasında KDP lideri, Güney Kürdistan'ın tek hakimi olduğu mesajını vermeye çalıştı. Barzani'nin 'bu ortamda ortak projelerin daha kolay devreye konulabileceği' yolunda taraflarını ikna etmeye çalıştığı bildirildi. Saddam'la ilişkilerini geliştirmemesi için "Güney'de federasyon" tezine destek isteyen Barzani, taraflardan maddi yardım da istedi.

ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı'nın Barzani'nin federasyon isteğine "soğuk bakmadığı" bildirilirken, KDP liderinden "Saddam'la ilişkileri arttırmaması ve Talabani ile Dublin sürecini geliştirmesi" telkininde bulunduğu ifade edildi.

Türkiye-ABD arasında sessiz gerilim

Barzani, Tansu Çiller'le yaptığı görüşmede de "federasyon" isteğini yineledi. Türkiye'nin Çiller'in ağzından dile getirdiği tepki ise ABD-Türkiye arasındaki çelişkiyi ortaya koydu. Siyasal gözlemiler, Çiller'in Barzani'ye "özerklik" 'tavsiyesi'nde bulunduğunu; hatta büyükelçi Onur Öymen'in Barzani'den açıkça "Bağdat'la diyaloğa girmesini" itediğini ileri sürüyorlar. Robert Pelletreau'nun ise açık olarak "Saddam Hüseyin'den uzak dur ve bu kişiyle bir anlaşmaya gitme" mesajını verdiği ifade ediliyor.

PKK faktörü

Tansu Çiller, Barzani'den "PKK'yi durdurma"yı istedi. PKK'yi Güney Kürdistan'dan 'temizlemek' için Barzani'ye işbirliği öneren Çiller, "bunun için gerekli desteğin sağlanacağını" söyledi. Barzani'nin ise buna karşılık olarak; 'sınır' boyunda peşergelerin denetimi için gerekli imar,yatırımlar ve askeri gereçler konusunda maddi destek istediği bildirildi. Türkiye'nin, görüşme esnasında bu konuyla ilgili bağlayıcı bir taahhütte bulunmadığı ileri sürüldü. Barzani'nin talebinin ve konunun ayrıntılarının MİT, Genelkurmay Başkanlığı ve Dışişleri Bakanlığı yetkililerinin Güney Kürdistan'da KDP yetkilileri ile gelecekte yapacakları görüşmelerde ele alınacağı bildirildi. Türkiye'nin 'yardım' için "Türkmenlere eşit statü" koşulunu dayattığı da edinilen bilgiler arasında.

Ankara, 'sıcak ilişkeler geliştirdiği' ve bir 'Truva atı' olarak değerlendirmek istediği Türkmen azınlığın da Güney'de söz sahibi olması plotikasını dile getirmeye başladı. Çiller, ""Açıkça ifade etmek istiyorum ki, bundan böyle dünya kamuoyu, Barzani'ye de söylediğimiz gibi, Türkmen varlığını farketmek mecburiyetindedir. Türkmen varlığı oradaki çok önemli bir güçtür ve Barzani'ye Türkmenlerle işbirliği çerçevesinde Türkiye'nin kendisine vereceği desteği ifade ettik. Barzani'ye yerel yönetimde Türkmenlerin KDP ile ortaklığının gereğini açıkça ortaya koyduk" diyerek, bunu açıkça ortaya koydu.

Türk tarafı, görüşmelerde ""Türkmen sorununa verdiği büyük önemi göstermek" için Dışişleri konutundaki görüşmelerin bir bölümüne 'Türkmen Cephesi' yönetiisi Sinan Çelebi'yi de kattı.

İran da devrede

Ankara'da Türk-ABD-KDP tarafları kozlarını sergilerken, 'taraf' iddiasındaki bir diğer güç olan İran'ın da yeni hesaplar geliştirdiği ileri sürülüyor. Güney Kürdistan'daki hegemonya planlarında Talabani nezdinde siyasi bakımdan güç yitirmiş görünen İran'ın KDP ile ilişki kurma amacında olduğu haberleri yayılıyor.

Bir haftadır Selahaddin'de bulunan 2 İranlı yetkilinin Barzani ile görüşme talebinde bulunduğu, ancak henüz olumlu bir cevap alamadığı ifade ediliyor. Bunun üzerine İranlı görevlilerin, Güney Kürdistan'daki AGİT Daimi Temsilcisi Davut Bağıstani ve Devrimci Hizbullah Örgütü lideri Ekrem Barzani ile ilişkiye girerek KDP'ye ulaşmak için yardım istediği; Bağıstani'nin de Kürt Federe Hükümeti Başkan Yardımcısı Neçirvan Barzani ve Mesut Barzani ile görüşmek için Selahaddin'e geldiği bildirildi.

Kürtler endişeli

Bütün bu trafik içinde, Kürt hareketlerin, trafiğin 'taraf'ı durumuna gelmiş bölge devletleriyle batılı güçlerin çekişme ve gerilimlerinin girdabına daha fazla girecekleri ve iç çatışmanın boyutlanacağı endişesi, Kürt toplumunda artıyor. Tüm sıcaklığını koruyan Talabani-Barzani çekişmesinin fiili biçimlerde yeniden nüksedeceği yorumları yapılırken, buna KDP-PKK gerilimnin de ekleneceği korkusu yayılıyor ve Türkiye'nin KDP-PKK çatışmasını açıkça planladığına dikkat çekiliyor.

Güney'de Ulusal Uzlaşma ve Birlik Zorunludur

Selim MURAT

Dünyanın gözleri yine Ortadoğu'ya çevrilmiş bulunuyor. Bölgede yine sıcak gelişmeler yaşanıyor. Gelişmeler Kürtleri ve geleceklerini çok yakından ilgilendiriyor.

Kürt siyasal çevreleri ve halkımız son günlerdeki gelişmeleri dikkatle ve biraz da şaşkınlıkla izliyor. Kürtler arasında değişik görüşler ve karışık duygular yaşanıyor.

Nasıl yaşanmasın ki?

Mahabat Kürt Cumhuriyeti ardından Kürtler, yakın tarihlerinde ikinci bir büyük tarihi fırsatı Güney Kürdistan'da elde ettiler. Bir özgür vatan parçasında tarihlerinin ilk serbest ve demokratik seçimlerini gerçekleştirerek ulusal bir parlamento oluşturdular, ulusal bir hükümet kurdular ve yıllardır "Irak'a demokrasi Kürdistan'a otonomi" diyen güçler ortak bir irade ile dünyaya, dosta ve düşmana, bundan böyle federal bir yapı istediklerini ilan ettiler.

Kürt halkı bu tarihi gelişmeleri büyük bir sevinç ve coşku ile karşıladı. Sevinmekle kalmadı, inançla ve gururla yüzünü bir kez daha buraya çevirdi. Her parçada halkımız olanaklı yollardan maddi ve manevi desteğini esirgemedi. Kürdün sosyalisti, yurtseveri, demokratı, dincisi, milliyetçisi, liberali velhasıl her ideolojiden ve renkten ulusun yurtsever evlatları bu özgür vatan parçasını kendisinin bildi ve sahiplendi. 1992 seçimlerinin barışçıl ve demokratik bir ortamda geçmesi ve ardından başlayan ulusal uzlaşma süreci sadece Kürtleri değil, dostlarını da sevindirdi, gururlandırdı. Çok kişi ve çevre "Kürtler, Ortadoğu"ya demokrasi dersi veriyorlar" dedi. Sonra ne oldu?

Ulusal tarihimizin utandıran oylalarına hep birlikte tanık olduk. "Fifty fifty"de anlaşan KDP ve YNK, bu zoraki antlaşmayı da bozarak, politik şiddete bürünen açık bir iktidar savaşına ve yeniden kan dökmeye, kardeş kanı akıtmaya başladılar. Kuzey'den Doğu'dan, Güney'den, her taraftan Kürtler ve siyasal örgütleri büyük çapta ortak bir dilden KDP ve YNK yöneticilerine kardeş kavgasına son vermelerini, tek çıkış yolunun birlik ve ulusal uzlaşma yolu olduğunu söylediler; bağırıp çağırdılar, eleştirdiler, girişimlerde bulundular, arabuluculuk yaptılar. Sadece Kürtler değil, aynı zamanda dostları da yaptılar.

Ama olmadı, hiç biri netici vermedi. 30 yıllık bir kan davası rengini de taşıyan bu iktidar kavgası bugüne kadar görülmemiş boyutlarda bir silahlı savaşa, bir iç savaşa dönüştürülmüş bulunuyor.

KDP, Saddam ile anlaşarak Hewler'i (Erbil) ele geçiriyor, ardından Süleymaniye ile diğer şehirleri tek yanlı olarak kontrolü altına alıyor. Sanki vatan toprakları sömürgeci işgalci bir güçten temizleniyor. KDP yönetimi üstelik bunu zafer olarak kutluyor! KDP, Güney'in tek hakimi (!) olurken, YNK güçleri ve taraftarları İran'a sığınıyorlar. Onbinlerce insan bu kez de iç savaşın kurbanı olarak yollara düşüyor, yeni bir dönemle birlikte yeni bir trajedi başlıyor.

Nereden nereye gelindi?

Bir zafer kazandığına inanan KDP yönetimi bu duruma belki sevinebilir, ama Kürt halkı sevinmiyor. Nasıl sevinebilsin... Kendi aralarında anlaşamayan KDP ile YNK, sömürgeci devletlerden yardım ve destek alarak birbirlerini yoketme savaşını veriyorlar. YNK, İran Pasdarları ile saldırırken, KDP ondan geri kalmadığını Saddam güçleri ile birlikte saldırarak ortaya koyuyor. Biri İran'ın, diğeri Saddam'ın kucağına düşüyor. Özgür topraklar, tekrar Irak devletinin eğemenlik alanı (!) haline geliyor. Binlerce Peşmergenin kanı, milyonlarca insanın yaşadığı insanlık dramı pahasına elde edilen tarihi kazanımlar, federasyon ilanı, uluslararası alanda giderek fiili bir durum kazanan statü, uluslararası güvencenin siyasi ve hukuki temeli vb. şimdi bir belirsizlik içindedir.

Hesaplar ve oyunlar farklı da olsa Ankara, Bağdat ve Tahran, özellikle de Türkiye ve Irak gelişmelerden oldukça memnundur. Durum hala netleşmiş değil, ancak dikkatle izlendiğinde Ankara ile Bağdat arasındaki gizli diplomasinin işlemeye başladığını görmek mümkündür. Gelişmeler en çok Irak'a yaramıştır, Saddam bir taşla bir kaç kuşu bir arada vurmak istiyor. Bu aşamada merak edilen KDP'nin Ankara-Bağdat arasındaki gizli diplomasi trafiği içinde yer alıp almadığı, aldıysa yerinin neresi olduğudur.

ABD'nin bundan sonraki tavrı ve politikası ne olacak? Bunu önümüzdeki günlerde göreceğiz. Görünen o ki Körfez yeniden ısınıyor. Ancak ABD, 1991'de gerek bölgede ve gerekse uluslararası düzeyde sahip olduğu desteğe bugün sahip değildir. Ama son gelişmeler ABD'yi ne pahasına olursa olsun bir şeyler yapmaya mecbur etmiştir.

Bölge sürekli bir istikrarsızlık içindedir, yerel çatışmaların hiç durmadığı bu alanda her an bölgesel bir sıcak savaşın koşulları vardır. Ortadoğu'da çıkan olanlar çoktur, hesaplar içiçedir. Dostluklar da düşmanlıklar da çabuk değişebiliyor. Bu istikrarsız ve kaygan zeminde politikalar neredeye günlük olarak belirleniyor. Ve son gelişmeler, bir kez daha Kürt sorununun bölgenin ana sorunlarından biri olduğunu göstermiştir. Petrol, Kürt sorunu ve su kaynakları. Ortadoğu'nun bugünü ve geleceği bu üç sorunda düğümleniyor.

Bu karma karışık bölgede dış müdahalelerden ve değişen güç dengelerinden en çok etkilenenlerden biri de Ortadoğu'nun ortasında yer alan Kürtler ve Kürt ulusal hareketi olmaktadır. Bu istikrarsız ve kaygan ortamda Kürt ulusal hareketi sağlıklı bir temele oturamıyor. Tabiki tek ve asıl neden bölgenin istikrarsızlığı değildir. Kürt ulusal hareketinin kendi iç dinamikleri üzerine oturması gerekiyor. Bunun ön koşulu ulusal birliktir. Kendi içinde birlikten yoksun ve kendi dinamikleri üzerine oturmayan bir hareketin nereye varacağı son gelişmeler bir kez daha ortaya koymuştur.

Saddam Hüseyin gibi cani bir diktatörle işbirliği yapmak, onun yönetimi ile anlaşmak aklın, fikrin, duygunun kabul edebileceği bir olay değildir. Kürt halkının milli duyguları ve viccanı olanları kabul etmiyor. Olanlar dünyayı da hayrete düşürmüştür. Kürtlere duyulan güven yara alıyor. Buna hiç kimsenin hakkı yoktur.

KDP yönetimi şunu iyi bilmelidir: Saddam ile anlaşmanın ne Irak sınırları içinde ve ne de uluslararası alandi hiç bir güvencesi ve geleceği yoktur. Geçici bazı hesaplar için Saddam ile işbirliği yapmak değil Kürt halkına, uzun vadede KDP yönetimine de birşey kazandırmaz. KDP yönetimi yıllarca savunduğu ve bugün tekrar güncelleştirdiği "Irak'a demokrasi, Kürdistan'a otonomi" şiarına eğer gerçekten sahip çıkıyorsa, Saddam devrilmeden ve Irak'a demokrasi yerleşmeden unun mümkün olmadığını/olamayacağını bilmelidir, bilmek zorundadır.

Bu parti, 40 yıllık mücadele deneyimi ile bu gerçeği kaç kez yaşamıştır. Ayrıca, federasyon kararından sonra tekrardan bu şiara sarılmak, doğrusu nerede duracağı endişe ile merak edilen bir geriye dönüşün ve kötü bir uzlaşmanın işaretlerini veriyor. KDP yönetimi, sonu çıkmaz olan bu yoldan bir an önce geri dönmelidir. Saddam Hüseyin'e giden yol yurtseverlerin gideceği bir yol değildir.

Bilinmelidir ki ne KDP silah zoru ile YNK'yi ortadan kaldırabilir, ne de YNK aynı yoldan KDP'yi yok edebilir. Güney'de biri olmadan diğeri de olamaz, mevcut durumda bu iki güç birbirine mecburdur. Her iki güç için de zorunlu olan bir yol vardır: Ulusal uzlaşma ve birlik yolu. Yaratılan tahribatları gidermenin, kazanımları korumanın, sivilleşme ve demokratikleşmenin de önkoşulu budur. KDP ve YNK yönetimleri bunu bilmek ve kabullenmek zorundadırlar.

'İkaros' uçamadı; ya Barzani?..

Düşmanlarla kuşatılmış, birliğini yaratamamış ve kendisini öldüren akrep konumuna düşmektense, Barzani'nin, Saddam'la işbirliği gerçekten bir uçma denemesi değil midir? Sonuçta her uçma eylemi bir risk taşımaktadır.

Seyda ALPŞEN

Güney Kürdistan'da Eylül başından bu yana başdöndürücü bir hızla gelişen ve bölgedeki güçler dengesini alt üst eden olaylar bana mitolojide geçen İkaros'un öyküsünü anımsattı.

Kral Minos Daidalos ve oğlu İkaros'u bir labirente hapsederler. Labirentten çıkışın yolunu bulurlarsa kurtulacaklardır. Çıkış yolu bulamayınca yaşlı Daidalos oğlunu kurtarmak için ona mumdan kanatlar yapar. Mumdan kanatlarla ve yüksekten uçmadan labirentin dışına uçmalıdır. Yükselirse güneşe yakınlaşacağı için kanatlar eriyecek ve düşecektir. Mumdan kanatlar takılır, İkaros uçmanın da verdiği heyecanla yükselir ve mum erir. İkaros düşerek can verir.

Düşmanlarla kuşatılmış, kendi içinde de birliğini yaratamamış ve kendisini öldüren akrep konumuna düşmektense, Mesut Barzani'nin, Saddam'la işbirliği gerçekten bir uçma denemesi değil midir? Sonuçta her uçma eylemi bir risk taşımaktadır. Mesut Barzani de bu riski göze almış görünüyor.

Açıktır ki Mesut Barzani siyasal iklimi, Talabani'den daha iyi tercüme etmiştir. Elbette bölgeye oynayan her siyasal gücün tercümesi farklı olacaktır. Barzani, birincisi, İran'ı arkasına almış Talabani'ye karşı yenilme tehlikesinden kurtulup galibiyete yönelmiştir.

İkincisi; bölgede tek güç olarak, bölge hakkında daha hızlı ve politik farklılıklar krizine girme riskini ortadan kaldırarak tek politik çözüm üretme odağı haline gelmiştir. (Güney Kürdistan açısından)

Üçüncüsü; bu durum Türkiye ve Irak'a karşı da görece güçlenmeyi getirebilir. Irak'ın başında ABD gibi bir bela vardır. Barzani Irak'la işbirliği yapsa bile ABD, "ne halin varsa gör" demeyecektir. "ABD'nin Kürtlere vurması düşünülemez" ayrıca "ABD Kürtlerin yeni bir göçle Türkiye sınırlarına yığılmasını da istemez" şeklinde düşünmesi muhtemeldir.

Dördüncüsü; Barzani, Irak ve Türkiye arasında "aş için petrol" anlaşmasının işlemesi açısından en temel güvencedir. Bu güvencenin önündeki PKK engeliyle ya çatışması ya da "sınırları kullanmama" anlaşması yapmayı düşünmesi ihtimali yüksektir.

Beşincisi; tüm bunlarla birlikte ABD'nin bölgeyi terketmemesinin güvencesi de o olacaktır. Dolayısıyla "ABD Barzani ile dirsek temasını kesemez" diye düşünmüş olmalıdır.

Tüm bu faktörler Barzani'nin uçma denemesine girişmek için düşündüğü argümanlar olarak ele alınabilir. Fakat hala daha kanatları mumdandır.

Soru şudur; Barzani'nin siyasal iklim tercümesi ile sorunun muhatapları, sömürgeci devletler yani İran, Irak, Türkiye ve Suriye ile ABD ve batının tercümeleri çakışmakta mıdır?

Eğer tümü siyasal iklimi aynı verilerle tercüme ediyorlarsa bölgede bu işten en kârlı çıkanın Barzani olduğunu söyleyebiliriz.

O zaman son zamanlarda Kürt aydın çevrelerinde içten içe 19. yy'ın kaba ve ahlaki olmayan, diktatoryal ulus devlet çözümlerinin savunusu doğrultusunda Barzani'ye olan ilgi artacaktır. 20. yy. sonlarında insanlar "daha çok demokrasi" tartışırken Kürt aydınlarının 19. yy. yöntemlerine ilgi duymasının üzücü olması bir yana, bu, Kürdistan'daki politik çıkmaza da gerçekte işaret etmektedir.

Fakat olayların diğer boyutlarına geçmeden belirtmek gerekir ki birincisi; çağımızda Garibeldi ve Bismarkçı yöntemlerden medet ummak gericiliktir. İkincisi; Mesut Barzani'nin Garibeldi ve Bismark olmasının koşulları yoktur. Bu en azından 19. yy koşulları ile 20. yy sonundaki Kürdistan'ın bölge ve uluslararası koşullarının hiç bir şekilde benzerlik göstermemesinden dolayı böyledir.

Bu ara parantezden sonra bölgedeki yeni durumu değişen şartlarla birlikte değerlendirecek olursak;

Birincisi; Lozan'ı, Sevr'i tartışan batı medyası Kürtlerle ilgili olarak bir sindirme/bitirme harekatında dört devletin çıkarlarına aykırı olmayan bir tutuma yönelecek, "Kürtler devlet olamaz"lı yazılar yazmaya hazır olacaklardır. Barzani-Saddam anlaşması bunu oldukça açık biçimde batılı medyaya, dolayısıyla devletlerin manipülasyonuna ve politik çıkarlarına uygunlaştırmaları için fırsat vermiştir.

İkincisi; Türkiye her zaman Barzani'nin Saddam'la anlaşmasının Kuzey'e emsal olabilecek şekilde sonuçlanmasını engelleyecektir. Dolayısıyla bu durum Saddam'ın da kullanacağı argümanları güçlendirecektir.

Üçüncüsü; mevcut durum Saddam'ı ve Türkiye'yi güçlendirmiştir. Türkiye'ye Güney Kürdistan'la daha rahat oynama şansı vermiş, Saddam'lı Irak'a Arap ülkelerinde, Rusya, Fransa gibi uluslararası desteklerde büyük avantaj yaratmıştır.

Peki tüm bu faktörler varken ABD'nin tavrı nedir? ABD gerçekten yenilgi mi almıştır? Yoksa ABD bölge politikalarındaki değişiklik istemini bu olay somutunda bir geçiş politikası olarak mı kullanmıştır? Kısmi belirlemeler yapmanın güç olduğunu belirtmekle beraber ileri sürülen senaryoları sıralayıp bu konudaki düşüncelerimizi yazabiliriz.

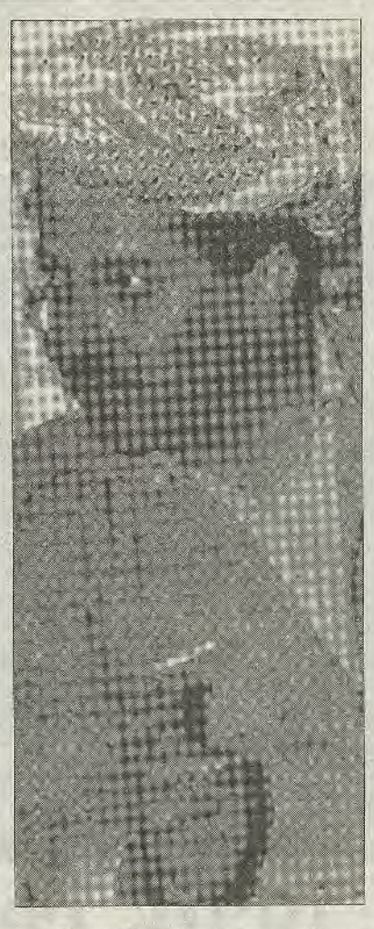
ABD açısından;

Senaryo 1: ABD Güney Kürdistan belasından kurtulmak istiyor. Kurtulurken Güney Kürdistan'daki stabilizasyonu Irak, Türkiye, KDP üçlüsüne havale ediyor. Ama bu arada Irak'a taviz vermiş gibi görünmemek için Irak'ın güneyindeki "uçuşa yasak bölge"yi bir derece daha arttırarak hem Saddam üzerindeki baskısını süreklileştirmek ve hem de kendi kamuoyunu rahatlatmayı hedefliyor. Elbette bu senaryo içinde Güney Kürdistan'da bulunan iki güün, YNK ve KDP'nin çatışmaları istikrarsızlık kaynağıdır. İstikrarsızlığın,istikrara dönüşmesi istemi için KDP'nin YNK'yı kovmasına göz yumulmuştur.

Senaryo 2: Senaryo 1'le bağlantılı ve devamı olarak da düşünülebilir. Amerikalı yetkilinin The İndependent'te çıkan "biz büyük balıklarla uğraşırız" sözü ipuçları olarak alınıyor. Çünkü ABD'li politikacı Kürt sorununu "küçük balık" olarak gördüğünü de söylüyor. Ayrıca eğer doğru ve ciddi ise Washington Post "Bundan böyle ABD İran'a yönelecek" diyor. Bu, senaryo ikiyi netleştiriyor. İran uzun süredir bölgede güçlenmeye başlayan radikal islamın kaynağıdır. Türkiye'de de radikal islamın güçlenmesi belirtileri vardır. Bu durum Türkiye'nin ilerde daha da istikrarsızlaşması problemini doğurmaktadır. Dolayısıyla ABD bu gelişmelere tavır almak için Türkiye ve Güney Kürdistan'ı ayak haline getirmeyi hedeflemektedir. Ancak bu durumda iki sorunla karşı karşıya kalmaktadır; ABD Saddam'lı Irak'ı bölgede İran'ı kuşatmak için bir ayak olarak kullanacak mıdır? Bunun senaryodaki yeri "hayır." Öyleyse ikinciyi yani Güney Kürdistan ve Türkiye ayak olarak kullanılacaktır. Bu da Barzani'nin yeniden ABD ile yeni güvencelerde anlaşmasına bağlıdır. Ancak olayın böyle gelişmesi Türkiye'de sorunlara yol açacaktır. Esas olarak bu senaryodan dolayıdır ki Erbakan suskundur.

Senaryo 3: ABD bölgedeki temel çıkarlarını Körfez bölgesinde görmektedir. Bundan dolayı Irak'ın güneyindeki "uçuşa yasak bölge"yi genişletmiştir. Irak güneyini yeni askeri kuşatma ve tehditle güvenceye almış, bunun için siyasal destek hamlesi başlatmıştır. Sadece Irak'ın güneyi ile ilgili ve körfeze yönelik davranış ABD'nin parçalanan ittifakını da güçlendirebilir. Bu arada Güney Kürdistan'da YNK-KDP çatışmasını avantaj olarak değerlendirip terketmiştir. Böylece Türkiye'nin de rahatsızlıklarına "sen müdahale et" yanıtını vermiştir.

Sonuçta ABD ile ilgili yapılan bu üç ayrı senaryonun ortak noktalarının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Ben ABD'nin bölgeden çekilmeyeceğini, Güney Kürdistan'ı da Türkiye'ye ve Irak'a bırakmayaağını düşünüyorum. İran'a karşı kesinlikle Güney Kürdistanı da içeren bir politika oluşturmak zorundadır. Ayrıca bölgede Saddam karşıtı politikalar oluşturmanın en önemli gerekçelerinden biri Güney Kürdistan'dır. ABD sadece Irak'ın güneyi ile sınırlı bölgesel politikaların bir gün çatlayacağını görüyor olmalıdır. Saddam karşıtı en önemli muhalif merkez, her şeye rağmen Güney Kürdistan'dır. Ancak ABD sadece KDP'ye bağlı bir politik yapılanmayı kısa zamanda değiştirmeyi hedefleyecektir. Fakat ABD Barzani'nin "uçma" girişimini görmemiştir. Bunun ABD için yenilgi olduğunu söylemek abartma sayılmamalıdır. Ancak ABD



yeniden eski mekanizmayı sağlama yollarını arayacaktır. Önemlisi ABD YNK'nın Güney Kürdistan'a yeniden taşıyıcısı da olabilir.

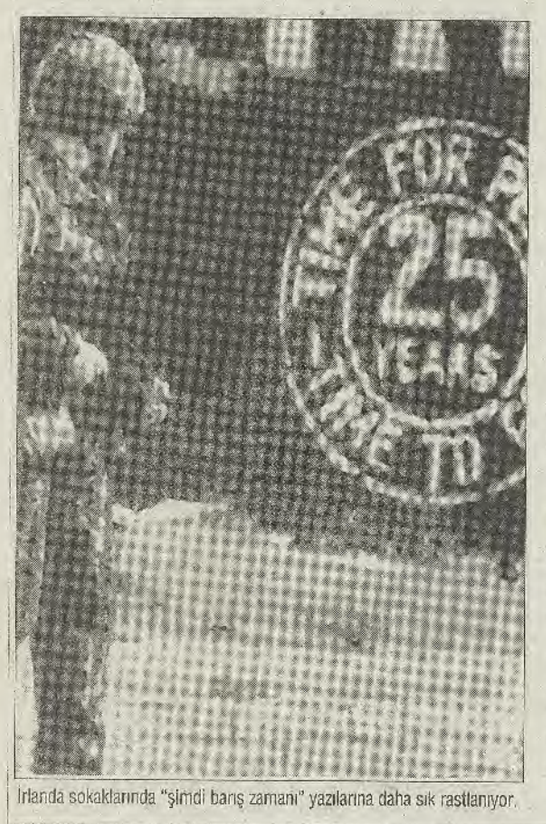
Sonuç olarak; Kürt politik hareketi özel olarak önemli dersler çıkaracak argümanlara kavuşmuştur. Barzani'yi "uçma" eylemine sürükleyen koşullar iyi değerlendirilmelidir. Bölgede sömürgecilere dayalı, açıkçası; İran, Suriye, Irak ve Türkiye ile kurulan ilişkiler her zaman Kürt güçleri arasında çatışmayı oluşturacak sonuçlar olarak karşımıza çıkacaktır. Bundan kurtulmanın yolu bağımsızlıkçı, bağımsız hatçı ulusal demokratik çıkarları hedef alan politikalar olabilir. Ne yazık ki Kürt hareketi bundan uzaktır.

Nesnel koşullar Kürt hareketine demokratik içerikte, biri diğerini anlayan bir iletişim biçimini dayatmaktadır. Bunun dışında nesnel koşulları kendi örgütsel ya da dönemsel çıkarları için zorlayanlar savrulmaya, kayalara çarpmaya mahkum olacaklardır. Bu aynı zamanda Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine de zarar verecektir.

Yıllardır süren PKK-KDP-YNK çatışmalarında olduğu gibi.

Üçüncü kongresinde silah bırakma kararı alacağı ileri sürülüyor

IRA 'silahlara veda' mı diyecek?


İrlanda sokaklarında "şimdi barış zamanı" yazılarına daha sık rastlanıyor.

İngiliz basınında IRA'nın İngiltere'ye karşı uzun yıllar boyunca sürdürdüğü silahlı mücadelesini noktalayacağı; yaklaşan üçüncü kongresinde "silah bırakma" kararı alacağı haberleri yer alıyor. Bunu "barışa az kaldı" şeklinde yorumlayanlar da bir hayli fazla.

Britanya yönetimine karşı uzun yıllardan bu yana süren mücadelenin, silahların bırakılmasıyla birlikte sona ermesinden sözediliyor.

İngiliz medyası önümüzdeki ay IRA'nın kongresini yapacağını duyuruyor ve kongreden silah bırakma kararı çıkabileceğini tartışıyor.

İngiliz basınına göre IRA'nın alt ve üst kademelerinde dolaşan raporlar kongrenin yakında olacağını yazıyor. Bu, IRA'nın düzenlediği 3. kongre olacak. 1994'de ilan edilen ateşkeste IRA'nın silah bırakma kararı olmamıştı. Uzmanlar 1994'te silah bırakılmamasını, kongre olmadan böyle bir kararın alınmasının güç olduğuna dikkat çekerek izah ediyorlar.

İrlanda Başkanı John Bruton geçen hafta ABD'de yaptığı basın açıklamasında IRA'nın yeni bir ateşkes ilan edebileceğini söylemişti. John Bruton "aldığım bilgiler bu konuda bana iyimser olmak için yeterli bir zemin sağlıyor" demişti. John Bruton, iki büyük partinin yuvarlak masa toplantılarına yönelik olumlu tavırlarının da IRA'yı böyle bir düşünceye götüreceğini söyledi.

Birlikçilerin lideri David Trimple ise "İrlanda ve İngiliz hükümetleri önümüzdeki hafta kapsamlı ve sürekli bir silahların bırakılması tartışmasını açacaklar" dedi. David Trimple IRA'nın ateşkes ve silah bırakma sorunu üzerine "eğer IRA ateşkes ilan edip silahları bırakma kararı alacağını ilan ederse bu çok farklı bir durumda olduğumuzu gösterir, çünkü hükümet yetkilisi IRA'nın İngiltere çapında yeni bir bombalama kampanyasına başlayacağından söz etti" açıklamasını yaptı.

Bütün bu açıklamalar eklentileri kuvvetlendiriyor ve hatta IRA'nın ABD seçimlerinden önce ateşkes açıklamasında bulunacağı tespiti yapılıyor.

Sinn Fein'in lider kadrosundan Martin Meguares'in demeci de bunu doğruluyor. Martin Meguares "gerçek barış görüşmeleri ancak tamamen barış ortamında yapılır" demişti. (LONDRA)

'Demokrasinin beşiği' çürüdü!

LONDRA- "Demokratik İzleme" isimli kuruluşun hazırladığı bir rapor, İngiltere'nin 40 ayrı olayda imzaladığı uluslararası insan hakları anlaşmalarına uymadığını ortaya koydu. İngiltere en çok yasal ve hukuksal güvenceleri eşit uygulamamakla suçlanıyor.

Geçen hafta yayınlanan rapor huhukçuları ve insan hakları örgütlerini yeni bir tartışmaya yöneltti. İktidardaki Muhafazakar Parti döneminde insan haklarına yönelik uygulamalarda geriye gidildiği, İngiltere'nin bu tutumu ile Avrupa'daki diğer ülkelerden daha kötü durumda olduğu belirtiliyor. En fazla dikkat çeken yönlerden biri de tıpkı Türkiye'de geçen hafta tartışılan haberleşme özgürlüğüne yönelik saldırının, İrlanda'da da yüksek oranda bulunduğu. Rapora göre İrlanda'da gizli servisler tarafından partilerin, demokratik kuruluşların, sivil inisiyatiflerin haberleşme özgürlüğüne ciddi bir saldırı sözkonusu.

Rapora göre; İngiltere'nin geleneksel legal, yasal ve politik düzenlemesi sivil özgürlüğün korunmasında başarısız kaldı. Ayrıca tüm bunlar ortaya çıktıkça sivil özgürlüğü koruyucu önlemlerin alınmadığı da tespit edildi.

Bu başarısızlığın sistematik ve sistemle ilgili olduğunu, dolayısıyla tek başına haki,m yargıç, memur ve tek tek politikacıları suçlamanın anlamsız olduğu değerlendirmesi de raporda yer alan bir diğer önemli konu.

Denizsiz kalan, gemisini satar

DÜNYA HABERLERİ SERVİSİ- Etyopya hükümeti deniz kuvvetlerine bağlı araçlarını satma kararı aldı. Eritre'nin 1993'de bağımsızlığını kazanmasından sonra deniz kıyısı ve limanı kalmayan Etyopya, silahlı kuvvetlere ait 16 gemi mayın tarama botu ile iki uçaksavar botunu satılığa çıkardı. 17 yıl süren iç savaşın son yıllarında, 1991'de Cibuti limanına kaçan savaş araçları yıllardır orada bekletiliyordu.
Eritre, Cibuti ve Nijerya'nın araçlarla ilgili oldukları, bunların yanı sıra demir tüccarlarının da gemileri almak için başvurularda bulundukları belirtiliyor.

55 MİLYON ÇOCUK, EBEVEYNLERİNİN BORCU KARŞILIĞI ÇALIŞTIRILIYOR



Hindistan: Çocuk cehennemi

Amerikan İnsan Hakları Örgütü, Tokyo'da gerçekleştirilen bir toplantıda Hindistan'ın dış ilişkilerinden sorumlu yöneticilerine ve işadamlarına, "Hindistan'daki çocuk emeği kullanımının kaldırılması için çaba göstermeleri" çağrısında bulundu.

Human Rights Watch/Asia adlı insan hakları örgütü de Hindistan'ı çocuk emeğinin kullanılmasını engelleyen yasal düzenlemeleri gerçekleştirmediği için suçladı. Human Rights Watch raporunda, Hindistanlı yöneticilerin çocuk emeğinin kullanılmasından rahatsız olmadıkları, hatta bu işten çıkarları olduğunu yazdı.

Raporda Hindistanlı yöneticilere şimdiye kadar birçok çağrı yapıldığı; ancak hiç bir adım atılmadığı vurgulandı.

Araştırmalara göre Hindistan'da 55 milyon çocuk çalıştırılıyor. Hükümet ise rakamın 18 milyon olduğunu iddia ediyor. Çocukların birçoğunun ebeveynlerinin borçları karşılığında çalıştırıldıkları ve bu çocukların ailelerinin borçlarını ödeme umutlarının olmadığı belirtiliyor.

Çocukların çoğunun tarlada, sigara ve kibrit fabrikalarında, tuğla fabrikalarında, inşaat işlerinde ve evlerde hizmetçi olarak çalıştırıldıkları ifade ediliyor. Geçen hafta çıkan bir Hint gazetesinde, bir sivil memurun evinde çalışan 7 yaşındaki çocuğa yapılan işkence anlatılmıştı.

Hindistan Başbakanı P.V. Narasimka, yılda 2 milyon çocuğun evlerinde kalması için bir proje hazırladıklarını, projeye göre çocukların ailelerine yiyecek yardımı yapılacağını ve çocukların okul masraflarının karşılanacağını açıkladı.

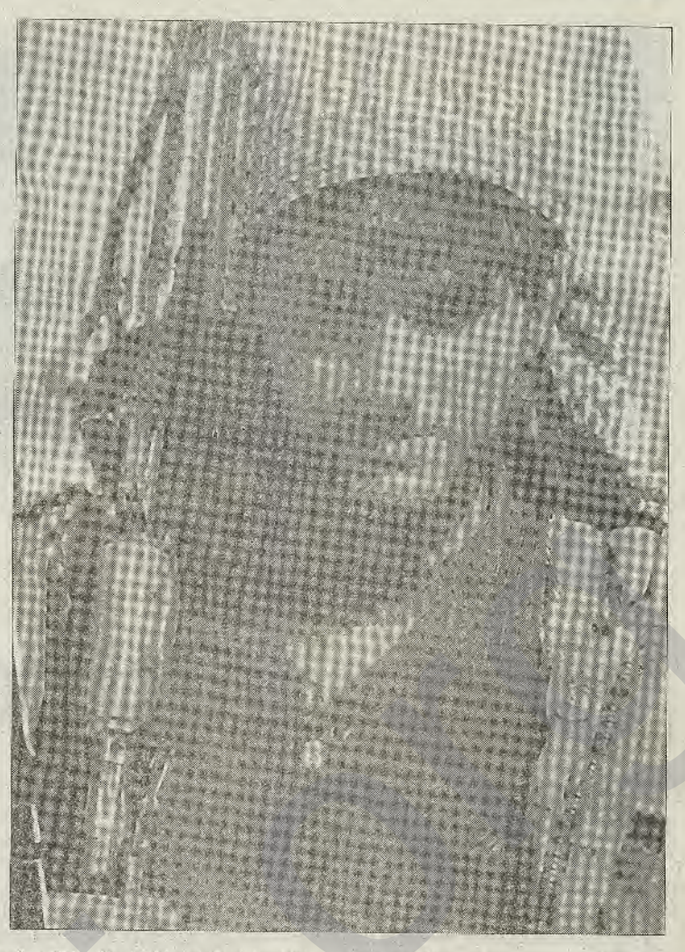
(DÜNYA HABERLERİ SERVİSİ)

Afganistan'da savaş durmak bilmiyor

DÜNYA HABERLERİ SERVİSİ- Afganistan'ın islamcı Taliban militanları geçen hafta doğudaki en önemli kentlerden Celalabad'ı ele geçirdiklerini duyurdular. Daha sonra şehir hükümet güçleri tarafından kuşatıldı.
Hükümet güçleri Taliban'ların ilerlemesini durdurmak için askerlerini tarafsız bölgeye geçirdi. Afganistan hükümeti komşusu Pakistan'ı Taliban'ların ilerleyişine yardım etmekle suçladı. İki hükümet arasında ilişkiler yeniden bozuldu.
Afganistan hükümeti, Taliban militanlarının Pakistan sınırındaki Khogamil bölgesinden geçiş yaptıklarını, Pakistan'ın "Taliban kuklaları için Celalabad'da ücretli savaş yaptırmak için gizli antlaşma yaptıklarını" iddia ediyor.
1980'deki Sovyet işgaline karşı Afganistan'daki İslamcı gruplara yardım eden Pakistan ise suçlamaları reddediyor. İktidara geldiklerinde hedefleri Afganistan'ı İslami kurallarla yönetmek olan Talibanlar Kabil'i bir yıl boyunca ellerinde tutmuşlardı.
Şimdi Taliban'ların Kabil ile Celalabad arasında yer alan, Kabil'e 40 mil uzaklıktaki Başbakan Gulbettin Hikmetyar'ın bölgesi Sarabi'ye saldırmaları bekleniyor.

DIŞ BASINDA KÜRDİSTAN

Kürtler revaçta değil



Shyam BAHATİA

AMMAN- Irak'ı yönetmeyi hayal edenler aniden dostsuz ve kendilerinden kaçınılan duruma düştüler. Arap sokaklarında artık Saddam düşmanı olmak moda değil.

Onun (Saddam'ın -ÇN.) sürgündeki muhalifleri -ABD Başkanı tarafından ağırlanan, CIA tarafından finanse edilen, Arap komşuları tarafından ikamet olanağı sağlananlar- şimdi Ürdün gizli servisine ait demir kapılı evlerin, kurşun geçirmez pencereli beyaz volvoların içinde korunuyorlar. Irak Ulusal Meclisi üyeleri umutsuzca desteklerinin yavaş yavaş ortadan kalktığını gözlüyorlar.

Onlar şimdi herkesten daha iyi biliyorlar ki ABD savaş gemileri, askerleri, savaş uçakları Körfez'e onları savunmak için gönderilmiyor. Ayrıca Kürtler de Bill Clinton'un seçim kampanyası için oluşturduğu stratejide kendilerinin kaderinin önemli bir yeri olmadığını biliyor. Bunun trajedisinde, Kürtlerin komutanları, sorunlarını Saddam'la birlikte çözme kararı almışlardı.

Son günlerde Amman'da ve birçok Arap başkentinde Saddam'a artan desteğin dikkat çekecek şekilde arttığını gözlemek mümkün.

Bahrain, Türkiye ve Mısır gibi bunlara benzer politik yaklaşımlarda olan Ürdün Kralı Hüseyin de Ürdün'ün Saddam'ı vurmak için kullanılma talebini reddetti. Talepte bulunan körfez savaşındaki geniş ittifak değil, ABD idi. Mısır bir adım daha ileri giderek Irak'ın bölgesel güç olarak davranması gerektiğini deklere etti. Irak Ulusal Meclisi'nin Amman'daki sözcüsü, "Saddam'ın 25 yıldır Arap sokaklarına yakın olmak için çaba harcadığını biliyoruz" dedi. Bu tür Arap ülkelerinde milyonlarca lira harcayarak diplomat, gazeteci ve politikacılardan kendisine bağlı lobiler kurdu.

Niçin pro-Saddam sesler yine yükselmeye başladı? Son iki yıldır onlar tam bir sessizliğe gömülmüşlerdi. Fakat şimdi Saddam'ın "yiyecek için petrol" anlaşmasını imzaladıktan sonra herkes daha çok paranın "kullanılabilir" hale geleceğini kavradı.

Eğer Muhammed ve yoldaşları terkedildikleri hissine kapılmışlarsa, onbinlerce Kürdün İran sınırındaki mayınlı tarlalarda, kasaba kenarlarında, çadır kamplarda ne durumda olabileceklerini düşünün. Onlar gene aş için el açar, uluslararası yardım kuruluşlarının gittikçe artan isteksizliklerine rağmen yine onların yardımlarına bağımlı durumdalar. Basitce Kürtler, Batı ve Araplar için artık revaçta değiller.

Uzmanlar bu belayı Kürtlerin kendi mekanına kendilerince davet ettiklerini söylüyorlar. Onların kardeş kardeşi öldüren didişmelerini sonuçlandırmadıklarını, Saddam'ı zayıflatacak olumlu bir yönetim programı uygulayamadıklarını söylüyorlar. Kürtler ABD'nin petrolün akıtılması için yardım reddetmesine de yardımcı olmadılar. Türkiye bu durumun Irak'a uygulanan BM ambargosunu kıracağını gördü.

Pentagon'un savaş planı Bağdat'ı kuzeyini kaybetmesini içermiyordu. Ve aynı zamanda Clinton dikkati, Saddam'ın ABD ve müttefiklerine verebileceği tahripler üzerine çekmişti. Kürtler hala Clinton'un kendilerini savunabilecek bir uygulama yerine neden güneyde uçuşa yasak bölgeyi genişletip kuzeyde genişletmediğini anlayamıyorlar. Ki böyle olması halinde Süleymaniye düşmeyecek, 400.000 kişiye varan göç ve tehdit olmayacaktı.

İran'ın sınırını bir kaç yüz metre açması ve Kürtleri çadırlara yerleştirme cömertliği, temel olarak Kürtleri düşünmekten değil, Bağdat'ı sıkıştırma isteminden kaynaklandı.

BM Güvenlik Konseyi sessiz kaldı. 1991'den farklı olarak BM'de Kürtler'in kaderi ile ilgili hiç bir adım görülmüyor. Yeni bir "Safe haven" de (Güvenlikli bölge-ÇN) tartışılmıyor. Amman'daki 'yabancı' diplomatlar zamanın değiştiğini söylüyorlar. Saddam'ın kuzey işgalini Rusya'dan politik destek aldıktan sonra gerçekleştirdiğini, Moskova'nın Bağdat'a 5 milyar dolar borcu olduğunu söylüyorlar.

Tüm çarpışmalara, zorluklara rağmen meydan okumayı sürdürenler var. Terkedilen Kürtler gibi, INA (Irak Umusal Meclisi- ÇN.) üyeleri gibi. Onlar Saddam'ın kendilerine uluşamayacağı yerlerde gizlenmek ve yeniden örgütlenmek istediklerini söylüyorlar.

(The Observer, 15 Eylül 1996)

Shakespeare hayranı Celal...

John RAYLE

Kürtlerin arkadaşı yok. Hiç bir güç, hiç bir güçlü devlet, onların refahı ile ilgili değil; onlar sadece sıkıntıları ile değer taşıyorlar. Ve onlar düşmanları ile "iş" yapmaya itildiler. Bu işte en son kaybedenler Kürt bölgesinde ABD'ye çalışan 500 işçi. Onlar şimdi aileleriyle birlikte Türk sınırına yığılmış durumdalar. Onlar en son hafta KDP ile Saddam'ın anlaşmasından dolayı Erbil'de insan avına çıkmış Irak gizli servisi tarafından götürülen kimi meslektaşlarının kaderi için endişe duyuyorlar. Bu kaçaklar için, 1991'de Sam Amca'nın koruması altına alınmış Celal Han'ın bir parça konforlu öyküsü anlatılabilir.

Celal Zaxo'da öğrenciydi. 1991 baharının başında ben, Celal ve bir katır Türkiye'den Irak Kürdistanı'na yürüdük. Sadece bir kaç hafta önce; Körfez krizini takip eden ayaklanmadan sonra, o taraftan bu tarafa gelmişti. O ve ailesi dağlar arasında, adı Çukurca olan, Türkiye sınırındaki mülteci kampında kalıyorlardı. Ben "Çocukları Koruma Vakfı" adına çalışıyordum; görevim Türkiye ve İran'a geçen mülteci sayısını tespit edebilmekti.

Kamptan Irak'a geri dönme isteğinin nedenini anlamak herkes için zordu. Fakat Celal zekiydi. Aynı zamanda düzgün konuşma yeteneğine sahip açık biriydi. Musul'da çevirmenlik okulunda öğrencilik yapmıştı. Onun tutkusu Şekspir'(Shakespeare)di. Ayaklanma döneminde "12. gece"nin bir parçası olan "Delinin bayramı" bölümünü çalışıyormuş. İngilizce pratik yapmak hoşuna gidiyordu...

Irak'a gitmek için ayrıldığımızda kampta kalanların temsilcisi olarak televizyondaydı. Sınıra yönelik medya baskını yeni başlıyordu: ABC TV ekibi canlı yayın kameralarını dağlar içindeki kampta kurmuştu. Ben onu Çukurca'daki postahanede video monitöründen izlemiştim. Kasaba sakinleri alışık olmadıkları böyle bir durumda televizyon başına toplanmışlardı. Röportajı yapan "Kürt sorunu"na göndermeler yaparak söyleşiyi sürdürüyordu. "Sorun değil" diyordu Celal. "Felaket.. Afet...Trajedi." O bir an tereddüte düştü. Kavramların yetersizliğinden heyecanlandı. "Hergün öldüğümüz bu yerde, en iyisi üzerimize bir bombanın düşmesi ve burada bırakılmak olurdu."

Röportajı yaparın ne kadar hoşlandığını en son cümlede gözlemlemek mümkündü. Ertesi gün bayrakların, taş yığınlarının ve toprağa kabuk bağlamış karların oluşturduğu geçiş yolunda Celal'i televizyon performansından dolayı övdüm. "Onlar da sevdiklerini söylediler" dedi. "Bana 'saund bite'ın ne demek olduğunu söyler misin?" Anlatmaya çalıştım "öğrenecek çok şey var" dedi Celal; "Irak'ta komünikasyon ile ilgili birşey bilmiyorduk. BBC rak-rak-rak, Amerikanın sesi rak-rak-rak; tüm radyo yayınları bilinçlie bozuluyordu. Tüm duyduğumuz Saddam ve Saddam ve tekrar Saddam'dı. O Saddam ya da Şekspir'di."

Bir önceki yolculuğundan dolayı zayıf olsa da o yürümeyi seviyordu: yürürken kendisini özgür hissediyordu. Biz yürürken şarkı söylüyordu. Katıra şarkı söylüyordu. "12. gece"den "Aptalın şarkısı"nı söylüyordu. Kürt şair Ahmed Xani'nin Arapça, Farsça kıtalarını ezbere okuyordu. "Arapça çok fazla teorik" dedi. "Birşeyleri söylemek çok uzun zaman alıyor. İngilizce daha çabuk."

"İşte 'saund bite'la onlar bunu anlatmak istiyorlar" dedim. Celal güldü.

Yol boyunca gördüklerimiz korkunçtu. Fakat o ateşli bir iyimserdi. Bir hafta sonra kampa döndüğümüzde "herşeye rağmen kollarım ve bacaklarım yerinde" dedi: "Mayına basmadım." Sonra gene şarkı söylemeye başladı. İngilizce. Okulda öğrenmişti:

"Güneş altındaki herşey için
Bir çare vardır; ya da hiç yoktur
Çare varsa eğer, bulmaya çalış
Yoksa eğer, aldırma."

Bu benim Celal'i yüzyüze son görüşümdü. Bana ABD'liler için Zaxo'da tercümanlık yaptığını yazmıştı. Bir dönem sonra bana Türkiye'den telefon edip ABD'ye gitmek için yola çıktığını söyledi. O yerleşim hakkı ve çalışma izni için seçilmiş birkaç düzine Kürt'ten biriydi. İngilizce testinde başarılı olduğu için bu hakkı aldığını söyledi.

Şekspir, Celal'i Saddam'dan korumuştu. O şimdi diasporanın bir parçası. Ann Arbor'da yaşıyor. Bir sebze dükkanında çalışıyor. Fakat haber sunucusu olmak istiyor. O Kürdistan'a dönecek mi? Sanmıyorum.

ABD'lilerle iş yapmış olan Celal ve diğerleri için yaşamın ve özgürlüğün bedeli, sürgün...

(The Guardian, 16.9.1996. Çeviriler: Seyda Alpşen)

Bir çocuk, bir yaşam, bir kesit...

Mahide MUTLU

Oğlumu sizinle tanıştırmak istiyorum: Sinan, iki buçuk yaşını üç ay geçmiş koca bir delikanlı..

Çakmak çakmak gözleri, soru dolu bakışları, neler olup bitiyor anlamaya, algılamaya çalışıyor:

Annemin 15-20 günde bir Kayseri'ye beni ziyarete gelip iki gün kalmasını bir türlü anlayamıyorum. Onun arkasından hep ağlıyorum. Bir gün bana seni de götüreceğim dedi. Çok sevinmiştim, artık hep annemle olacaktım.

Çook uzun yolculuk yaptık. Sonunda İstanbul'a getirdi beni annem. Koca koca gemiler gördüm, denize taş attım. Annemin çalıştığı gazeteye gittim. Annem hep çalıştı, benimle fazla ilgilenmedi. Ara sıra azarladı beni.

Canım sıkıldı, bütün kitapları yere indirip onlarla oynamak istedim. Ama izin vermedi annem.. Akşam oldu evimize gidelim dedim. Evimizin olmadığını, işyerinde kalmamız gerektiğini, beni çok çok sevdiğini söyledi. Bilgisayarlarla çalışırken onu rahatsız etmemem gerektiğini yoksa işten atacaklarını ve bana büyük bisiklet alamayacağını söyledi. Sonra dedi ki; "sana da burada bir iş verelim, sen de çalış". Zil çaldığında kapıyı açma işini bana verdiler. Ara sıra telefonlara da bakıyordum. Birgün Eşber Yağmurdereli diye biri telefon etti. "Alo" dediğimde yanlış numara diye kapatmış.

Oysa annem diyor ki:

"Türkiye'de çalışmanın sınırı yoktur. Bizim ülkemizde her yaşta çocuk çalıştırılır. Eşber amcan neden şaşırdı anlayamadım. Çocuk su satar, sakız satar, ayakkabı boyar, simit satar... Biz çalışkan bir milletiz! Çocukları çook sever çok çalıştırırız". Annem bir de dedi ki 'Ağaç yaşken eğilir'. Sonra dedi ki annem,"Bizde sevmek dövmekle başlar, 'Kasap sevdiği postu yere çalarmış' evde anne-baba çocuğunu döver ama çok sever! Sonra babalar da çocuklarını çok sever hiç yüzlerini görmese de, hiç sesini duymasa da, hiç emek vermeseler de yüreklerinde hep taşırlar o sevgilerini! Sonra devlet de çok sever yarının büyükleri çocuklarını. Öyle sever ki (!) öldürür, kaybeder. Terörist, eşkiya olur adları. Birçokları Kürt'tür bunların, kendi yurtlarının ismini yazarlar, dağlara taşlara; halayları, türküleri, dilleri ve toprakları için savaşırlar. Buram buram yayla kokarlar. Bilmem nasıl olur senin kararın, seni de çeker mi bu dağlar? Biliyor musun 1.5 yaşındaydın birlikte görmüştük Kürdistan'ı. Ben de senin kadar şaşkındım. Sen çabuk karıştın çıplak ayaklı çocuklara, hatta birkaç Kürtçe kelime bile öğrendin"

Sonradan polis olduklarını anladığım amcalara da kapıyı ben açıyordum. Bana "merhaba küçük delikanlı" diyorlardı "adın ne senin" - Sinan- "vay adın gibi bin yaşa". Annem "adını Mimar Sinan'ın adı zannettiler" dedi. Oysa adım Sinan Karaçalı'nın adı idi. Onu da amcalar severek öldürmüşler!



"Canım sıkıldı, bütün kitapları yere indirip onlarla oynamak istedim".

Birde annem bana diyor ki "benim küçük delikanlım (benim büyüdüğümü hiç kabul etmiyor, oysa ben sandalyenin üzerine çıkınca anneni geçiyorum) ben çocuklar çalışıyor dedimse bütün çocuklar değil tabi ki. Bizim de çalışmayan çocuklarımız var. Mesela, onlar hiç işyerinde kalmazlar, onların bir sürü oyuncakları vardır. Koca koca ayıları, trenleri, bisikletleri, atarileri... Onların ipek gibidir elleri, yüzleri, onlar çok iyi beslenirler. Ah allah korusun! Hasta olacaklar ya da beyzbol oynarken burunları kırılacak; hiç dayanır mı ana-baba yüreği uçakla yetişilir çocuklara. Çiçek bahçelerinde büyürler, çiçek gibidir onlar. Hani çocuklar çiçektir diyorlar ya, işte o çocukları kastediyor büyük amcalar."

Annem diyor ki; "O çocuklar öyle beslenirler öyle bakılırlar ki -sandalyenin üzerine çıkmaya gerek kalmaz. Uzun, uzun boyları olur, abi olur abla olurlar. Onlara kaşının üzerinde gözün var denmez. Polis amcalar da çok sever onları; kendi çocuklarını sevemezler onlar kadar. Onlar bizim gururumuz olurlar. İşte yarının büyükleri dedilerse amcalar bunları kast ettiler. Onlara kurşun geçmez oğlum, onlar silahlarla öldürülmez. Hiç askere gitmezler ki. Biliyorsun bir de o dert çıkacak karşıma. Onların anaları hiç Galatasaray'a çıkmazlar ellerinde fotoğraflarla. Biliyor musun, onların anaları hiç ağlayıp çocuklarını üzmezler. Ben seni çok üzdüm oğlum," dedi.

İşte annemle 15 günümüz böyle geçti. Beni tekrar Kayseri'ye gönderecek.

Kendisi İstanbul'da çalışıp bana büyük bisiklet alacakmış.

Ama ben büyük bisiklet istemiyorum ki!

Ahlaklı Olmak !

Şemê PELGÊ

Sıradan olanından, belli ideallerin adamı olanına, sistemle bütünleşmiş olanından muhalif olanına dek uzanan alandaki insanların günlük yaşamlarında, özellikle kadınlar sözkonusuysa, sıkça kullandıkları sözcüklerden biridir ahlaklı olmak...

Kullanma amaçları ve biçimleri farklı gibi gözükse de, yüklenen değer, genellikle, karşıtını kendisinin belirlediği alan içine hapsetmektir. Kurallar çerçevesinde davranması için karşısındaki üzerinde bir toplumsal baskı oluşturma, hareket sahasını daraltmadır.

İşin ilginç tarafı, "Tatlı Cadı"nın "sihirli" burnu ya da devletin jopu gibi, kullanan lehine "iyi işler" görüyor oluşudur.

Peki ama insanları" hizaya" getiren bu "tılsım"lı sözcüğün anlamı? Şöyle tanımlayabilirim ahlak'ı; toplumlarca belli dönemlerde benimsenmiş olan, bireylerin birbirleriyle ilişkilerini düzenleyen-görenek, adet, vb.- törel davranış kurallarının, yasalarının, ilkelerinin toplamı, huy, alaşkanlık...

Demek ki, ahlak ilahi güçlerin sorgulanamaz dediği, değişmez değerde olan dogmalardan değil. Tersine, toplumların dönemlerde içinde oldukları üretim-tüketim ilişkileri temelinde edindikleri alışkanlıklardır. Böyle olduğu içindir ki, belli bir dönem için geçerli olan huy ve alışkanlıklar, başka dönemlerde pekâlâ geçersiz olabilmektedir.

Buna "ezelden ebede değişmez" anlam ve değerler yükleyerek insanları teslim alanları üç gruba ayırabiliriz.

Birincisi; ahlak'ın tanımı içinde olan alışkanlık -yani bilincinde olmadan, ya da çarpıtılmış içeriğine inanarak- gereği kullananlar.

İkincisi; sistemin çıkarlarını esas alarak kullananlar. Yani sistemin sürmesinde çıkarı olanlar.

Üçüncüsüye; sisteme muhalif olanlar, yani sisteme muhaliflik bilinci edinmiş ama, birçok kavramı sorgulamadan kullananlar. (Ki bunun içinde ne yazık ki bizim solcularımız da var.)

Ahlak toplumların edindikleri huy ve alışkanlıkların toplamı olduğuna göre, sömürücü sistemle çelişkisi olan kesimler, bu kavramlara karşı, kılı kırk yaran kristal bir özeniyle davranmalıdırlar. Verili ilişkilerin kutsadığı ahlakı değil, olması gereken ve bunun gerçeklikle olan bağı üzerinde yürümelidirler. Ahlaksızlığın bir sömürü ve susturma düzeneği olarak işletildiği günümüzde buna çok daha dikkat edilmelidir.

Bilinçsizce de olsa birinci ve ikinci gruptakilerin kullanma biçimi, sistemle çelişkisi olan herkesin, özellikle de muhalif olma bilinci edinenlerin sorgulaması, deyim yerindeyse, kullanılış ve egemen kılınış biçimine karşı "ahlaksızlık yapılması" gereken bir kullanılış biçimidir.Gelgelelim muhaliflerin bırakalım "ahlaksızlık yapma"larını, onların kullanış biçimleri de diğerleriyle aynı özellikleri taşımaktadır.

Ahlaklı olmak, boyun eğmek, uyumluluğu erdem saymak, uluslar, sınıflar ve cinsler arası sömürüyü onaylamak demek değildir. Tersine, ezilenlerin birleşik dayanışmalı mücadeleleriyle, her tür sömürüyü temelinden yıkmak için eylemli kalkışmaktır. Öyleyse; muhalifliği benimsemiş kesimler, öncelikli olarak kendilerini, sistemin sürmesinden çıkarları olanlarla, sisteme bilinçsizce bağlı olanlardan nerede, nasıl ve hangi temeller üzerinde ayrı olduklarını göstermelidirler.

Bu sanıldığı gibi çok da zor değil. Ekmek, su ve hava solurcasına basit ve olağandır. Temeli uzaklarda değil, günlük yaşamın ilişkileri içindedir. Günlük yaşamı sürdürmek için gösterdiğimiz çabayı, kavramların içeriklerini doldurma, ona uygun davranma noktasında da gösterirsek, muhalifliğimizin temel taşını çok sağlam bir biçimde yerine oturtmuşuz demektir.

Sonra mı? Kadın kadın, erkek erkek olacak . Aynı zamanda biri diğeri olabilecek ve kendi gerçeğimizi çok daha açık bir biçimde kavrayacak. Böylece bizi birbirimize ezdiren ve bizi ezen bu ceberrut sistemden kurtulmayı yakınlaştırmış avuçlarımıza almış olacağız.

Bunu başarmak birbirimizi tanımadığımız bugünkü yaşamdan daha mı kötü olacak?

Nasıl bir aşk? (1)

A.SU

Siyasal ve ekonomik alanda sosyalist ilkelerin ve ideallerin zaferiyle, aynı zamanda dünya anlayışından (ideolojisinde) duygularda, insanların ruhsal yapısında da bir devrimin tamamlanması kaçınılmazdır. Sosyalist düşünce sahibi olanların manevi cephedeki devrim sürecini de tamamlaması gerekiyor.

Biz kadınlar, abartılmış duygulanma yerine disiplinli bir yaşamı hedeflemeliyiz. Boyun eğme ve kişiliksizlik yerine özgürlük ve bağımsızlığa değer vermeliyiz. Sevdiğimiz erkeğin görüntüsüne girip onu yansıtmak için safça çabalar harcayacağımıza kendimizi kanıtlama, iki yüzlü "Temizlik, saflık, namusluluk, erdemlik" maskesi yerine yeryüzü sevinçlerindeki haklarımızı isteme ve AŞK'ı yaşam içinde bir yere koymayı becerebilmeliyiz. Yalnızca siyasal ve ekonomik alanda yerimizi almamız yetmiyor. Aynı zamanda, kendi kişiliğimizle duygularımızı da ifade edebilmeliyiz.

Bağımsız yeni kadınlar, kendileri özgürleşirken, edilgen ve geri kalmış yüzyıllardır zincire vurulmuş düşüncelerini de özgürleştiriyorlar. Bulunduğumuz toplumsal değerler, her ne kadar dönüşüm ve gelişim içinde olsa da kadın buna izin vermiyor. Geçmişin duygu ve geleneklerine boğulmuş olduğumuzdan, çok zor bir süreç yaşanıyor. Yüzyıllardır edilgenliği, duygularımızı gizlemeyi, cinselliğimizi bastırmayı (irademizle) kabus gibi üzerimizde taşımamızdan dolayı ruhumuz üzerinde toplumsal baskının ektileri çok büyüktür. Soydan kalan duygular yeni heyecanları zayıflatıyor ve durduruyor. Kadın ruhunun derinliklerinde eski ve yeni aralıksız düşmanlık halinde bulunuyor ve sürekli çatışıyor. Bizler iki cephede de mücadeleyi sürdürmek zorundayız. Hem dış dünyaya karşı, hemde kendi öz eğilimlerimize karşı. İçinde bulunduğumuz tarihsel dilim eski ile yeninin sürekli çatıştığı bir süreçtir.

Bizlerin ilk ödevi kollektifliğe hizmet etmek olmalıdır. İkincisi de özel olarak bir kişinin bizde uyandırdığı aşkın gücü karşısında kendi insan haklarımızı kararlılık ve sağlamlılıkla her zaman savunmayı bilebilmekdir. Bir kadının erkeğe boyun eğmesi, onun hatırı için kendi "BEN"ini budaması üzerine temellendirilen AŞK, burjuva kültürünün kurduğu cinsler arası ilişkilerin korkunçluğunun ürünüdür.



Kadının erkeğe boyun eğisi AŞK adına da olsa asla kadın mutlu etmiyor. En kötüsü de bu ya, kadın kişiliksiz, işe yaramayan, yararsız bir insan oluyor. Aşkının kölesi oluyor. Kadının yaşamı manevi bir hapishaneye dönüşüyor. Acılar, hayal kırıklıkları, umutsuzluklar, kadının iç dünyasında manevi hoşnutsuzluklar zehirli damlalar haline gelmeye başlıyor ve AŞK önüne geçilmez bir biçimde ölüyor. Kadın yalnızca aşk heyecanlarının dar çemberine kapanıp kalmamalıdır. Yalnızca sevdiği erkeğin kollarında olduğu zaman değil, güç bir işi tamamladığı, özünü ve gücünü toplumsallığa götürdüğü zaman duyduğu heyecanın, sevincin, aşkın mutluluğun kaynağı olduğuna inanıyorum. İşte o zaman manevi cephedeki devrim tamamlanmış oluyor. Tabii ki bu yalnızca kadınlar için değil, erkekler içinde böyle olmalıdır.

Aşk, yalnızca doğanın zorlayıcı bir faktörü değildir. Hele yalnızca biyolojik bir kuvvet hiç değildir. Özünde derinlemesine toplumsal bir heyecandır. Toplumun manevi kültürünün bütünleyici bir parçasıdır. Aşk insan ruhunu yoksullaştırmaz. Aksine zenginleştirir, çoğaltır, güzelleştirir.. Ve aşk sarfedildikçe artan bir güçtür. Bir tek yürekte Aşk'ı hapsedersek, güdükleşir, cılızlaşır ve giderek ölür. İnsan psikolojisi ancak aşk dostluğunu kavradıktan sonra karanlık yanlarından temizlenmiş olarak büyük aşkın heyecanlarını karşılamaya elverişli olabilecektir.

Tam bir sevinci, yalnızca büyük aşk verebilir. İnsan ruhundaki aşk potansiyeli birikimi ne denli az, toplumsal ilişkiler ne denli sınırlı insan psikolojisi, dayanışma duyguları yönünden ne denli yoksul ise aşk bunalımları da o derece keskindir.

Günümüz ahlak anlayışında sahiplik mutlaktır. Ne pahasına olursa olsun insanlar "mutluluğu" bulmaya zorlanıyor. Mutluluğun da tek sigortası "İKİNCİ BEN"i bulup çıkarmaktır. Eşlerin birbirlerinin psikolojik yapıları hakkında fazla bir bilgiye ihtiyaç duymalarının gerekliliği göz önüne alınmıyor. "mutluluğun" gerçekleşmesi için zorunlu yakınlığın, bedensel uyumun eşler arasında var olup olmadığının araştırılmasına, denenmesine halen hiç olanak tanınmıyor. Önemli olan "mutluluk" yani toplumsal baskı demek daha doğru oluyor.

Eşler birbirlerini nasıl olsa süreç içerisinde tanırlar, severler, karşılıklı özveri olursa, cinsel uyum da gerçekleştirirler. Yeter ki eşler birbirlerini anlasın, anlayabilsin.. Birlikte bir "BİZ"i temsil edebilsinler önemli olan budur. Eşler, evlilik öncesi eğer biraz şanslı iseler, toplumumuzda flört etme olanağını buluyorlar.... Ama bu flört döneminde de özellikle genç kız o güne kadar yoğrulmuş olduğu ahlak kurallarıyla hareket etmektedir. Çünkü kendini korumak zorundadır. Kimden? Daha uzaktan gördüğü anda yanaklarına allar basan, dizlerinin bağı çözülen, yüreği çeperini delecekmiş gibi gümbürdeyen, heyecanın doruk noktasında olmasına neden olan aşkından, aşık olduğu insandan... Kendini uzak tutmak zorundadır. Ona doyasıya sarılmak isterken, kanındaki adreanalin yükselmesine dur demek, duygularını frenlemek, iradesine hakim olmak zorundadır. Cinsellik ise tabu'dur. Ondan uzak durmalıdır. Ancak evlendiği zaman, evlendiği erkekle cinselliği yaşayabilir. Nasıl yaşarsa yaşasın kimin umurunda.. Tensel uyumu yakalar mı, yakalamazsa bunları düşünmek bile suçtur toplumumuzun ahlak kıramlarına göre..

"Ateşle barut yan yana durmaz" der halkımız. Neden? Kadınla, erkek birarada olursa ancak cinsellik yaşanır. Bunun yaşanmaması için de iki cinsin bir arada bulunmaları engellenmektedir. Genç kızın cinselliğini yaşayamamasından dolayı psikolojisinin bozulması ya da sinirlerinin bozulması, çeşitli bedensel, beyinsel faaliyetlerinin olumsuz yönde işlevlerini yapamamaları kimseyi ilgilendirmez. Flört ettiği, sevdiği, aşık olduğu delikanlının durumu da ondan farklı değildir. Sevdiği kıza dokunamamak elbette ki onu da olumsuz yönde etkiliyor. Ama durun biraz, delikanlımız cinselliği başka bir alanda yaşayabilir. (Ruhsal olarak olmasa bile ne kadar oluyorsa bedensel olarak rahatlayabilir.)

Bazı öngörüler

Nur YILMAZ

Kadın-erkek ilişkilerine değin bir denge oluşturmak amacıyla hem varolan koşulları değrelendirmek hem de bu koşullara uygun düşecek nitelikler taşıyan somut çözüm önerileri sunmak gerekiyor. Ve dolayısıyla bu çözüm önerilerini yaşama geçirmek için alternatif teknik çabalara da ihtiyaç var.

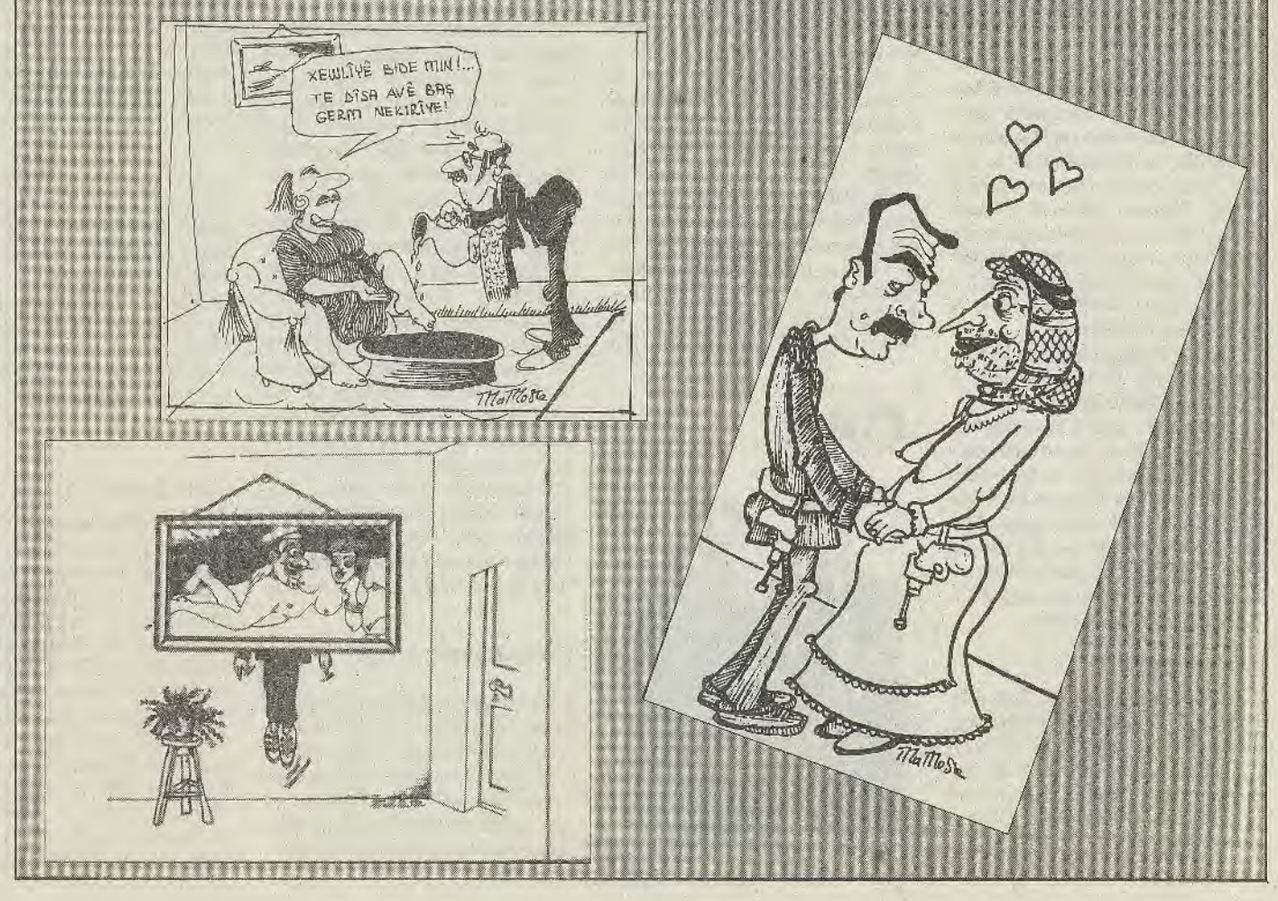
Temelde, kadın-erkek ilişkilerini dengeye kavuşturmak için öncelikle, kadının özüyle ve benliğiyle bunu benimsemesi ve uygulamaya yönelmesi şart oluyor. Bundan başka kadına samimiyetle ve dürüstlükle erkeğin de destek vermesi gerekiyor. Tüm bunların gerçekleşmesi ise Aile kurumuna bağlı olarak mümkün olabilir. Çünkü bu mantıkla yetiştirilerek büyüyen bir ailenin çocukları da, zamanla buna uygun bir yaşam tarzını uygulamaya koyacaktır.

Kadınların erkeklerle eşit duruma gelmesi doğrultusunda aktif eyleme yönelmiş olan kimselerin, bilinçli olarak hareket etmeleri ve insanları etkilemek için her türlü eğitimi almış olmaları gereklidir. Hele ki ülkemiz koşullarında hâlâ feodal etkilerin kaybolmamış olduğu bir toplumda bu tür faaliyetlere girişen bireylerin her türlü olasılığı hesaba katarak hareket etmeleri şarttır diyebiliriz.

Kadınlarla erkeklere eşit haklar talebi için faaliyet gösteren kişilerin, Aile kurumuna tamamen tepkisel yaklaşması bizim toplumumuz açısından büyük bir hata olur. Özellikle dışarıda çalışmayan evhanımlarının durumu konusunda ortaya çıkan dengesizliklerin tüm Aile kurumuna maledilme nedeniyle, tepkisel çıkışlarda bulunmak, hem toplumu aleyhte etkileyecek, hem de ailenin kadın-erkek ilişkilerini olumlu yönde koz olarak kullanmasını zarara uğratacaktır.

Ayrıca kadınların da ekonomik yaşam içinde yeralmaları hem kendi haklarını savunmak açısından avantaj oluştururken hem de karşılıklı iki cins için çelişkilerin artması bakımından yönlendirici etkide bulunmaktadır. Bu durumda ortaya çıkan dengesizlik açısından, nasıl tepkisel değil, bilinçli hareket etmek gerekiyorsa, aynı şekilde Aile kurumu da öyle değerlendirilmelidir diye düşünüyorum.

ÇİZGİLERDE KADIN



Xwediyê weşanxaneya Dozê, Parêzger A. Zekî Okçuoglu:

Kurd, divê bi kurdî weşanê bikin

Firat BOTAN

Weşanxaneya Dozê, weşanxaneyeke welatparêz e, ku bi sala ye gelek pirtûk li ser ziman, dîrok, çand û pirsa Kurdî ya aktuwel bi kurdî û bi tirkî belav kirine. Her wiha cara ewil, salnameyek kamil bi kurdî, bi navê "Salnameya Roj, bi demjimêr" hate çap kirin û îsal jî dê bê çap kirin. Li ser gîr û girifiten weşanên kurdî, xwediyê weşanxaneya Dozê, Parêzger A. Zekî Okçuoglu, ku ew jî bi salan ji ber bîr û boçûnên xwe yên politîk ên li ser pirsa kurdî hatiye girtin û ceza xwariye, pirsên hevalê me Firat Botan bersivandin. Em vê hevpeyvînê li jêr pêşkêş dikin.

● Ji despêka damezrandina weşanxaneya Doz'ê û heta niha we çi dabû ber xwe û we çi kir?

A. Zekî Okçuoglu: Me Doz 1989 a de damezirand ev heft heşt sal e, lê gerek şertên siyasi gerek jî îmkanên madî dest ne da ku em di vê demê de li gora dilê xwe wêşanekê bikin lê dîsan jî heya vê gavê me gelek tişt kirin. Me rojnameyek bi navê "Rojname" derxist. Tenê me karibû hejmarek derxista. Lê ev jimareyek taybetî bû. Li bakurê Kurdistanê cara yekê bû ku rojnameyek bi Kurdî derdiket. Di duv re nêzîkî bist pirtûkî me derxist. Hinek ji wan bi zimanê Kurdî û yên mayî jî bi zimanê Tirkî, lê li ser pirsa Kurdî bûn. Sala çûyî jî me salnameyek bi navê "Salnameya Roj, bi demjimêr" derxist. Ev salname jî cara yekem bû; bi zimanê kurdî û li Kurdistanê derdiket. Îsal em ê careke din, vê salnameyê derbixin.

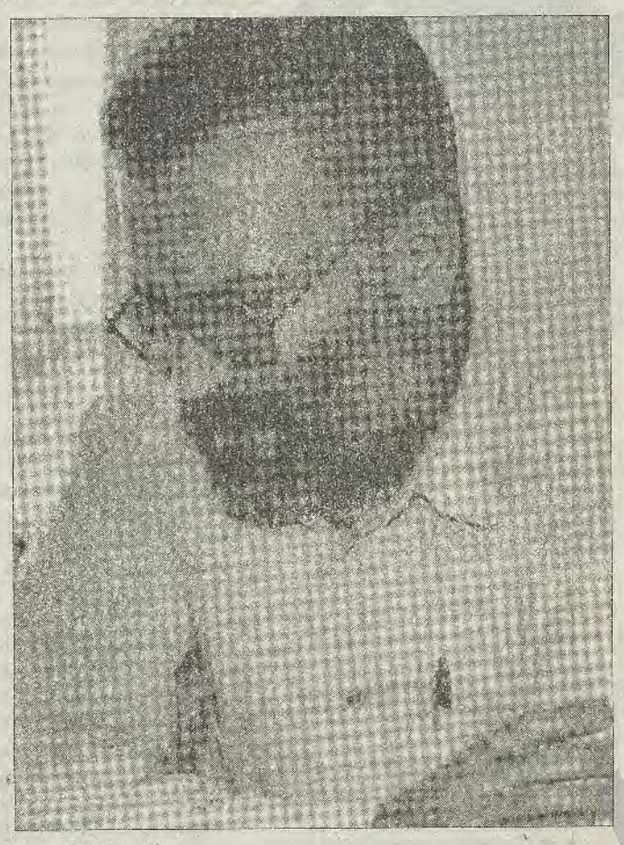
● Projeyên we yên ji bo pêşerojê çi ne?

○ Me karekî mezin daye ber xwe; em dixwazin li ser zimanê Kurdî, pirsa Kurdî, tarîxa Kurdî û çanda Kurdî wêşanê bikin. Wekî din jî, em dixwazin kowareke Kurdî ya berhevokî, ango berhevokeke kultira û zimanê Kurdî derbixînin. Îmkan dest bidin, salê çar hêjmaran, em dixwazin vê kovarê derbixin. Em di fikirin, serê vê salê dest bi wêşana wê bikin. Her wiha em dixwazin hêjmarên wêşanên xwe zêde bikin. Hêjmarên pirtûkan, ger îmkan dest bidin îsal nêzîka pêncî pirtûkî, niyeta me heye em derbixînin. Wekî dinê li ser edebiyat û zimanê Kurdî hinek xebatên me yên din jî hene. Dîsan em dixwazin rênivîsekê (klawiza îmlayê), ferhengeke biwêjan (deyîm) û ferhengegeke piçûk, bi zimanê Kurdî derbixin. Li Kurdistanê mueseseyên li ser zimên û kultirê bixebitin pir kêm in. Bi navê van muesseseyan hinek tişt tên kirin, lê ev xebatên ku tên kirin hemû politîk in. Mesela, Weqf (Weqfa lêkolîn û çanda kurdî) û Enstîtu (Enstîtuya Kurdî li Stembolê), li ser navê wan hinek tişt hatikne kirin. lê xwiyaye ku ev muessese girêdayî hin îdeolojiya ne. Ji bo hin xebatên politîk, bi nave kî din, bi şiklekî kultirî û entelektuelî dertên, lê niyeta wan tenê politîkaye. Em dixwazin Dozê van berheman qedexe dikin. Gelek caran ev tişt hat serê me. Di mesela Rojnamê de ev tişt çebû û di duv re Salnameya Roj jî bi dizî, veşartî qedexe kirin. Ez nikarim bêjim hemû grûbên siyasî vî karî dikin, lê pirên wan wiha dikin. Mesela, alîkariya Rojnameya Rojê di firotina salnamê de pir bû, lê grûbên dinê hemûyan Salnameya Roj qedexe kirin, ne kirîn û ne jî hiştin bê firotin. Tevlî ku cara ewil li Kurdistanê salnameyeke kamil û bi kurdî jî derdiket, lê me dî vê salnameyê de zirar kir. Helbet berî dewlet nahele berhemên bi zimanê Kurdî bên firotin, vê gavê nikarin çap kirinê qedexe bikin, lê belav kirin û firotina wan qedexe dikin.

"Kurdîtî bi xwe jî; ziman û kultir e. Gava ji ortê rabe, qîmeta Kurdîtiyê û sebebên xebatên ji bo me namînin. Kurd, tenê bi zimanê xwe ji kesên din, ji milletên din cuda dibin. Ji ber vê, divê em tim di xebatên xwe yên rojane, di xebatên xwe yên siyasî de û di hemû warî de bi zimanê xwe, bi kultira xwe, bi irf û edetên xwe bijîn û bixebitin û bijîn"

● Xebatên we yên din, li ser çi babetan in? Mesela we bersivek wiha da, we got em dixwazin weşanxana xwe bikin saziyeke çandî û wisa pêşve herin. Di vî warî de çi haziriya we heye?

○ Em dixwazin li ser edebiyeta Kurdî ya modern hin xebatan bikin. Ger îmkan dest bidin em ê sala bê kovareke



Ahmet Zeki Okçuoğlu

"Li Kurdistanê mueseseyên li ser zimên û kultirê bixebitin pir kêm in. Bi navê van muesseseyan hinek tişt tên kirin, lê ev xebatên ku tên kirin hemû politîk in. Mesela, Weqf (Weqfa lêkolîn û çanda kurdî) û Enstîtu (Enstîtuya Kurdî li Stembolê), li ser navê wan hinek tişt hatikne kirin, lê karên politîk in, xwiyaye ku ev muessese girêdayî hin îdeolojiya ne."

Destekî bi dizî, veşartî û siyasetên Kurdan yên siyasetê bi zimanê Tirkî dikin nahêlin. Gelek Kurdên me, yên ji bo Kurdistanê canê xwe dikarin bidin û didin jî, lê ji bo zimanê Kurdî tiştekî nakin, ji bo kultura Kurdî tiştekî nakin. Ji ber wê jî, piraniya qadroyên siyasetên Kurdî bi Kurdî nizanin. Xebatên wan ên hinkirinê tunene, ji bo hinkirinê tiştekî nakin. Ji ber wê jî nêzîkî Kurdî nabin. qadro û milîtanê siyasetên Kurdan ên entelektuel, kesên bi serê xwe û hin grûb bi tenê eleqedar dibin.

mehane ya edebî derbixin. Wekî din em dixwazin qadroyek profesyonel, ku tenê bi ziman û kultira Kurdî mijûlbibe çekin. Me di vî warî de gelek gav me avêtine. Hema hema em dikin bigihên encamê. lê hê kêmasiyen me jî gelek in. Em dixwazin bi destê van kadroyan hin xebatan bikin. Giraniya xebatên me dê berhevok, ango berhemên heyî û tiştên folklorî yen devkî ku di nav gel de ne berhev bikin û wan ji wendabûnê rizgar bikin. Kultura kurdî jî bi piranî devkî ye, divê bê nivîsîn da ku wenda nebe. Her wiha em dixwazin li ser edebiyata modern bisekinin. Hin gav di vî warî de jî hatine avêtin, lê piraniya wan bi tirkî ne. Li Bakur piraniya Kurdan, entellektuelên wan, rewşenbîrên wan bi zimanê Tirkî xeber didin û vî zimanî bi kar tînin. Ji ber wê jî em mecbûrin, bi zimanê Tirkî jî binivîsin, xwe bigihînin wan. Dîsan ji ber ku em dixwazin pirsa kurdî bi hin demokrat û entelektuelên Tirk jî bidin qebûl kirin, proxrameke me ya bi zimanê Tirkî jî heye. Li ser tarîx û kultira kurdî berhemên gelek hêja hene, li derve, bi zimanê Ewrupî hatine weşandin, em dixwazin wan berheman wergerînin.

● Sala çuyî we salnameyeke bi navê "Salnameya Roj, bi demjimêr" çap kir û belav kir. Firotina vê salname yê çawa bû, bi dilê we bû an na?

○ Na, ne bi dilê me bû, me jê zerar kir. Di vê salnameyê de me zerareke mezin kir. Helbet hin sebebên ji dervayî me û hin ên girêdayê me hebûn. Min behsa sebebên ji dervê îrada me kir. Hinek gurubên Kurdan hene. ku ji derveyî wan naxwazin hinek tişt bên kirin. Ger ji bo Kurdan tiştek bê kirin, dixwazin bi tenê di çerçewa gurubên wan ên siyasî de bimînin. Kes û grûbên ji dervayî xwe hemûyan dijmin dihesibînin. Vê yekê carna bi wekirî îfade dikin, dibêjin û carna jî bi dizî, bi nehînî dibêjin û rê li ber tiştan digrin. Di vî warî de me alîkarî jî hevalên we, derdora Rojê dît. Wan rexneyên xwe jî bi awayekî dostane anîn zimên û tiştê ji wan jî hat ji bo me kirin. Tebî, hinek sedemên girêdayî me jî hebûn. Yek, me dereng salname derxist; du, salname û organîzasyona firotina wê ne baş bû. Salname wekî pirtûkan nayê belav kirin, nayê firotin, divê organîzasyoneke taybetî hebiwa, me ev pêk nanî. Ji ber van gîr û giriftan, me zerar kir.

● Di vî warî de tecrûbeyek we çêbû, ji bo sala nû çi haziriya we heye?

○ Em dîsan haziriya salnamê dikin, lê xebata me hema hema qediya ye, me îsal zû dest pê kir. Gotineke bi Tirkî heye dibêjin, "Kesê kû devê wî jî şîr şewitî be, pif dike dew û vedixwe." Wek hun jî dizanin, par me salname dereng derxist. Ji ber wê jî, me gelek zerar dît. Ji ber wê, me îsal ecele kir. Karê me yê di vî warî de dike biqede. Em ê bigihînin serê heyva (meha) Çiriya Paşîn (Kewçêr). Dîsa, wek min li jor jî got em dixwazin berhevokek edebî jî, di serê sala nû de derxin. Di dûv re, heft heşt pirtûkên me hene, em dixwazin wan heya serê salê bidin weşandin. Ev pirtûk li ser tarîxê ne. Li ser tarîxa Kurdan heya vê gavê gelek tişt hene, nayên zanîn. Xebatên Mînorskî û hinek alimên Ewrupayî yên dinê li ser tarîxa Kurdî hene. Pirtûkên hêja yen li ser gramera Kurdî û hîn bûna zimanê Kurdî hene, yên Tirkî û hwd. hene em dixwazin çap bikin.

● Baş e, ez ne şaş bim, par sala çûyî ji bo wêşanxana Dozê bibe weqf we şevek çêkir. Di vî warî de çi kar û xebata we heye?

○ Di vî warî de em parîk dereng man. Ev jî ji ruyê salnamê û ez ji salekê zêdetir jî di girtîgehê de mam. Di wê demê de wêşanxana me gelek paş de çû. Dema ji girtîgehê derketim, me şevek çêkir. Lê em mecbûr man me gelek qadoyên xwe guhartin. Wê gavê me ji nû ve dest pê kir. Ger kismet bibe, vê payizê ji bo weqfê jî, em ê miraceet bikin.

● Mesaja we ya dawîn çi ye?

○ Ji bo vê hevpeyvînê sipas dikim, her bijîn. Nû Roj jî rojnamekî Kurd e, lê piraniya wî bi zimanê Tirkî ye. Em hevî dikin ku ji îro û pê de hûn giraniyê bidin zimanê kurdî û Kurd jî wek hemû miletan bi zimanê xwe siyasetê bikin. Ango jiyana xwe bi ziman û kultira xwe bidomînin. Kurdîtî bi xwe jî; ziman û kultir e. Gava ji ortê rabe, qîmeta Kurdîtiyê û sebebên xebatên ji bo me namînin. Kurd, tenê bi zimanê xwe ji kesên din, ji milletên din cuda dibin. Ji ber vê, divê em tim di xebatên xwe yên rojane, di xebatên xwe yên siyasî de û di hemû warî de bi zimanê xwe, bi kultira xwe, bi irf û edetên xwe bijîn û bixebitin. Ez hêvî dikim ku Nû Roj di demeke kurt de dest bi weşana kurdî bike û Kurd hemû bi zimanê xwe bixwînin û binivîsin.

'Alfabeya Zazakî?!'

Azad ŞATEHÎ

Berî niha bi heyv (meh) heyv û nêvekê bi navê "Zazakî, Kirmanckî, Dimilkî/(Alfabe-alphabet-elfabe-elîfba)" alfabeyek ji aliyê weşanxaneyek bi navê "KORA"-cara yekemîn e, ez navê wê dibihîzim- bi îmza U.PULUR li Stembolê hate weşandin. Li ser vê alfabeyê hin munaqeşe çêbûn û hin rexne jî di rojname û kovarên kurdî de belav bûn. Ev "alfabe" gihaşt destê min jî, ez jî dixwazim bi çend xalan nêrînê xwe li ser wê diyar bikim.

Herkes dizane alfabe, ji bo neteweyekî, ji bo zimanekî tên amade kirin. Amadekirina alfabeyekê, ger ku em bixwazin bi awayekî zanistî amade bikin divê ji aliyê komusyonên zimanzanî yên akademîk ve bên amade kirin. Dema ku di vî warî de tu xebat ne hatibûne kirin û peleyek (acele) an pêwistiyek mezin hebûna dîsan rêya îzahkirina vî karî dê hebûna. Lê diyare ev kar, an ji ber nezaniya vî hevalî an jî bi hin niyetên subjektîf hatiye kirin.

Pêwist bû Kurd jî wek her neteweyekî, zimanê kurdî jî wek her zimanî xwedî yek alfabe bûna. Lê mixabin ji ber rewşa welatê me ya perçe kirî û dagîr kirina her beşekî ji aliyê dewletên cihê ve, em ji îmkanek wiha bêparin. Ango ji ber bindestiya me, ji dervî îrada gelê me, bi zora dijminên gelê me Kurd mecbûr mane sê alfabeyan (Latînî, erebî û kirîlî) bi kar bênin. Helbet, niyeta dijmin diyar e, dixwaze wek welatê me; civata me, zimanê me û çanda me jî dabeş bike da ku karibe bi hêsanî li ser me hukum bike. Lê, wek ev ne bes bû, çima em dixwazin barê xwe girantir bikin? Tevlîheviyek, dabeşkirinek nû ava dikin?

U.PULUR, di pêşgotina xwe de dibêje, "Ev alfabe bi gişti li gor devoka herêmî ya bajarokê Ovacikê û bi qismî li gor ya bajarokê Hozatê ku herdu jî ser bi bajarê Dêrsimê ve ne, hatije amadekirin."

Ango ew bi xwe re ketiye nakokiyê. Çawa? Wek, li ser bergê alfabê dinivîse "alfabeya zazakî" û di pêşgotinê de dibêje ya Ovacikê! Baş e, wê gavê divê em ji bo her gundekî Kurdistanê alfabeyekê amade bikin?!

Tiştekî din, divê meriv hete ku îmkan hebe alfabeyê sade bike, besît bike da ku pratîk be, lê U.PULUR ji bo her dengekî di devoka Ovacikê de pîtek (herfek) daniye. Bi vî awayî alfabe derxistiye 37 pîtan. Helbet bi nezanî an bi zanebûnî dema mirov bixwaze tevlîheviyê çêbike, mêjiyê însanan şêlû bik divê meriv wiha bike.

Dîsan U.PULUR dibêje, "Îro roja geş kirina zaravayan e, ne roja standardîze kirinê ye." Lê, ji bîra dike ku ji bo geş kirina zaravayan alfabe heye ne hewce bû ji nû ve alfabeyekê durust bike. Her wiha standardîze kirin jî, li pêşiya geş kirinê ne asteng e.

Ger niyeta vî hevalî geşkirina devoka Ovacikê bû, diviya berhemên devkî yên folklorîk û edebî yên vê herêmê berhevbikirana û çapbikirana.

Di taliya pêşgotina xwe de jî dibêje, "Mebesta min ne danîna alfabê bû, vekirina munaqeşê bû." Baş e, her yekî bixwaze li ser vê babetê munaqeşê bike divê alfabeyekê amada bike? Helbet na, vî hevalî bê ku alfebe amade bikirana jî dikaribû nêrînên xwe yên di vî warî de banya zimên.

Lê, ew bi vê jî nehatiye ser, di dawiya alfabeya xwe de "nexşeyek (xerîteyek)" jî belav kiriye! Ev jî, bê munaqeşe, bi awayekî zelal niyeta nivîskar a subjektîf dide diyarkirin.

Ger ku em dixwazin problemên xwe, di çi warî de dibe bera bibe, çareser bikin, divê em yekîtiyê xurt û bi hêz bikin, ne ku perçe bibin û lawaz bibin ku kî bê li kolîna me siwarê.

ÇIRA

Amadekar: Mihemed

Çira, kovareke kulturiye û ji aliyê Komela Niviskarên Kurd ve li Swedê derdikeve. (Komeleya Nivîskaran, di 22.01.1995 an de bi biryara bîst nivûskarên kurd hatiye damezirandin.) Weşana Çirayê, ji Adara 1995 an pê ve dest pê kiriye û heta niha 6 hêjmar hatine derxistin. Dîyare, ku peryoda derketina Çirayê ne peryodek tixubkiri ye; bi wext û imkanan ve girêdayî ye. Ji ber wê jî li ser hin hejmaran navê demsalan û li ser hinan jî navê meh an nivîsandi ye.

Ji hêjmara yekê heta ya çaran Xwedî û Berpirsiyarê Giştî yê Çirayê Mehemed Malmîsanij e û her weha kesên di redeksiyona van her çar hêjmaran de jî cîhgirtine ev nivîskarên li jêr in: Osman Aytar, Nedîm Dağdeviren, Nacî Kutlay, Mahmut Lewendî, Hesenê Metê, Zinar Soran. Di redaksiyona hêjmara 5 û 6 an hinek guhertin çêbûne; Rohat Alakom, Osman Aytar, Firat Cewerî, Mehmut Lewndî, Zinar Soran di redeksiyone de cîhgirtin e.

Çira, bi sê lehçeyên kurdî; bi Kurmanciya Jorîn, Kurmanciya Jêrîn û Kurmanckî (Zazakî)derdikeve.

Gelek nivîs, gotar û lêkolînên berketî yên li ser dîrok, ziman û lîteratura kurdî, di rûpelên Çirayê de tên weşandin; her wiha hinek nivîsên heja yên wergerê jî di Çirayê de cîh digirin. Mûrad Ciwan bi nivîsên xwe yên lêkolînî û yên li ser rêzimana kurdî; Malmîsanij wek derwêşekî lêkolîn û zanistê Çirayê geş û dewlemend dikin.

Çira, hêjmar 1

Di hêjmara yekemîn ya Çirayê de, nivîskar û lêkolînêrê heja Malmîsanij, "Destnivîsa Nameya Şêx Se`îd (1925) " ji zimanê tirkî yê bi tîpên erebî wergerandiye kurdî. Ev name Şêx Seîd; di derbarê karên serhildanê de, ji birayê xwe Evdirehîm û ji Îsmaîl Efendîre şandiye. Malmîsanij, nivîsek din ji binavê "Min Şêx Se`îd Dît " nivîsiye. Nacî Kutlay kurte çîrokek bi navê "Şexo"nivisye. Kerîm Husamî nivîsek bi navê "Le Yadî 50 Saley Koçî Diwayî Seyfu`l-Quzat" di vê hejmara Çirayê de nivîsiye. Rohat Alakom ji nivîsek, bi ser nivîsa " Li Dijî `Sefera vir-derewan` Sefera Yaşar Kemal"; li ser nivîsa Yaşar Kemal ya ku li Der Spiegel de derketi nivîsiye.

Rojen Barnas, ku bêtirîn bi şairiya xwe tê naskirin; çîrok nivîsekî nûjen e jî, bi navê "Biranînek: Hecî Mihemed Eliyê Qelşo" çîrokek di nav rûpelên Çirayê de lêkiriyê. Nivîsên din yên ku di wê hêjmarê de cîh girtîn e, ev in: "Civata Azadiya Kurd (Kurt Îstûklal Cemyetî) !" Zinar Soran, "Rismên Însanên Ji aliyê ÎBOYÊ DÎNAMÊT" Nedîm Dagdeviren, "Ez bi Xwe (1893-1930) " Mayakovskî (Werger: Mustafa Aydogan), "Ya da û ez" Ahmet Cantekin, şîr "Rojên Çilê", "Sibe" Kemal Burkay, şîr bi zazakî ; "RAYAN" J. Aspar, "GAP Û MÎRATA KULTURÎ" Osman Aytar, "`NO KÎ MA RA WO`" Munzur Çem, "Dimilkî di nerî û makî" Haydar Diljen, "BÎRARO" Se`îd Kawe.



ÇIRA, hejmar 2

TÊDE: "Wesiyetnameya Pêşewa Qazî Mihemed" amadekirina : Seyîd Mihemedê Semedî, "Derheqê Mehkemeya Qazî Mihemed de", Dr. Rehîm Qazî, " Dewra Ehmedê Xanî û kurdeweriya wî" Murad Ciwan, "Kelbeş çi ye w be kê delên?" Seîd Kawe, "Biray û lecê Şêx Seîd Efendî" Cegerxwîn, "Beşa çaran di biwara welatê çiya (cebel) de ye" Fedlullah el-`Umerî, "Civata Azadiya Kurd II" Zinar Soran; "Çarîn" Kemal Burkay, "Du Nameyên Dr. Fuad Berxo (1887-1925)" M. Malmîsanij, "`Siyasiyên Me Nebûn`" Hemît Kiliçaslan, "Hêndê Layanê Kulturî Komarî Kurdistan" Kerîmî Husamî, "Bircanê Diyarbekirî ra Mektubêke" Serdar Roşan, "Bîla Wirg be" Ahmet Cantekîn, "Kirdkî (Dimilkî) Di Jewamorey û Bolamorey" Haydar Diljen, "Ji Kurteçîroka Hevçerx ya Kurdî" Amadekar: Xelîl Dihokî, "Kirmanckî (Zazakî) de Nêr û Mayîk" Mûnzûr Çem, "Hatay û Biranînên Mektebê" Kemal Sulker, "Memoyê Şivan û Ûjdanê Dadgeha Tirk" Laleş Qaso

Çira, hejmar 3

Çend nivîsên me ji hejmara sisiyan ya Çirayê hilbijartîn ev in: "Jiyan û Berhemên Ahmedê Xanî (1650-1707) Prof. Joyce Blau, "Mem û Zîn Kengê Jiyane?" Murad Ciwan, "Eqîdeya Îslamê ya Ehmedê Xanî" Zeynelabîdîn Zinar, "Kurd di Kitêbên Mesûdî de" Emîn Norozî, "Gol & Palêya Payîzê" (şîr in) Mehmet Tamrikulu, "Novel" Hesenê Metê, "Di derheqê Weşanên Giştî û Nivîskariyê de Çend Rêz" Şahînê B. Soreklî, "Nars û Narsîzm" Laleş Qaso; "Şêx û Mela" Mehdî Ozsoy, "Komeleya Xwendkarên Kurd Hêvî" Zinar Soran, "Mir `Izeddînşêr û Xulamê wî Kulo" Berhevkar: Alexadre Jaba, "Wergera Rusî ya Dîwana Melayê Cizîrî" Seîd Mela.

Weke din di vê hejmare, di rûpelên dawîyê de "Ji Serîhildana Sala 1925 an Çend Fotograf" hatine weşandin. Ev fotograf yên êsîr bûna Şêx Seîd û hevalên wî û sêdarên ji bo şerkerên azadiyê çikilandin e. Û ji bajarê Diyarbekir û Silîva jî çend çarçik (kare); her fotorafek ji van belgeyek dîrokiye. Çarcikên hovîtiya dewleta Romê û vehşeta Hitler çiqas di şibin hev; mirov di van fotografa de hêj xweştir dibîne.

Çira, hejmar 4

"Mem û Zîna Ahmedê Xanî û Rola wî ya Di Neteweperweriya Kurdî de" Martîn Van Brûinessen, "Biserhatiyên Çen Nirovên Seyûdxanê Kerr" Celadet Alî Bedirxan , "Tegrafeke Jinên Kurd 24. 7. 1930" M. Malmîsanij, "Notên Rojane (1922-1925" Celadet Alî Bedirxan, "Kurd Di kitêba Cografya ya Îstexrî de" Emîn Narozî, "Stêrkek Xuricî Ji Asîmanan" Bedirxan Epozdemir, "Hêndê Layenî Kulturî Komarî Kurdistan 1946 -III" Kerîmî Husamî, "Bêbextiya Seyid û Fenekên Xemgîn"Botan Amedî, "Dîkran, Nazar, Xaço û Yê Binî", "Migidîç Margosyan, "Wergera Mem û Zînê Bi Zimanê Erebî" Emîn Narozî.

Çira, hejmar 5

Nivisên berbiçav yên vê hejmarê jî ev in: "Çend Kurte Behs Li ser Simaîl Axayî (Simko)" Reuf Tewekkulî, "`Kurt Tcali Cemiyetû` Ya Diyarbekirê" Zinar Soran, "Wergeh" Arjen Arî, "Babeta Sala Mirina Şerîf Paşayî(Lêkolînek Biyografî)" Rohat Alakom, "Biserhatiyên Çend Mirovên Seyîdxanê Kerr" Celadet Alî Bedirxan, "Usên ve Bakilî ra" Mûnzûr Çem, "Aleqemşê" Zinar Mistafa, "Çend Pirsên Rêzimana Kurdî-I-" Murad Ciwan.

Çira, hejmar 6

Naverok: "Dewleta Benî Hesenweyhiyan" Îbnî Xaldûn, "Çend rûpel ji jiyana Ereb Şamîlov" Wezîrê Eşo, "Bavê Fexriya û Felîtê Quto" Hemit Kiliçaslsn, "Çend pirsên rêzimana Kurdî-II-" Murad Ciwan, "Çend kilam li ser bûkan" Berhevkar: Zinarê Xemo, "Kirtkî (Zazakû) di suffîksî" Malmîsanij, "Kimanckî (fekê Dêrsimî) de zuhûmariye û zafhûmariye" Mûnzûr Çem, "Kirkî (fêk Çabaxçor û Palî) di nêrî û maykî" Seyîdxan Kurij, "Hesenê Alîkê" Arkerdox: Endam Ronas, "Kovareke nû bi zimanê Bulgarî (Kurdisko Slovo)" Lewend Firat.

Şertên abonetiyê:
Salek: 200 SEK
Nîvsal: 100 SEK
Hejmarek: 50 SEK
Ji bo welatên din mesrefa posteyê lê zêde dibe.
Navnîşan: Komeleya
Postbox: 2015
176 02 Jarfalla-SWEDEN
TEL: +46 (0) 8-760 69 38
Postgiro: 46 32 31-1

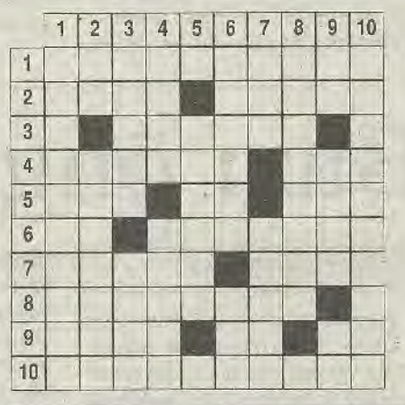
XAÇEPIRS

Çeperast:

1-Paşnavê serokê Partiya Demokrat a Kurdistanê(Îran) ku ji alî ajanên rejima meleyan ve di 17 yê îlona 1992 yan de, li Almanya li bajarê Berlînê hat şehîd kirin, 2-Kaxezeke îskambîlê (berevajî)/Navenda nûçeyan, 3- Lastîk (berevajî) 4-Li şûna 'b' yê 'p' bê dibe nîzamname, tuzuk/êş, xem,5-Eve, vaye, aha/Bangnîşanek/Refs, pêhna heyvanan, 6-'Î' têkeve navbera wan dibe navê tiştê ku dixin stuyê ga/Bi reng 7-Menzere/Çakêt (berevajî), 8-Kedkarî, 9-Xazeke firok (berevajî)/Rih, mûyên ser çavên meriv/Cinavê pirsê, 10-Aîdê Kurdistanê (berevajî).

Serejêr:

1-Balyozxane, 2-Pîta '1' (berevajî)/Di dînê Zerdeştî de navê şeytên, 3-Navê bajarokêkî li başûrê Kurdistanê ku serîhildana 91 ê lê dest pê kir/ Mal, 4-Maral/Kosp, asteng (bervajî), 5-Navekî mêran, 6-Navê saha petrolê ya Kerkûkê/Qewmê Ewrûpî, 7-Navê madekî paqijiyê (berevajî)/Bi Latînî narkotîk(berevajî), 8-Karê bi zik têr kirinê, 9-'A' bê dawiyê dibe Doksirîbo Nukleyîk Asît/Munasebeta cinsî ya bê zewac, 10-Hejmar, statistîk.



Bersiva hejmara bûri

Serejêr:
1-Seyid Riza, 2-Îradî/Mînî, 3-Lê/Al/Nalî, 4-Erdî/Ama, 5-Memê Alan, 6-ariçraÇ/Bi, 7-Nêrî/laleZ, 8-Demarê, 9-emxeD/Nêr, 10-Ew/Am/Tîz

Çeperast:
1-Silêmanî, 2-Erê/erÊ/Ew, 3-Ya/emîreM, 4-Îdarecî/xA, 5-Dildar/Dem, 6-îlaleD 7-Imî/açaM, 8-Zîlan/Lanî, 9-Aram/Berêz, 10-înamizêR

Norveç ve İsveç'li yazarlar, meslektaşlarıyla dayanışma için Türkiye'yi ziyaret etti

İskandinav yazarlardan destek

"Amacımız, Türkiye'de mağdur olan meslektaşlarımızla dayanışma içinde olmaktır. Onların düşüncelerinin ne olduğu, onlarla aynı düşünüp düşünmediğimiz de önemli değil. Önemli olan onların düşüncelerinden dolayı zor durumda olmalarıdır."



İsveç Yazarlar Birliği üyelerinden Kürt yazar Mehmed Uzun.

İsveç ve Norveç Yazarlar Birliği üyelerinden oluşan bir heyet, yazar ve sanatçılar arasındaki ilişkilerini geliştirmek, tutuklu gazeteci, yazar ve sanatçılarla dayanışmak için görüşme ve incelemelerde bulunmak amacıyla geçtiğimiz hafta Türkiye'ye geldi.

Norveç Yazarlar Birliği Genel Başkanı Thorvald Steen, İsveç Yazarlar Birliği 2. Başkanı Eugene Schocigin, İsveç'te yaşayan ve İsveç Yazarlar Birliği üyesi Kürt yazar Mehmed Uzun'dan oluşan heyet, önceki yıl yapmış oldukları temasların devamı olarak bu ziyaretlerinde de resmi kurumların yanı sıra, çeşitli sivil toplum örgütleri ve kütür kurumlarıyla görüştü. Yazar Yaşar Kemal'le de görüşen heyet insan hakları ihlalleri konusunda görüş alışverişinde bulundular.

Heyet üyeleri gezi sonrası yaptıkları açıklamada, Türk ve Kürt yazarlarıyla entellektüel boyutta ilişkilerini geliştirmek, ortak projeler üzerinde çalışmak, cezaevlerinde tutuklu bulunan gazeteci ve yazarların durumlarını yakından incelemek, onlarla dayanışma içinde olmak ve sözkonusu yazarların sorunlarını paylaşmak istediklerini belirttiler.

Bu arada geçtiğimiz günlerde yayınladığı bir kitaptan dolayı cezaevine giren yayıncı Ayşenur Zarakol'un durumuyla da ilgilenen heyetin, yazar İsmail Beşikçi ile görüşme taleplerinin ise resmi makamlar tarafından reddedildiği bildirildi.

Türkiye'deki insan hakları ihlalleri konusunda kaygılı olduklarını belirten yazarlar, bu kaygılarını, hem Türkiye'deki resmi makamlara, hem de kendi ülkelerinde gerekli yerlere bildireceklerini söylediler.

Konuyla igili olarak gazetemizin sorularını yanıtlayan yazar Mehmed Uzun; Türkiye'de yaşayan gazeteci, sanatçı ve yazarların zor durumda olduklarını, düşüncelerinden dolayı hapis yattıklarını belirterek şöyle konuştu: "Amacımız, Türkiye'de mağdur olan meslektaşlarımızla dayanışma içinde olmaktır. Onların düşüncelerinin ne olduğu, onlarla aynı düşünüp düşünmediğimiz de önemli değil. Önemli olan onların düşüncelerinden dolayı zor durumda olmalarıdır. Eğer Türkiye uygar, demokratik bir ülke olduğunu söylüyorsa, bütün bunların değişmesi gerekiyor. Bizim bu ziyaratimizin bir etkisi olacağı kanısındayız. Çünkü bizim ziyaretimiz resmi bir ziyarettir. Türkiye'de üst düzey insanlarla görüştük. Türkiye'deki yazar ve aydınların durumu Avrupa camiasını çok yakından ilgilendiriyor, çünkü Türkiye'deki Türk ve Kürt yazarlar Avrupa'nın bir parçasıdır."

(SANAT SERVİSİ)

Müziği Yakalamak

Hakan TOSUN

Bundan bir önceki "Sanatta Standart Sorunu" başlıklı yazımda, yazının redaksiyon aşamasında, gazetenin yazı işleri ile ilişkimizin eksikliğinden kaynaklanan önemli bir yanlışlık olmuştu. Yazıda; halkımızın müzik kültürünün olması gereken düzeyde olmamasının ve dolayısiyle bu durumun, Kürt Müziği adına yararlı olabilecek santsal bir kaygı taşımıyan, salt popülizm ve ticaret mantığıyla müzik yapan insanların ekmeğine yağ sürdüğünü ve bu olan bitenin esas suçlusunun halkın kendisi olduğu, gibi, yanlış bir sonuç çıkmıştı. Bugün, müzik açısından yaşanan olumsuz durumun suçlusu olarak, çok fazla seçme ve değerlendirme şansı olmayan halkı görmek hem kolaycılık, hem de sorumluluktan kaçmaktır.

İnsan psikolojisinde şunu gözlemek mümkündür. Bir insan, bilmediği bir sanat yapıtını anlamaz ve anlamadığı yapıtı da doğal olarak sevmez. Sonuçta da sevmediği müziği dinlemez. Yani bu süreç üçyüzaltmış derce dönerek sürüp gidiyor ve her seferinde sıfır noktasına geliniyor. Bir insanın bir sanat yapıtının dinleyicisi olması için üç aşamalı bir süreçten geçmesi gerekiyor.

Birincisi: O sanat yapıtını bilmesi gerekiyor. Eğer bilmiyorsa öğrenmeli. Tabii bu sürecin tamamlanabilmesininin de belli kriterleri var.

İkincisi: Öğrendiği sanat yapıtını anlamaya başlar. Bu anlama süreci çok önemlidir. Çünkü insan, hangi sanat yapıtı olursa olsun bu anlama sürecinde yeni birşeyler keşfetmenin hazzını ve heyacanını duyar. Bu heyecan insanı o an için mutlandırır. Zaten müziğin toplum içindeki önemi de burada ortaya çıkıyor.

Üçüncüsü: Kişi öğrenip anlamaya başladığı sanat yapıtını sevmeye başlıyor. Eğer ki bu sanat yapıtı sevilmeyi haketmişse vazgeçilmez oluyor. Yani bıkmadan dinliyebiliyor. Yüzyıl önce bestelenmiş bir eserin bugün hâla sevilerek dinlenilmesi bundan kaynaklanıyor. Yani o eser klasikleşiyor, eskimiyor. Bu gün yapılan bir eserin üç-beş ay dinlenip bir kenera atılması da bunula ilgilidir. Yani iyi sanat eseri eskimeyendir.

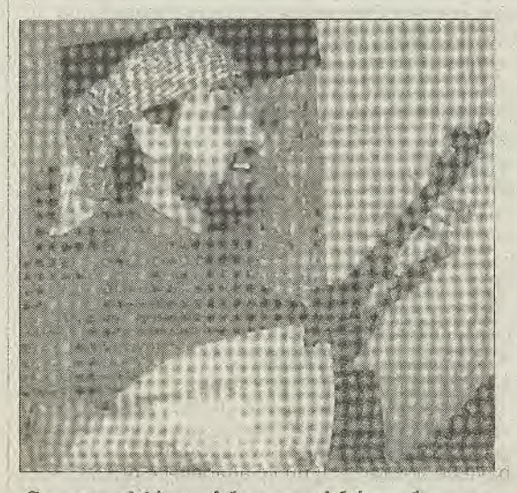
Bu üçüncü aşama da tamamlandıktan sonra, kişi sanatta iyi ve kötü olanı ayırt edebiliyor. Ve dolayısıyla tercihini doğru yönde kullanabiliyor.

Sanatta iyi ve kötünün ayırt edilebilme sürecini böylelikle irdeledikten sonra, toplumun müzik düzeyinin aşağılarda olmasının suçlusunun halkın kendisi olduğunu nasıl söyleyebiliriz? Eğer halk herhangi bir sanat yapıtını bilmiyorsa, bunun suçlusu sanatsal bir kaygı taşımıyan müzikçilerdir. Sanatçının asıl görevi sanatı halkına öğretmek olmalıdır. Bunun yolu da ciddi, bilimsel ve sanatsal çalışmları halka sunmaktır. Yukarıda bahsettiğimiz süreç düzeyli bir şekilde işlendikten sonra bugünkü düzeyin aşılması kaçınılmazdır. Böylelikle "sanat için sanat mı-toplum için sanat mı?" sorusu gibi içi geçmiş demode ve gereksiz tartışmalar da aşılmış olur.

Çünkü sanatın sanat için yapıldığı söyleniyorsa dolayısıyla bu sanat toplum yararınadır. Tam tersi düşünülürse, sanat toplum için yapılıyorsa bu da sanata hizmet eder. Bu soru artık "tavuk mu yumurtudan, yumurta mı tavuktan" tartışmasından farksızdır.

Sanatçıya destek olacakların ve halka alternatif kültürü sunacak olanların Kürt Kültür Kurumları olması gerektiğini daha önce belirtmiştim.

Fakat bu gerekliliğin yeterince yerine getirilmediğini ve bununla ilgili birtakım sorular yönelttiğimiz halde ne bir cevap, ne bir eleştiri, ne de herhangi bir karşı cevap gelmedi. Buna istinaden biz sanatçıların kendini sorgulaması gerek diye düşünülmeli. Artık yaptıklarımızın altını doldurmadan, kültür ve sanatımızla övünmek için misyonumuzu tekrar gözden geçirmemiz gerekiyor. Daha çok ve daha doğru çalışmak lazım...



Sanatçı Nûzan'dan yeni bir çalışma;

'Welatê min xweşe'

Her insanın bir çığlığı, çığlığında demlenen acısı, acısında dillenen türküsü vardır. Kürt insanı çığlığını ve acısını hep uzun havalara yüklemiştir. Bir "Xezal Xezal"ı, bir "Ehmedo Roni"yi, bir "Krîvo"yu dinlemeyen, dinleyip hüznünlenmeyen, hüznün ılgın yağmurlarına kapılmayan yok gibidir.

Avrupa'da yaşyan Kürt müzisyen Nûzan'ın yeni çalışması 'Welatê min xweşe' de, Kürt insanının acısını ve sevincini dillendiriyor. Nûzan'ın son çalışması geçtiğimiz günlerde cd ve kaset olarak çıktı. Sanatçı bu çalışmasında toplam 11 parçaya yer vermiş. Kendi derlemelerinin yanı sıra; M. Arif Cezrewî, Mihemmed Şêxo, Kawîs Axa ve Koma Armanc'ın da stranlarını okumuş. Nûzan'ın gırtlağı ve ses rengi, günümüz de kayholmaya yüz tutmuş Dengbêj'lerimizin tarzı ve tonunda. Sanatçının yaptığı parçalarından bazılarında (Örneğin; Brîndarim), zaman zaman arabesk formlar görülse de; Kürt müziğine ve kendi sesine özgü bir yorumu var.

Eğer yaşadığımız çağın çoksesli sorunlarından kısa bir kaçamak yapmak istiyorsanız, Nûzan'la, Kürt stranların o güzel melodik dünyasında yolculuğa çıkmanızı öneririz.

(Sanat Servisi)

Metin Kahraman'dan Musa Anter anısına konser

Yitik zaman ezgileri

Ezgi FIRAT

Sanatçı Metin Kahraman geçtiğimiz Salı günü İstanbul MKM'de, Musa Anter anısına, "Renklerde Yaşamak" isimli bir konser verdi. Konserde kemanda, Alman sanatçı Dorothea Marien ve fülütte, Berna Müküs eşlik etti.

Albümlerinde Metin-Kemal Kahraman olarak tanıdığımız ikiliden biri olan Kemal Almanya'da yaşadığı için, Metin konseri Kemal'siz gerçekleştirdi. Ancak, Kemal'in okuduğu "Kutsal Duvarlar" şarkısı slayt gösterimi eşliğinde kasetten çalındı. Metin böylelikle uzaklarda olan kardeşinin sesi ve görüntüsünü birleştirip, hem kendi, hem de dinleyicilerinin özlemini giderdi.

Metin Kahraman, "Deniz Koydum Adını" adlı birinci ve "Renklerde Yaşamak" isimli ikinci albümlerindeki şarkıların yanı sıra, başka müzisyenlerden de parçalar seslendirdi. Dore'nin (Dorothea Marien) zarif keman soloları Metin'in ezgi renkleriyle birleşince, dinleyicileri bir hayli coşturdu. Almanya'da Kürt müzik topluluklarıyla çalışan Dore, Kahraman kardeşlere "Renklerde Yaşamak" albümünde eşlik etmiş.



Kaybolmuş kentin eskicisinden umut türküleri.

Konsere ünlü Kürt masalı "Pepuk"un hikayesini anlatarak başlayan sanatçı, insan yüreğini hüzünle sarsan "Serdo"yu okuyarak devam etti. Konser arasında Musa Anter'in resimlerinin bulunduğu dialar da gösterildi.

'Renklerde yaşamak'

Metin-Kemal Kahraman kardeşlerin müziğinde yitik zamanın kayıp kentlerinde umut taşıyan bir eskici vardır. Sürekli kendisini yenileyen, umutları biç tükenmeyen, "Makinalaşmış duyguları toplayan, kesik insan kulaklarıyla koleksiyon yapan 'insan'a karşı, kendi 'insanı'nı yaratan bir eskici...

Şarkıların sözlerinde ise renkli, eski zaman hikâyeleri vardır. Xecê'nin düşlerinden süzülüp, damıtılmış gibi renkli ve büge. Kemal, gider o güzel türküleri bir yerlerden çıkarıp gettirir.

Kimi zaman Mameki'de Pepuk'tur; elleri kardeş kanında. Kimi zaman Düzgün Baba'dır; kutsaldır şanlı direnişler içinde. Onların şarkıları, "Yürek Cenazeleri"ne karşı bir tepkidir, çürümüşlüğe ve kirlenmişliğe muhaliftir.

Metin, o güzel melodileriyle, yürekerdeki cenazeleri söküp atma çabasındadır. Bundandır ki; eskicinin ezgi torbasında umut vardır... ve insana dair herşey.

Kahraman kardeşler, "kendi izini arayan umarsız bir dünya"da doğal yaşamın armonik yapısını koruma savaşımı verirken, "şanlı kalabalıklar"ın totalizmini de sorguluyorlar.

Tam aksak memleketten ağır aksak öyküler



Nesimi ADAY

İnsan çok sevdiği, zevkle okuduğu bir kitabı elinden bırakmak istemez. Kitaplarla haşır neşir olan bir çoğumuz, bu duyguyu tadmışızdır. Okumanın öğretici hazzı sürükler durur insanı sayfaların gizemli satırları arasında. Hep sonuca varmak, sonucu görmek isteriz. Aslında beklenen son yoktur. Godo gelmez hiçbir zaman. Bunu bile bile bekleriz. İnsan kitap okurken bir 'son'a ulaşma heyecanı yaşar. Fiziki olarak bir sona (kitap bittiğinde) varmışsanız bile, bu istenilen, istediğiniz 'son' değildir. Çünkü okuduğunuz kitabın, etkisi altındasınızdır. Ancak, kitapla zihinsel ve duygusal ilişkiniz bittiği anda 'son'a ulaşmışsınızdır. Bence buda kötü bir sonuçtur.

Son okuduğum kitaplardan (bana o müthiş okuma hazzını tadtıran) biri olan "Ağıraksak Öyküler" kitabını ve yazarını anlatmak (tanıtmak) istiyorum: Kitabın türü Politik Mizah. Yazarı Altay Martı. Yazarın türünün hakkında bir bilgi vermeyeyim. Kitaparını ve yazılarını okuyup anlayın! "Leman" ve "Öküz" (bu "Öküz" tarladaki Öküz değil. Şehirli.) dergilerinde yazıyor.

Ben O'nu Express dergisinde okumuştum ilk olarak. Okur okumaz da hemen kağıda kaleme, sonra da daktiloya sarılıp üç sayfa eleştiri yazdım. Altay Martı, "Doğu" öyküleri-yaşanmış öyküler-yazıyordu. Bunlar daha sonra "Öldürmenin Erkek Yüzü" isimli kitapta toplandı. Benim tepki gösterdiğim konu şu: Yazar kitabına konu olan yöreye "şekilsiz, çirkin coğrafya" diyordu. Bir de, orada, mahsum(mu?) bir aşkı anlatıyordu... Öykünün konusu şu; "Doğu"ya (Kürdistan yazdığımızda gazete ve dergilerimiz toplatılıyor ya... onun için Doğu diyoruz) savaşmaya giden bir asker'le orada savaşın orta yerinde yaşayan bir köylü kızının aşkı anlatılıyor. Olayın sonu şöyle; gerillaların uyarılarına rağmen ilişki devam ediyor ve sonunda gerillalar kızı ve babasını kurşuna diziyor. Ben sadece bu öyküyü değil, yazılış ve sunuş biçimini de eleştirmiştim. Aşkın masum bir aşk olmadığını. Askerin oraya savaşmaya gittiğini ve dolayısıyla köylü kıza karşı mahsum bir duygu besleyemeyeceğini, bu tür olayların sık sık yaşandığını, askerlerin amacının yöre insanıyla bir şekilde ilişki kurup onları ajanlaştırmak olduğunu söylemiştim. Yazdığım eleştiriyi dergiye gönderemedim. Sonra Altay 'la tanıştım ve uzun uzun konuştuk. O beni, anlatılan aşkın mahsumluğu konusunda ikna etti, ama coğrafya konusunda ve askerlerin genel mantığı hakkındaki yargım değişmedi. Fakat Altay'ı tanıdıkça onun, yaşanan olaylar karşısında "namuslu" ve "objektif" bir tavır içerisinde olduğuna kanaat getirdim. Altay, Diyarbakır'da büyümüş, Kürtleri ve Kürt kültürünü iyi tanıyordu. Kürt illerinde doktorluk yapmış. Kendisi Kürt değil ama tipi, 'gelde küllahıma anlat' hesabı.

Neyse, biz saadete ve yazarın yeni kitabına (Ağıraksak Öyküler) gelelim... Altay Martı, bu kitaptaki hikayelerin bir kısmını "Söz" dergisinde, Hazım Ruhi ismiyle yayınlamış. O dönem başka bir dergide de yazdığı için bu imzayı kullanmış. Mizahi hikayelerin oluşum sürecini anlatırken şöyle diyor; "...çünkü ben büyümekte geç kalmış bir çocuğa sahip çıkar, onu eğitir gibi yazıyordum yazılarımı ve büyük bir keyif alıyordum."Kitapta 25 tane mizah hikayesi yeralıyor. Oldukça çekiçi ve sürükleyici hikayeler. Hazım Ruhi'nin kişiliğinde Türkiye'de yaşayan 'insan' (!) gerçekliğini aktarıyor okura. Hem de güldürerek, yaşanan trajediyi acı tebessümlere yükleyerek... Yazar, okurun mizahi nabzını iyi yakalıyor. Okudukça insanı 'gülme krizi'ne sürükleyen bir 'hava' doğuyor. Ayrıca değişik bir şey denemiş; hikayelerin başına bildiğimiz ünlü sözler ve maniler eklemiş. Örneğin, "Bir yiğit gurbete gittse gör başına neler gelir" sözü, Abdullah Öcalan'a, "Taşa verdim yanımı toprak emdi kanımı" sözü, Erdal İnönü'ye, "Bu dünyada yerim yokmuş yokmuş, keşke bir yalan olsaydım olsaydım" sözü de Karl Marx'a aitmiş.

Hele Altay'ın bir "Yalçın Küçük'ten Mektup Var" hikayesi var ki okunmaya değer doğrusu. Yalçın Küçük'ü bu kadar yakından tanıyan birini daha görmedim desem abartmış olmam herhalde. Bakın Yalçın Küçük, Hazım Ruhi'ye neler yazmış:

"Sevgili Hazım,

Mektubun geçen ay elime geçti. (...) Burada hemen bir parantez açıyorum. Mektubun sonunda, "sepet sepet yumurta, sakın beni unutma" diye yazmışsın. Buraya takılıyorum. Takılmak insanı coşkulandırıyor. Bunu hissediyorum. Parantezi kapatıyorum. Sonra söyleyeceklerimin bitmemiş olduğunu görüp, tekrar açıyorum. Mektupların artık sepetle bitmemesi gerektiğini düşünüyorum. Sepetin kırsalı çağrıştırdığını, Mahmut Makal ve köy romancılığı ruhunu hortlattığını seziyorum. "Poşet poşet yumurta, sakın beni unutma." (...) Bunun daha çağdaş ve modern bir laf olduğunu iddia ediyorum. Sanayi ötesi lafı gibi çekici geliyor bana. Bunu öneriyorum ve parantezi kapatıyorum ... benim için 'Sol paparazzi' ya da 'Sol'un Emin Çölaşan'ı" gibi yakıştırmalar yapıyorlar. Duyuyorum. Üzülüyorum. Büzülüyorum. Sora da öfkeleniyorum. Öfkede şiddet olmalı. Kalkıp masaya bir tekme atıyorum. (...) Aynaya bakıyorum. Orada kendimi görüyorum. Bunun kaçınılmaz bir şey olduğunu farkediyorum. Eminim Lenin de aynaya baktığında aynı şey oluyordu. (...) Lenin'in sakalının benimkine ne kadar benzediğini düşünüyorum. Hem yoldaş, hem sakaldaş olmanın keyfini yaşıyorum."(s.81)

Yaşanan onca zulmün, acının içinde bir nebze de olsa gülmeye, neşelenmeye ve bu neşe psikolojisi içinde, yaşanan traji-komik olayara gülerek, eleştirel bir tavır geliştirmek isterseniz, adres; "Ağıraksak Öyküler" kitabıdır.

Altay Martı
Ağıraksak Öyküler
Parantez Yayınları.

PKK Güney Kürt hareketi olmaya zorlanıyor!

Hasan YILDIZ

Günümüz modern devletleri açısından, devletin varlık nedeni her türlü nedenselliği üzerindedir. Devlet olmanın bu özelliği eğer uluslararası yasalarla korunmaya alınmışsa dokunulmazlık zırhını daha da garantiye almış olur. Ne var ki uluslararası yasaların varlığı tek başına garanti değildir. Bu nedenle devlet makyevelik özelliğini toplumsal olaylar karşısında gösterebildiği ölçüde varlık nedenini de korumuş olur.

Türkiye, Misak-ı Milli sınırlarını koruma nedenini Kürt hareketinin son on yılda katettiği mesafede buldu. Ancak burada iç faktörlerden çok dış faktörlerin müdahalelerdeki nedenselliği yarattığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Çoğu kez alışıldığı biçimde devletin isterse kendine göre nedenler yaratıp müdalale hakkı elde edeceğini ve sudan nedenlerle bu hakkını kullanacağını söyleyenlerden olmadığımı belirtmeliyim.

Bu güne kadar Türkiye'nin yaptığı sınır müdahalelerine dikkatle baktığımızda bunun nedenlerini PKK'nin Güney Kürdistan'daki askeri varlığında göstermiştir.

Bu nedenler bolca kullanıldı. Dublin sürecine bu nedenleri kullanarak sadece gözlemci olarak değil müdahaleci olarak da katılma şansını yakaladı.

Ortadoğu'daki ulus sorunları içinde kesintisiz biçimde kendisini ayakta tutan en önemli bölgenin Güney Kürdistan olduğu herkes tarafından kabul edilen bir olğudur. Bu bölgedeki politik yapıların taşıdığı zaaflara rağmen bu böyledir. Kürtler, bulundukları bölgenin bölünmüş, parçalanmış coğrafi özelliğinden ötürü kendilerini çevreleyen devletlerin oyunları içinde kıvranıp durmuşlardır. Onlar için çıkış yolu bölgede ya da dünyada meydana gelebilecek büyük bir kriz anı olabilirdi. Bu kriz Körfez savaşıyla elde edildi. Uluslararası durum Kürtler açısından son derece elverişli iken Kürt ulusal hareketi kendi tarihini bir kez daha onaylatırcasına iç çatışmalarla bu tarihsel fırsatı kaçırmaya başladı. Politik önderlikler halkı harekete geçirip bağımsızlık yolunda adım atacaklarına kulaklarını dıştan gelen seslere daha çok verdiler. Mevcut iç çelişkiler, hemen kapının ucunda bekleyen dış etmenlerle bütünleşince Kürt ulusal hareketi kendisi için bir hareket olmaktan çıkmış, başkalarının hesaplarını yaptığı bir eylem durumuna gelmişti. Bölgedeki iki temel güç olan KDP ve YNK'nin politik geleneğini halka danışma ve karar alma kavramlarına yabancıdır. Bu nedenle onlar sürekli halk adına karar vermeye alışmışlardır. Oysa belirli politikalar ve uzlaşmalar sağlansa halk bağımsız bir yaşamın yükünü her şeye rağmen kaldıracak güçtedir. Bugünkü ambargolu yaşamdan daha zor olmayacağı açıktır. Bu konuda çevre devletlerin müdahalelerine neden olan uluslararası koşulların ortadan kaldırılması zorunlu görünmektedir. Bu nedenler ortadan kalktığında ve iç siyasi güçlerin dış güçlerle ilişkilerinde politik bir esneklik tutturulduğunda yani onların iç sorunlara karışmasının yolu engellendiğinde hiç bir neden bu devletlerin müdahale gerekçeleri olamayacaktır. En azından bugünkü dünya şartları içinde olamayacaktır.

Türkiye'nin bölgede huzur istediği şeklinde yansıtılan görüşler hiçbir zaman uygulanan resmi politikanın kendisi olmamıştır. Huzurdan değil, huzursuzluktan medet umulmaktadır. Huzurun olduğu yerde hangi gerekçelerle müdahalede bulunacaklardır? Oysa bölgesel huzursuzluk kendi sınır güvenliği sorunuyla çakışınca müdahale şansını sadece sınır güvenliği açısından değil aynı zamanda Güney Kürdistan'da oluşacak siyasi yapının geleceğiyle ilgili olarak da kullanmaktadır. Karmaşık gibi görünen bu bilmeceyi çözebilmek için Türkiye'nin sorunu önce Batı dünyasından koparıp bölge devletleri arasında çözme isteminin nedenlerine bakmak yeterlidir. Bu yapılamadığı zaman da Batı'ya dayattığı 'Kuzey Irak sorununun çözümünde bölge devletlerinin de görüşlerinin alınması' oluyor!.... Peki, İran ve Suriye ile bu kadar sorunu olan bir devletin hala bu devletlerin görüşlerinin alınmasında diretmesinin hangi nedenleri olabilir? Bu gelişmeleri Kürt hareketleri ne derece dikkate alıyorlar? İşte yukarda sıraladığımız nedenlerden ötürü, Kürt sorununun çözümsüzlüğünde Osmanlı döneminden beri ortak roller oynayan Türkiye ve İran bu kez de Kürtler için ortaya çıkan fırsatları uygun politikalarda kendileri açısından kullanma ve değiştirme becerisini gösterdiler. Dahası, öteden beri bölgedeki dengesizliği ve karmaşıklığı yaratan iki temel güce bu kez bir yenisi daha ekleniyordu: Suriye...

Güney Kürdistan Kürt ulusal sorununun nihai çözümünde anahtar rolü oynamaktadır. Denebilir ki -en azından Türkiye için- kendi Kürt sorunu sözkonusu olduğunda gözler bir örnek olarak Güney'e dönecektir. Bu nedenle Kemalizmin şekillenmesinden beri Türkiye, Irak toprakları içindeki Kürt hareketinin alacağı siyasi şekle sürekli müdahalelerde bulunmuştur. Manda yönetimi sırasında İngilizlerle yapılan görüşmelerin temel nedeni Musul petrolleri değil Kürt sorununun alacağı siyasi çerçevedir. Petrol burada uydurulmuş yerinde bir kılıftır. Petrol sözkonusu olduğunda Türkiye'nin Musul'u değil, Kerkük'ü istemesi gerekirdi. Oysa bu hiçbir zaman gündeme gelmemiştir.

Türkiye ve İran'ın Güney ile ilgisi stratejiktir. Kendi devlet varlıklarının temelini oluşturmaktadır. Bir örnek olarak yavaş yavaş şekillenmeye başlayan Güney Kürdistan bu iki devletin stratejisinde odak noktayı oluşturmaktadır. Bu nedenle Türkiye ve İran Kürt politik örgütleri üzerindeki oyunlarını karşılıklı olarak oynamaktadırlar. Zaman zaman bu denge bozulduğunda birbirlerine karşı protestolarda bulunmaları oyunun kurallarını değiştirmemektedir.

İran önemli miktarda Pasdarlarını Talabani'nin yanına gönderdiğinde Türkiye'den ne tür tepki geldi? Göstermelik bir kaç protesto dışında hiç!... Çünkü Türkiye biliyorduki bölgeye bu tarzda yapılacak müdahaleler Kürt ulus hareketinin dinamizmini geriletecek sonuçlar doğuracaktır. Böylece kendi aralarındaki çelişkileri derinleştirerek içinden çıkılmaz bir hale gelebilecek olan siyasi yapı tarihsel kördüğümü bir kez daha tekerrür ettirecektir. Ortaya çıkacak politik kaos sayesinde bölgedeki çevre devletler kendilerine sunulan müdahale hakkını elde etmiş olacaklardır. Bu hakkın onlar açısından hiçbir zaman kaybolmaması gerekmektedir. Politikalarının temeli ve zayıf noktası buradadır.

Kürt ulus hareketinin dinamik bölgesine yapılan dış müdahalelerde Türkiye ve İran ortaklaşa baş rol oynamaktadırlar. Sınır boylarındaki PKK ve İKDP varlığını neden göstererek uluslararası alanda gelebilecek tepkileri karşılayan bu iki devletin, böyle bir neden yerine başka nedenler de bulabileceklerini eskiden söyleyebilirdik. Ancak bugün için tüm dünyanın gözlerini Kürtlere çevrildiği bir dönemde Türkiye ve İran'ın müdahalelerinin hiçbir geçerli yanı olmayacaktır. Dolayısıyla yapacakları hertürlü müdahale kısa sürede aleyhlerine dönecektir. Nitekim İran'ın yaptığı müdahalenin amacını aşan doğrultuda devam etmesi karşısında gördüğü tepkilerle gerilemesi bir örnektir. Batı ile olan ilişkileri nedeniyle müdahale hakkını birza daha rahatça kullanamı Türkiye'nin bu hakkına nedensellik teşki eden argümanlar ortadan kalktığında hala aynı tarzda eylemlerde bulunabileceği söylenebilir mi?

Devlet olarak, sınır güvenliği hakkını kullanıp 20 km.lik şeride yerleşmekte tereddüt eden bir Türkiye'nin Güney Kürdistan'a tam müdahale yapması beklenemez. O halde maceracı müdahaleler yerine politik yapılar üzerinde oyun oynayarak daha somut sonuçlar almaya çalışmaktadır.

İran'ın Talabani ile giriştiği ittifak, yukarda sıraladığımız nedenlerin ortaya çıkmasına yardımcı olacak sonuçlar bakımından Türkiye'nin de sessizce onayladığı bir ittifak ürünüdür. Bunu daha iyi anlayabilmek için Türkiye ve İran'ın Güney Kürdistan'dan ne istediğine bakmak yeterlidir. Güneydeki toplumsal yapıya rağmen bir toprak işgali söz konusu olabilir mi? Burada hayalci teoriler öteden beri var. Biz bu güne dek bu tür toprak işgallerinden çok, stratejik olarak Kürt politik hareketleri üzerinde oyunların yoğunlaştırılarak çıkmaza sürüklendiğini vurgulamaya çalıştık. Bu nedenle politik yapıların çağdaş bir karakter alması üzerinde ısrarla durduk.

Son dört aydır bölgenin alını üstüne getiren, sürekli olumsuzluk geliştiren bu ittifakın bedelini sadece Talabani değil Kürt halkı bütünüyle çekmiştir. Uluslararası kamuoyunun İran'a cephe aldığı bir zamanda hangi şeytanca (!) politikanın böyle bir ittifaka neden olduğu yanıtı hala verilmeyen sorudur...

Bu ilişkinin ardından gelişen olaylardan sonra yönünün Batı'ya dönüp yardım istemesi de bir o kadar politikasızlığın ve sorumsuzluğun ürünüdür. Ne var ki KDP bu bölgeyi ele geçirse de yönetmede zorluk çekeceği ortadadır. Soran bölgesi olarak yeterli kültürel ve politik farklılıklar gösteren bölge ulusal uzlaşma için yeni politikacılara ihtiyaç duymaktadır.

Kürt halkının birlik ve düzenlik kavgasında dış müdahalelerin iç sorunlardan daha yıkıcı olduğunu deneyler göstermektedir. Bu yapının bizi çevreleyen güçler tarafında da tesbit edildiğini söyleyebiliriz. Tam bu noktada Türkiye'nin sınır güvenliği adı altında oluşturmaya çalıştığı 20 km.lik hat işareti olarak önümüzde durmaktadır. Türkiye harekete geriştiğinde gösterdiği nedenler yüzeyseldir, sadece görünen kısmıdır. Diğer taraftan 20 km. lik hat boyunca yerleşen PKK gruplarının Güney'de daha içlere girmelerini zorunlu hale getireceğinden ortaya çıkacak yeni

oluşumlardan Türkiye kendisi için her zaman siyasi ve askeri planda müdahale hakkını elde etmiş olacaktır. Şüphesiz ki burada PKK'nin bölgede oynamak istediği rol belirleyici olacaktır. Bu rolün cephesi sadece Türkiye'yi değil, yarın bütün uluslararası baskı unsurlarından kurtulmuş olarak Saddamlı yada Saddamsız bir Irak devletinin müdahalesini de gündeme getirebilecektir. PKK'nin bu unsurları gözönüne alıp Güney'deki müdahaleciliğine politik bir sorumluluk tarzı geliştirmesi zorunlu görünmektedir.

Kuzey'deki Kürt ulus hareketinin ağır sorunları vardır. Modern anlamda ulus hareketinin tüm kurumlarıyla ortaya çıktığını söyleme şansına henüz sahip değiliz. Çünkü kurumlar toplumsal yapı içindeki sosyal tabakaların ortak konsensüsü temelinde şekillenirler. Bu konsensüs sağlandığında ulus hareketi kendi siyasal değerlerini ve kurumlarını yaratmış olur. Ülke içinde yaratılan bu kurumlar kanalıyladır ki ülke dışı destekler bir değer ve anlam taşır.

Türkiye'deki Kürt sorununun alacağı siyasal serüveni Güney'deki gelişmelerle aynı kaba koymak her halde yapılabilecek en büyük hata olacaktır. Toplumsal ve siyasal yapının aldığı şekil farklı yolları zorunlu kılmaktadır. Burda Kürt hareketinin lehine olan gelişmeler-kullanılma kaydıyla- aleyhine olanlardan daha çoktur. Devlet muhatap olarak alsın ya da almasın siyasal bir zemin yakalanmıştır. Bu zeminin kendisini geliştirmesi ve rahat bir politika yapabilmesi için toplumsal örgütlenmeye önem verilmesi gerekmektedir. Yasal zeminde yaratılacak olan siyasi hareketin Kürt toplum yapısının bir sentezini oluşturması zorunludur. Bu sentez içinde muhatap toplumun kendisidir.

Siyasal örgütler ise onun ifadesi durumundadır. Toplumsal kuruluşlar değişik sınıf ve katmanlarıyla siyasi yapı içinde rollerini oynayabilirlerse çağdaş değerlerle zırhlanmış bir ulus hareketi yaratılabilinir. Eğer önü tıkanmazsa bu imkan vardır. Devlet politikası da zaten yasal zeminde 'muhatab'ın olmaması ve oluşturulmaması üzerine kurulmuştur.

Ülke dışında yapılan kurumlaşmalar ve örgütlenmeler önemli olsa da modern bir ulus hareketi olarak bizzat ulusal topraklar üzerinde gelişen yapılanmaların rolünü hiç bir güç oynayamaz.

Bu başarıldığı zaman sorunun yarısı da çözülmüş olur.

Nasıl Bir Yurtseverlik Bu!

B. Welatevîn

Sürekli kullandığımız bir kelime yurtseverlik. Yazılı ve sözlü anlamını da çok iyi biliriz. Ülkemizi sevmek! Tatlı, sıcak ve güzeldir ülke sevgisi. Ülkesini sevmiyen insan olur mu? Hayır ama niçin sevdikleri önemlidir. Her insan ülkesini sever. Kimisi ülkesi ona birşeyler versin diye sever, kimisi de ülkesine birşeyler versin diye severek her acıya katlanır.

Kimisi kurtarılmış ülke toprakların da daha fazla zengin olmak için kurtuluş savaşına katılır. Toprağını, parasını ve iktidarını genişletip büyütmek için işgalci güçlere karşı tavır alır. Yurtseverdir!

Kimileri de onun ve halkının özgürlüğü uğruna herşeyini verir. Kişisel, ailesel, örgütsel zenginlik ve iktidar olmak diye dertleri olmaz bunların. Halkının mutluluğu, özgürlüğü ve ülkesinin düşmandan kurtuluşu için canını, malını herşeyini verir. Özgür bir ulus, bağımsız bir ülke yaratma amaçları, kurtuluşu demokratik bir cumhuriyetle taçlandırma hayalleri vardır bunların. Düşlerini, tasarım ve gelecekle ilgili projelerini sömürü mekanizmalarını ortadan kaldırmaya dayandırırlar. Eşitsizliklere, sömürü ve ondan kaynaklanan zulüm ve teröre karşı isyankardırlar. Yurtseverdirler. Bir avuç özgürlük için, bir avuç özgür yurt toprağı için seve seve ölümlere koşarlar. Koşuları sıcak, sevgileri sevecen, ölümleri davul zurnayladır. Tarih olurlar.

Bunları bilmeme rağmen bazen duyduklarım, gördüklerim beni Kürt yurtseverliği konusunda şaşkına çeviriyor. Söz ile pratiğin uyuşmazlığı gerçekliği, canlı sıcak yurtseverlik kelimesini anlamı konusunda kuşkuya düşüyorum. Acaba sizler de bu kelimenin anlamı üzerinde son Güney parçamızdaki olaylarla kuşkuya düştünüz mü?

Bu nasıl yurtseverlik deyip rahatsızlığınızı sesli biçimlerde söyleyebildiniz mi? Yeniden sözlükleri açıp yurtseverliğin kelime anlamına baktınız mı? Ben bakmak zorunluluğunu duydum. Kanımca yurtseverliğin bu kadar aşağılandığı, alçatıldığı tarihte pek nadirdir. Almanlara ülkesini satan Fransız hükümetini ve kominstler dışındaki Fransız siyasal partilerinin ihaneti tarihlerine malolmuş bir kara lekedir. Ülkesini işgalci güçlere böylesine satan Kürdistan sosyalistine daha tarih şahit olmadı. Bu onursuzluğun reddidir. Ama ülkemizi sömürgecilere satan saf yurtseverleri her gün görmek de bizleri kahrediyor. Dolar, mark, dinar karşılığında pazarladıkları halkımızın onurudur, ülkemizin güzellikleridir, dilimiz, kültürümüz, kişiliğimizdir. Suskun ve sessiz kalmamızı isteyenlere inat sesli düşünme zamanıdır artık. Ve şu yurtseverliğin yüzkarası 'yurtseverlerin' yaptıklarına bakın. Kürdistan Yurtseverler Birliğinin (YNK) onayıyla İran sömürgeci orduları özgür Kürdistan topraklarına girerek İran Kürdistan Demokratik Partisinin (İKDP) kamplarına saldırıyor. Ve YNK yurtseverdir! Para bölüşümü konusunda anlaşamayan YNK ile Irak KDP arasında çatışmalar devam ediyor. Binlerce ölü. Otonom sistemin Parlementosu "Yurtseverlerin" silahlı güçlerince kapatılıyor. Ve bunlar hala yurtseverdirler! Topraklar, oteller, işyerleri, gelir getiren her şey, yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynaklarımız, dış yardımlar YNK ile KDP arasında paylaştırılarak bu partilerin kasalarına aktarılıyor. Ve hala yurtseverdirler! Irak Kürdistan Demokrat Partisi ile Saddam rejiminin silahlı güçleri birlikte YNK'nın denetiminde alanları işgal ediyorlar. Ülkemizin toprakları YURTSEVERLERİN davetiyle sömürgeci güçler tarafından yeniden kirletiliyor. Ve hala yurtseverdir bunlar! Ulusal bir otoritenin oluşmaması için her şeyi yapıyorlar. Yurtseverdirler!

Sömürgeci Türk rejiminin özgür topraklara yönelik saldırılarına karşı geçmiş dönemdeki sessizlik ve onay güneyin bir kısmının işgaline dönüşüyor.

İşte güneydeki yurtseverlik. Ne dersiniz buna?

Hayır demenin zamanı gelmedi mi? Sesli düşünmenin zamanı gelmedi mi? Halkımızın çıkarını örgüt ve parti çıkarımızın üstünde tutmanın zamanı gelmedi mi? Bunca yaşanmışlıktan sonra, artık ülkemizin çıkarlarını grup, parti ya da sosyal çevremizin çıkarlarının üstünde tutmamız gerekmez mi? Bu ikincilerin teminat altına alınması da genelin gözetilmesiyle sağlanabilir. Ülken özgür değilse ne sen, ne partin, ne de ailen güvencede değildir. Onun için Yurtseverliğin hangi gerekçelerle olursa olsun kirtetilmesine izin vermemeliyiz. Bunu yapanların ya da yapacak olanların karşısında olmalıyız.

Ulusal birlik ve otorite sağlanamadan ulusal özgürlük kazanılamaz!

Sıddık BOZARSLAN

Güney Kürdistan'daki iç çatışmaların vardığı boyut, C.Talabani'nin liderliğini yaptığı YNK güçlerinin İran'a sığınmasına; onbinlerce sivil Kürdün de göçmen durumuna düşmesine neden oldu.

Sömürgeci bölge devletlerinin uyguladıkları bu senaryo içinde yer alan PDK ve YNK önderlikleri; kendilerine mazeret bulmaya çalışıyorlar. PDK lideri M.Barzani, "Talabani İran'dan yardım alarak bize saldırdı; biz de Irak'tan yardım almak zorunda kaldık." vb. gerekçeleri ileri sürüyor. Buna karşı C.Talabani de, "Barzani, Saddam yönetimiyle anlaşarak ihanet ediyor ve bize saldırıyor; biz de İran, Türkiye, Suriye, ABD gibi ülkelerden yardım isteyebileceğiz." açıklamalarında bulunuyor. Ayrıca iki örgüt lideri, ABD'nin kendilerini oyaladıklarını ve yardımcı olmadıklarını ileri sürerek; sömürgeci bölge devletleriye girdikleri ilişkileri hakh göstermeye çalışıyorlar. ABD Başkanı Clinton da "Kürt grupları arasındaki çatışmalara karışmak istemediklerini, sözkonusu iki parti liderini, sorunları çözmek üzere görüşmelere davet ettiğini" belirterek Güneyle ilişkilerini sürdürmek niyetinde olduğunu sergiliyor. Diğer taraftan da Clinton, Körfez bölgesine yeniden askeri yığınak yapıp Irak'a karşı yeni bir gövde gösterisi hazırlıklarını yapıyor.

Özellikle belirtmeliyiz ki iki örgüt liderinin ileri sürdüğü gerekçeler ve içine girdikleri yeni ilişkiler; onları haklı çıkarmaya yetmiyor. Her şeyden önce kendi dar grup çıkarlarını önde tutmaya çalışanlar, bu anlayış sonucu iç çatışmalarda inat edenler ve bu yeni ortamı hazırlayanlar, bizzat kendileridir. Çünkü ikisi arasındaki sorunların asıl kaynağı; ideolojik veya politik sorunların olmadığını biliyoruz. O zaman iki tarafı yıllarca çatışmalara götüren asıl neden; her birinin tek başına bölgeye hakim olmak istemeleridir. Bu da açık bir diktatörlük olduğu ortada değil midir? İşte Talabani'yi ve özellikle de bu son gelişmelerle birlikte daha fazla Barzani'yi böylesi önemli yanlışlıklara götüren temel felsefe budur. Bunun ise, dört tarafı sömürgeci güçlerle çevrili Kürt toplumunda yaşam bulması düşünülemez. Ancak sömürgecilerden herhangi birinin denetiminde (buna da özgürlük denemeyeceği çok açıktır) ve onların icazetleri çerçevesinde hayat bulabileceği tartışma götürmüyor. Bu bağlamda da sorun irdelendiğinde, sömürgeci bölge devletleri; bölgenin onları zayıf düştürerek istedikleri doğrultuda kullanmaya çalışacakları bir sır değildir. Tüm bunları hesaplayamayan ve grup çıkarlarında inat edip bölgede seçimle oluşturulan Federe Parlamento ve Hükümetini işlevsiz kılanlar kendileridir. Bölgede yüzbinlerce evsiz ve işsiz insan adeta açlıkla boğuşuyordu. Bölgeye çok yönlü ekonomik ve siyasi ambargo uygulanıyordu. Daha da önemlisi, adımları atılan Federal yapı, henüz uluslararası resmiyet bile kazanmamıştı. Bu ağır koşullar karşısında başta PDK-YNK olmak üzere parlamento ve hükümete çok ciddi görevler düşüyordu. Öncelikle kıt olan imkanlarla halkın yaraları sarılabilinir ve dünya kamuoyuna; "Kürtler kendilerini özgürce idare edebilir" imajı ve güveni verilebilinirdi. Halbuki yaşanan pratik süreç, bunun tersini sergiledi; kıt olan kaynaklar bile partizanca kullanıldı ve halkın genel ulusul ve toplumsal sorunları ön planda tutulmadı.

Kuşkusuz ki Kürt ulusal kazanımlarının tamamen imhasını amaçlayan tüm bu gelişmeler bir günde ve kendiliğinden oluşmadı. Kürdistan'ın siyasal, sosyo-ekonomik, stratejik ve coğrafik yapısı; Kürt ve Kürdistan sorununu, çözülmesi çok karmaşık ve zor olan dünyanın en ağır sorunlarından biri haline getirmiştir. Herşeyden önce Kürdistan, sömürgeci dört bölge devleti tarafından parçalanarak paylaşılmış ve sömürgeleştirilmiştir. Bu nedenle de Kürt ve Kürdistan sorunu, her dört sömürgeci ülkeyi direkt ilgilendirmektedir. Bu yüzden de her dört devlet tarafından zaman zaman paktlar oluştuğu, belirli anlaşmalar yapıldığı ve bu tür ortak girişimler sayesinde Kürt ulusal hareketlerinin yaşandığı değişik parçalardaki mücadelenin ancak bu şekilde yenilgiye uğratıldığı bilinmektedir. Buna çok somut örnek ise yine Güney Kürdistan'da 60 ve 70'li yıllarda atılmak istenen otonomi adımları gösterilebilir. Bu konuda, bir dönem Türk Hava Kuvvetleri Komutanlığını yapan Orgenaral Muhsin Batur'un anlatımları oldukça çarpıcı ve öğreticidir. Muhsin Batır anılarında; "1958 yılında Abdülkerim Kasım'ın Kürtlere otonomi vermesini biz önledik. 11 Mart 1970 Irak-Kürt anlaşmasını biz önledik." gerçeğini Kürtlerin gözlerine adeta batırırcasına dile getirmesi, ibret verici değil midir? Sömürgeci bölge devletleri, bölgede atılan bu adımlarla kazanılan bu yeni mevziyi yıkabilmek için birlikte harekete geçtiler ve binbir türlü tehdit ve hileye başvurdular. İki örgüt arasındaki çelişkilerden de yararlanarak bunları birbirine düşürmeye çalıştılar; öbür taraftan da bölgeyi sürekli olarak siyasi ablukada tuttular. Gelinen aşama, sömürgecilerin bu konuda başarılı oldukları bir kez daha sergilendi. Buna rağmen bir taraftan iki parti liderini birbirini ağır ithamlarla suçlamaya devam ederken; öbür taraftan da Barzani bölgede zaferini ilan ederek Saddam'la görüşme hazırlığını yapıyor. Ama asıl zafer sahibi olan Saddam, hem Çekiç Güç ülkelerine, hem de uluslararası ve Ortadoğu'daki kuşatmaya karşı başarı kazanmanın ilk hamlesini gerçekleştirmiştir.

Son üç yıllık gelişmeler ve iki güç arasındaki iç çatışmalar; bunların iktidar bile olamadan birbirlerini "iktidar mücadelesi" kisvesi altında tasfiye etme çabalarına girdiklerini gösteriyor. Bunu, kendi özgüçleriyle başaramayınca da sömürgeci bölge devletlerini yardıma çağırarak amaçlarına ulşabileceklerini hesaplıyorlar. Ancak bunlar, Kürdistan'ın bir Somali, Afganistan ya da herhangi bir Afrika devleti olmadığını bir türlü anlamak istemiyorlar. Afrika, Afganistan ya da Somali'de iktidar için birbirlerini imhaya çalışan aşiretler veya siyasal örgütler; sonuçta başka ülkelerin egemenliğine girmiyorlar. Çünkü kendi bağımsız devletleri vardı. Sonuçta da kaba güçle iktidar olanlar, kendi diktatörlüklerini kuruyorlar. Kürtlerin ise böylesi bir devletlerinin olmadığı; Güney'de atılan adımların ise federal bir devlet yapısını oluşturma girişimlerinin ilk adımları olduğu biliniyor ve bu bazda da atılan adımların çok önemli tarihsel öneme sahip olduğu ortadadır. Ancak ulusal bilincin ve ulusal çıkarların, dar grup çıkarlarına kurban edilmesi, gelinen bu aşamayı doğurdu. Bu yüzden de bunun açık bir intihar olduğu ve bir bütün olarak Kürt ulusuna büyük bir felaket yaşatacağını sadece biz Kürtler değil; Kürt dostları olan Avrupalılar ve İskandinavyalılar tarafından da dile getiriliyor. Bugünki gelişmeler sonucu sözkonusu iki parti liderini haklı olarak Kızıl Kmerler veya Hutularla Tutsilere benzeterek "klan reisleri" şeklinde niteleyen birçok Avrupalı Kürt dostu; birkaç yıl önce aynı liderleri "kurtuluş mücadelesi veren siyasetçiler" olarak niteleyip Kürtlerin haklı mücadelelerine olan sempatilerini dile getiriyorlardı. Elbette ki böylesi bir antipati ve şaşkınlığın yaratılmasına neden olanlar; çatışma halinde olan ve sırtlarını birer sömürgeci bölge devletine dayayan iki siyasal gücün önderlikleridir.

İç sorunların barışçıl-demokratik yöntemlerle çözümünden yana olmayan ve bunu çatışmalarla başarabileceklerine inananların; halkımıza karşı birer ağır suç işlediklerini ve tarihimize karşı sorumlu olacaklarını artık anlamalıdırlar. İç çatışmaların başladığı 1994 başlarında, Kürdistanlı onlarca örgüt, defalarca iki tarafa ateşkes çağrısında bulundu. Sorunların görüşmeler yoluyla çözümlenmesi için arabuluculuk yaptılar. Ne yazık ki iki parti, ulusal güçlerin girişimlerine olumlu yanıt vermedikleri gibi ardından Silopi'de apoletli bir kaç Türk askerinin nezaretinde bir araya gelmeyi yeğlediler. Bu tek örnek bile, sözkonusu iki örgüt liderliklerinin, Kürt ulusal güçlerine değer vermediklerini; sömürgeci bölge devletlerinin inisiyatif kullanmalarını tercih ettiklerini gözler önüne seriyor. Kürt ulusal hareketi ve özel olarak da gündemde olan Barzani ve Talabani; bir daha durum değerlendirmesini yapmalıdırlar. Yıllardır sürdürülen iç çatışmalarda binlerce insan öldürüldü. Bu da toplumumuzda tedavisi hayli güç olan derin yaralar açtı. Tüm bu yaşananların, sömürgeci düşmanlarımıza yararlar sağladığı ve halkımızın genel çıkarlarına da ciddi zararlar verdiği bir gerçekliktir. Aynı zamanda bu, tek tek parçalarda olduğu gibi Kürdistan genelinde de önemli ideolojik, politik moral kaybına neden olmuştur.

Yaşanan tüm olumsuzluklara ve yaratılan ağır tahribatlara karşın Barzani ve Talabani bir an önce kayıtsız şartsız bir ateşkese gitmeli ve tüm ulusal güçlerin hazır bulunacakları geniş bir toplantıda sorunlar çözümlenmelidir. Unutmamak gerekir ki Kürt ulusal güçleri, aralarındaki sorunları çağdaş bir yöntemle çözmeden ve aralarında ciddi ve kalıcı bir ulusal birlik ve otorite yaratmadan; sömürgeci bölge devletlerinin siyasal, askeri ve ekonomik kuşatmasını kıramazlar ve ulusal özgürlüklerine kavuşamazlar. Türkiye'nin "güvenlik Şeridi Oluşturma" bahanesiyle Güneyi işgal etme emelleri ve genel olarak sömürgecilerin "böl-ez-yönet" politikaları mutlaka boşa çıkarılmalıdır. Gelinen aşamada Saddam'dan sonra en çok memnun olan ülkenin Türkiye olduğu unutulmamalıdır. uluslararası planda tecrit olmuş ve takattan düşmüş Saddam canisinin demokrasiyi esas alma temelinde Kürtlerin sorunlarını çözmek çok güçtür; hatta imkansızdır. Çünkü Saddam diktatörü, Irak'ta kendisine karşı en ufak bir nefes alışa bile kurşunla cevap veriyor. Saddam'ın en koyu faşist uygulamalarının Kürdistan'a "verebileceği haklar"ın da izdüşümü olacağı unutulmamalıdır. Bunun da ötesinde, Barzani'nin içine girdiği yeni konum; kendi parçasındaki toplumun yarısını karşısına aldığı gibi öbür parçalardaki yurtsever Kürt potansiyelinin çoğunluğunu da karşısına aldığı şimdiden bilinmelidir. Kimse kimseyi kandırmasın. İç barış sağlanabildiği ve ulusal sorunumuzun genel çıkarları önde tutulduğu ölçülerde, adımları atılan bölgedeki Federal Devletin yaşaması mümkündür. Uluslararası koşulların en elverişli olduğu böylesi bir dönemde, bu tarihsel fırsatlardan yararlanmamak; bizleri altından kalkamayacağımız tarihsel hatalarla başbaşa bırakıyor. Onun için zararın neresinden dönülürse kardır anlayışıyla hareket edilerek Kürt siyasal örgütleri arasında ciddi ve kalıcı birliktelikler sağlanmalıdır. Açıktır ki bu konda en fazla görev ve sorumluluk, Barzani ve Talabani'ye düşmektedir. Böylesi iç birliğimizi yaratamadığımız ölçülerde, sömürgecilerin lütuf edebilecekleri kısmi haklarla sorunlarını çözülemez ve istemesek de sömürgecilerin birer aletleri konumuna gelebileceğimiz acı gerçeğini unutmamamız gerekiyor.

Eğitim-Sen Genel Sekreteri Erol Savumlu eğitimin panoramasını çizdi

Eğitimde gericileşme hızlandı

Yeni eğitim döneminin başlaması nedeniyle bir açıklama yapan Eğitim-Sen, çarpık eğitim sisteminin öğrencilerin yanı sıra eğitim emekçilerini de mağdur ettiğini vurguladı. Eğitim-Sen Genel Sekreteri Erol Savumlu imzasıyla yapılan açıklamada eğitim sorunlarının içinde bulunulan sorunlardan bağımsız ele alınamayacağı belirtildi.

HABER MERKEZİ- Yeni eğitim döneminin başlaması nedeniyle bir açıklama yapan Eğitim-Sen, çarpık eğitim sisteminin öğrencilerin yanı sıra eğitim emekçilerini de mağdur ettiğini vurguladı. Eğitim-Sen Genel Sekreteri Erol Savumlu imzasıyla yapılan açıklamada eğitim sorunlarının içinde bulunulan sorunlardan bağımsız ele alınamayacağı belirtildi. Açıklamada bu sorunlar karşısında haklarını ve taleplerini dile getiren toplumsal kesimlerin baskı altına alınmaya çalışıldığını ve bir "zaptu rapt ortamı" yaratılmaya çalışıldığını ifade eden Eğitim-Sen Genel Sekreteri Erol Savumlu, "böyle bir ülke tablosu içinden sağlıklı bir eğitim sisteminin çıkması mümkün değildir" dedi. Savumlu, siyasal iktidarların laik, bilimsel, demokratik eğitim yerine gerici ve ırkçı bir eğitim politikasını besleyerek bugünlere taşıdıklarına dikkat çekti. 8 yıllık zorunlu ve kesintisiz eğitim yerine 5+3 modelini uygulayarak İmam Hatipler'in orta kısımlarının 8 yıllık ilköğretim dışında kalmasının sağlandığını ve böylece gericiliğe taviz verildiğini ifade eden Savumlu, Mısır'daki El-Eshar üniversitesi gibi şeriatçı eğitim kurumu mezunlarının da öğretmenliğe atanması gibi uygulamaların eğitimi daha da gericileştirmeyi amaçladığını belirtti.

Eğitim kapitalizme emanet

Savumlu'nun açıklamasında eğitimin durumu ile ilgili şu noktalara dikkat çekildi:

- Bütçeden eğitime ayrılan pay düzenli olarak azalan bir grafik çizmektedir. Bu, özelleştirme politikalarının eğitime yansıyan boyutudur. Diploma, paso, kimlik, karne gibi en temel araçlar para bile alınır hale gelmiş: içerik olarak gerici ve ırkçı bir özellik taşıyan kitap, dergi gibi kaynaklar maliyetinin çok üzerinde fahiş fiyatla satılmaktadır.

- "Eğitime katkı payı" adı altında her ay düzenli olarak öğrencilerden alınmaya çalışılan ve her yıl da rakamı yükselen bu uygulama, okulların özelleştirilmesinin bir adımıdır.

- Her öğretim yılı başında velilerden zorla alınan ve bir memur maaşına yaklaşan kayıt paraları eğitimin müzminleşen sorunlarından biridir.

- Kendilerine özgü giysi belirleyen ve tek bir mağaza ile anlaşan okul yöneticileri çıkar sağlayıp; velileri bir kez daha sömürmektedir.

- Önceden ne kadar öğretmen ihtiyacı olduğunu tespit edip, ihtiyaca göre öğretmen yetiştirmek yerine; açığı kapatmak için pedagojik formasyon almamış olan üniversite mezunlarının öğretmen olarak alınması; eğitimin içeriğini boşaltmakta ve kaliteyi düşürmektedir.

- Veli, öğrenci ve eğitim çalışanlarının eğitim süreçlerine katılmaları engellenmekte; var olan okul aile birlikleri ve kamu dernekleri de para toplamaktan başka bir işlevi olmayan kurumlar olarak bulunmaktadır.

- Üniversitelerin bilimsel çalışmaları ve özerkliği YÖK'le ortadan kaldırılmış, tek düzey insan yetiştiren kurumlar halini almıştır.

- Sistemin eleyici bir nitelik taşıması sonucu on binlerce genç en verimli çağında işsiz bırakılmaktadır.

Eğitim emekçileri dertli

Açıklamasında eğitim emekçilerinin durumuna da değinen Savumlu'nun bu konuyla ilgili olarak çizdiği panorama ise şöyle:

- Yılların kapıkulu zihniyetini yıkarak yarattığımız sendikal yapılarımıza, üyelerimize ve yöneticilerimize yönelik baskı, sürgün ve cezalar alabildiğince artmıştır. Siyasal iktidarlar, yürüttüğümüz grevli toplu sözleşmeli sendikal mücadelesini ve yarattığı meşrutiyeti kırmak için 1 ilde 24 il dışı sürgün, 8 ilde ise 33 il ve il içi sürgün gerçekleştirmişlerdir.

- İl ve ilçelerde Mal Müdürü, veteriner gibi eğiticilikle ilgileri olmayan ve hukuksal birikimleri de bulunmayan kişilerden oluşan İl-İlçe Disiplin Kurulu kararlarıyla 300 üyemiz mahkemelere sevk edilmiştir.

- 150 arkadaşımız ise meslekten ihraç talebiyle Yüksek Disiplin Kurulu'na sevk edilmiştir.

- Milli Eğitim Bakanlığı eğitim ortamını bozan, sendikal etkinliklerimize engel olmaya çalışan ve sorunları artıran bir taraf olmuştur.

- Yönetici atamalarında, siyasal tercihler ön plana çıkarak; bilgi, birikim, deneyim ve hizmet yılı hiç değerlendirilmemektedir. Yöneticilik, bir rant kurumu haline gelmiş ve siyasal kadrolaşma yukardan aşağıya yönetim kurumlarında kendini göstermektedir.

- Eğitim hizmetleri yürüten öğretmen, memur, hizmetli ve teknisyenler; kendilerini geliştirmek için insanca yaşayacak bir ücret alamamaktadırlar. Ek ders ücretleri ve fazla mesai ücretleri komik miktardadır. Okullarda hizmetli ve memurlar, görevleri dışında angarya işlerde çalıştırılmaktadır.

- Okullarda, eğitim emekçilerinin kendilerini ve eğitimi-öğretimi ilgilendiren konularda karar süreçlerine katılımı engellemektedir.

- Meclis gerekli iç düzenlemeyi yapmadığından, attığımız her adım, adli ve idari cezalara maruz kalmaktadır.

OHAL'de sorunlar katmerli

Açıklamasında Kürt ölgesindeki eğitimin durumuna da değinen Savumlu, bölgede okulların büyük bir bölümünün kapalı olduğunu hatırlattı. Kentlere yönelik büyük göçlerin talep etiği alt yapının yerine getirilmemesi nedeniyle binlere çouğun bölgede eğitim hakkından mahrum olduğunu elirten Savumlu, gazetemize, özellikle bölgeyi yakından ilgilendiren "ana dilde eğitim hakkı" ile ilgili olarak da açıklamalarda bulundu.

Anadilde eğitimin demokratik eğitim talebinin birinci maddesi olduğunu vurgulayan Savumlu, "eğitimde anadilin kullanılması pedogojik bir zorunluluktur" dedi. Savumlu, şöyle devam etti: "Eğitimde anadil dışında bir dilin olması beynin, dilin yaratıcılığının engellenmesi demektir. Özgür düşüncenin ve üretmenin yasaklanması anlamına gelir."



OKULLAR AÇILDI, SORUNLAR ORTAYA ÇIKTI- EĞİTİM-SEN'in açıklamasında yer alan eğitim sistemi panoraması, çocukların geleceğini karartan verilerle dolu.



'Anadilde eğitim zorunlu'

DİYARBAKIR- Eğitimin Kürt illerindeki boyutu ile ilgili olarak gazetemize açıklamalarda bulunan Eğitim-Sen Diyarbakır Şubesi yöneticileri, savaş sürdükçe bölgedeki eğitimin sağlıklı yapılmasının mümkün olmadığını belirttiler. Diyarbakır Eğitim-Sen yöneticileri, bu döneme de ana dilde eğitim hakkının gaspıyla girildiğine dikkat çektiler ve KÜRT-KAV'ın "Kürtçe okul" başvurusunu olumlu bir girişim olarak değerlendirdiler.

Türkiye'deki mevcut eğitim sorunlarının yanısıra, yaşanan savaştan dolayı bölgede sorunların daha da katmerleştiğini belirten Eğitim-Sen'liler, herşeyden önce eğitim emekçilerinin can güvenlikleri olmadığından öğretmen açığının had safhada olduğunu söylediler. Eğitim-Sen'li yöneticiler sorunlarını şöyle dile getirdiler:

"Özellikle köyden kente doğru zorunlu göçlerden dolayı meydana gelen yığılmalar, okullardaki mevcutları alabildiğine arttırmakta, eğitim ve öğretim yapılamaz duruma gelmektedir. Tüm bunların yanısıra eğitim emekçilerine yönelik olarak yapılan saldırılar, yoğun gözaltı ve sürgünler, bölgede eğitimi içinden çıkılamaz bir duruma getirmiştir. Mevcut savaş politikaları sürdürüldükçe, ülkedeki hiç bir sorunun çözülemeyeceği gibi, eğitimin de sorunlarının çözülemeyeceği ortadadır."

Anadilde eğitimle ilgili sorumuzu "anadilde eğitim demokratik bir haktır" şeklinde yanıtlayan Eğitim -Sen şube yöneticileri, KÜRT-KAV'ın Kürtçe okul başvurusunu ise şu sözlerle değerlendirdiler: "Böylesi bir girişimi Kürt sorununun demokratik, barışçıl temellerde çözümünde atılacak adımlardan biri olarak görüyoruz ve başvuruyla olumlu yanıt verileceği beklentisi içindeyiz."

Dövizzedeler açlık grevini sürdürüyor

HABER MERKEZİ- Kamu ve özel bankalardan aldıkları döviz kredisiyle emlak alan, fakat 5 Nisan kararları sonrası ödeme sıkıntısı yaşayan "Dövizzedeler", başlattıkları açlık grevinde geçtiğimiz hafta ilk ayı aştı.

Emlak ve taşıt alabilmek amacıyla aldıkları dövize endeksli krediyi, Türkiye'de yaşanan ekonomik krizler nedeniyle ödemekte güçlük çeken ve bunun sonucunda mağdur duruma düşenler, devletten beklediklerı çözümü hala bulamadılar. Başlattıkları "hukuksal savaş"ın tüzel bir kişilik altında devam etmesi amacıyla kurdukları 'Tüm Dövizzedeler Derneği' şimdi açlık grevi örgütlüyor. Bir çok kitle örgütünden de destek alan "Dövizzedeler" adına konuşan Dernek Başkanı Turan Emekli, gazetemize yaptığı açıklamada devletin ilgisizliğinden şikayet ederek, "iki buçuk yıldır süren bu mağduriyetimiz, hiçbir iktidar tarafından dikkate alınmadı. Seçim mitinglerinde bize söz verenler koltuğa oturunca verdikleri sözleri unuttular. " dedi. Emekli, ticaret için alınan kredilerin ödenmesinde devletin esnek davranmasına karşın, asıl zor durumda olan memur ve dar gelirlilerin ödemelerinde hiçbir kolaylık sağlanmadığına dikkat çekti. Halen 3200 kişinin bankalar tarafından icralık olduğunu, bu kişilerin maaş ve evlerine haciz geldğini söyleyen Emekli, zor durumda olan bu kişilere basının daha duyarlı davranmasını istedi.

Verilen kredilerin Dünya Bankası ve Japonya'dan alındığı şeklindeki sözlerin gerçeği yansıtmadığına da değinen Emekli, bu paraların Konut Edindirme Fonun'dan sıfır maliyetle karşılandığını belirtti. Kızılay Tunalı Hilmi Caddesi'ndeki Dernek binasında 20 arkadaşıyla birlikte açlık grevinde bulunan Turan Emekli açlık grevine devam edeceklerini belirterek sözlerine şöyle devam etti. "Kredilerin bize verilmesiyle birlikte bunun karlı bir iş olduğunu anlayan ve bizi yolunması gereken bir kaz olarak gören özel bankalar ile devlet bankaları, bizden elde ettikleri paralarla, büyük patronlara peşkeş çekmektedirler. Ne zaman bir seçim olsa bize sahip çıkmak için sıraya giren siyasi partiler, iktidara geldikten sonra bizleri görmezden gelmektedirler. Bizler bu paranın üzerine yatmak istemiyoruz. Bu borç bizimdir, yalnızca bize ödeme kolaylığı göstersinler başka birşey istemiyoruz. Dişimizden tırnağımızdan, kıt kanaat memur maaşımızdan arttırdığımız paraların bankalar tarafından haciz altına alınmasına dayanamıyoruz."

Hyatt işçilerinden Oleyis'e tepki

İSTANBUL- Hyatt Regency Oteli'nde çalışan 24 işçinin sendikal faaliyet yürüttükleri gerekçesiyle işten atılmaları sonrası işçiler ve ilgili sendika arasında başlayan tartışma sürüyor.

DİSK'e bağlı OLEYİS sendikasına üye 24 işçi yaptıkları basın açıklamasında, "atılan arkadaşlarımız geri alınana kadar eylemlerimize devam edeceğiz" dediler. İşçiler ayrıca, 6 Eylül Cuma günü OLEYİS sendikasının Taksim Şubesi'nde açlık grevine başladıklarını, ancak, sendikacıların patronla işbirliği yparak kendilerini cuma akşamı polise teslim ettiklerini açıkladılar.

Öte yandan işçiler, OLEYİS sendikası yöneticilerinin Eyüp Yıldız ve Ali Mertoğlu isimli arkadaşlarının işten çıkarılma gerekçesini 'yemek yeme ve sarkıntılık' biçiminde açıklamaya çahşarak yalan söylediklerini belirttiler. İşçiler, işten atıldıktan sonraki günlerde aldıkları bütün eylem kararlarının sendika yöneticileri tarafından engellenmeye çalışıldığını da sözlerine eklediler.

Hyatt işçilerinin açıklamasında şu görüşlere yer verildi: "Sendika yöneticilerinin bu çalışmayı sahiplenmemesinin arkasında biz otel işçilerinin kendi irademize sahip çıkmamız, irademizi onlara teslim etmememiz yatmaktadır. Sendikada açlık grevine başlayacağımızı sendika yöneticilerine duyurduğumuzda onlar bu kararara karşı çıktılar ve açlık grevine başlayacağımız gün sendikayı kilitleyip gittiler. Sendika yöneticileri bize karşı Terörle Mücadele ekiplerinin dışardan desteğini almışlardır. Bizi otelden zorla çıkaranlar ile sendikadan zorla çıkaranlar aynıdır."

İşten atılan ve OLEYİS sendikasının Taksim Şubesi'nde açlık grevi yaparken sendika yöneticileri ve polis baskısıya zorla binadan çıkarılan Hyatt Regency işçileri, açlık grevi eylemlerini Tes-İş 5 no'lu Şube'de dönüşümlü olarak sürdürmekteler.

Öte yandan, DİSK'e bağlı OLEYİS sendikası tarafından yapılan açıklamada işçilerin iddialarının doğru olmadığı ifade edildi. OLEYİS Taksim Şubesi'nce yapılan açıklamada şöyle denildi: "Hyatt Regency işyerinde sendikamızın örgütlenme çalışması sözkonusudur. Ancak bu çalışmalar henüz gerekli sendikal çoğunluk düzeyine ulaşmadan iki arkadaşımız işten çıkarılmıştır. Arkadaşlarımız sendikal çalışmalar içinde yer alan arkadaşlardır. Ancak, işverenin işten çıkartma gerekçesi sendikalaşma değı, arkadaşlarımızın işyeri kurallarına aykırı davranışlarıdır. Sendikal mücadele açısından bu aşamada örgütsüz bir tepki verilmesi, aceleci ve duygusal davranmak; örgütlenmeyi erken deşifre etmek anlamına gelecekti. Ancak, bütün bunlara rağmen sendikamız örgütlenmeyi sahiplenmiş. Hyatt işçilerini örgütlenmeye katılmaya çağırmış, kamuoyunu bilgilendirmiştir; ayrıca arkadaşlarımızın yasal haklarını alabimek için her türlü girişimde bulunulmuştur. Ne var ki bu arkadaşlarımız ve birlikte davrandıkarı grup, kendi doğrularını sendikal örgütülülüğün önüne çıkartmakta ısrarlı olmuştur. Sendikamız bu ısrarara haklı olarak karşı çıkmıştır. Bu süreç içinde işten atılan arkadaşlarımız ve dışarıdan destekçileri kendilerini bütün Hyatt Regency işçisinin yerine koymuş; sendikayı dışlayarak kendi doğrularını ve eylem biçimlerini sendikaya dayatmak istemişleridir. Son olarak sözkonusu bu grubun sendikamızda açlık grevi sürdürme önerisini bu kaygıyla reddettik." Sendikanın açıklamasında, Hyatt Regency imzalı bildirilerde adı sık sık geçtiği ileri sürülen Sosyalist İkdidar Partisi de eleştirildi.

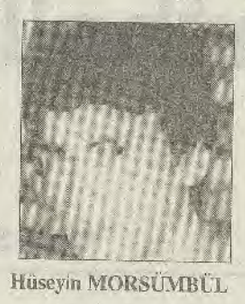
Komal yayınlarından iki yeni kitap

Yasaklı Yazılar
Recep Maraşlı
-çıktı-
Fiatı: 400.000 TL.

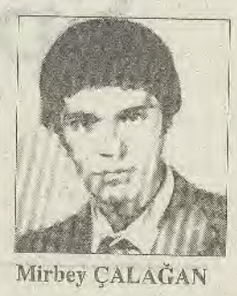
Trapezunta
(Trabzon imparatorluğunun son günleri)
David Komninos
Joseph Mace-Scaron
Fiatı:350.000 TL.

İsteme adresi:
Namık Kemal Cad. Saydan Palas Apt.
No: 21-23 Kat: 5, Daire: 19, Aksaray/İst.
Telefax: (0212) 585 3294

A N M A



Hüseyin MORSÜMBÜL



Mirbey ÇALAĞAN

18 Eylül 1980'de gözaltına alınarak kaybedilen Hüseyin Morsümbül ile 24 Eylül 1978'de yitirdiğimiz Mirbey Çalağan'ın şahsında, tüm devrim şehitlerini anıyoruz.
Anıları mücadelemize ışık tutuyor.

Yakınları ve arkadaşları adına
Ekin Morsümbül
Cemal Çalağan

Roj

Nûjen Basım Yayıncılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Adına İmtiyaz Sahibi ve
Yazışleri Müdürü : Alper Aslan
Hukuk Müşavirleri: İbrahim İnce
Kültür ve Toplum-Yaşam: Nesimi Aday
Yönetim Yeri: Çakırağa Mah.
Çakırağa Camii Sok.
Utku Apt. No:18/7 Aksaray-İSTANBUL
Telefon: 530 65 24 - 530 65 58
Fax: 530 64 73
Diyarbakır Bürosu: Şair Sırrı Hanım Sok.
Maruf Apt. Kat:1 Ofis- Diyarbakır
Tel- Fax: (412) 221 80 74
Antep Bürosu: Karagöz Cad. Gören İşh.
K:4 No:45 Tel-Fax: (342) 234 59 31

İzmir Bürosu: 859. Sok. Saray İşhanı
Kat:2 No:3/203 B.Blok Konak- İZMİR
Tel-Fax: (232) 445 46 50
Adana Bürosu: Cemal Gürsel Cad.
Vakıf İşhanı Kat:4 No:407 ADANA
Tel-fax : (322) 352 05 20
Yurtdışı Temsilcilikleri:
İsviçre : Nûrêxan Case Postale- 5518
1211- GENEVE-11 İSVİÇRE
Tel-Fax: 41/ 22- 34 85 126
Almanya: Kasım Aras
Tel-fax: 0049 23 23 13 304
Hollanda : Ferhat Amedî
Tel-Fax : 0031 263 23 26 95

İsveç : Selim Murat Box 70 31
16407 KISTA/SWEDEN
Tel-Fax: (00) 46-8-760 34 74
İngiltere : Seyda Alpşen
Tel-Fax: (00) 44-181 533 21 17
Fransa : H. Yanakçı
2. Rue Richer
2 ome Etage Buroue 11
75009 PARİS
Tel: (1) 44 23 98 48
Fax: (1) 42 47 16 86
Yunanistan : Baran Jîyan
Tel : (00) 30 182 51 487
Fax: (00) 30 182 50 604
Baskı: BASMAT

Roj
Wochenzeitung für nachrichten und kommentare
Veratwortlicher
Redakteur: M. Öncü
Herausgeber: K. Aras
Bahnhofstr. 110, 44629 Herne
Bankverbindung:
Herner Sparkasse
Konto-Nr: 66 01 546
BLZ 432 500 30

ÇAĞRI

Ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelemizde yeni ve tarihi bir adım olan **PYSK** kuruluş gecesinde tüm Kürdistanlıları ve halkımızın dostlarını aramızda görmek istiyoruz.

Program

Dalshad
Ferhat Tunç
Grub Ahûramazda
Koma Nîştiman
Nasir Rezazî
Nûzan ve Grubu
Nilüfer Akbal
Şivan Perwer

Katılımcılar

- ✓ PASOK- Yunanistan
- ✓ SINN FÊIN- İrlanda
- ✓ SPD-Uta Zapf, MdB
- ✓ BÜNDNİS 90/Die Grünen
- ✓ PDS
- ✓ PYSK
- ✓ İHD Tem.
- ✓ Med-Kom Tem.
- ✓ NûRoj Tem.
- ✓ Roza Tem.
- ✓ A. Melik Fırat
- ✓ Münir Ceylan

Sporthalle Köln 28.09.1996 Saat: 16^{00}

Gece ile ilgili enformasyon için irtibat telefonları ve fax numaraları

* Civata Kurd Köln.
Tel: 0221- 130 14 58
Fax: 0221- 130 14 59

* Civata Kurd Gissen.
Tel: 0641- 79 14 83
Fax: 0641- 79 14 87

* Civata Kurd Dortmund.
Tel+Fax: 0231- 83 99 59

* Civata Kurd Mannheim.
Tel: 0621- 2 44 64

* Civata Kurd Hagen.
Tel: 02331- 46 26 77
* Freundenstad
Tel: 07441 - 84317

* HEVKAR Hamburg.
Tel: 040- 43 97 853

* Kurdistan Zentrum München
Tel: 089- 480 27 92
Fax: 040- 430 43 29

TERTİP KOMİTESİ

www.arsivakurdi.org